

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrī raṅganāthadivyaamaṇipādukābhyāṃ namaḥ

śrīkavitārkikasimḥasya sarvatantrasvatantrasya
śrīmadvēṅkaṭanāthasya vēdāntācāryasya kṛtiṣu
॥ *laghu yādavābhyudayaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ

śrīmatē rāmānujāya namaḥ

śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

śrī raṅganāthadivyaṃaṇipādukābhyāṃ namaḥ

॥ *laghu yādavābhyudayaḥ* ॥

śrīmān vēṅkaṭanāthāryaḥ kavītārkikakēsarī |

vēdāntācāryavaryō mē sannidhattāṃ sadā hṛdi ॥

vandē bṛndāvanacaram ॥ vallavījanavallabham |

jayantīsambhavam dhāma vaijayantīvibhūṣaṇam ॥ 1.1 ॥

1

yadēkaikaguṇaprāntē śrāntā nigamavandinaḥ |

yathāvadvarṇanē tasya kimutānyē mitampacāḥ ॥ 1.2 ॥

2

śaktyā śaurikathāsvādaḥ sthānē mandadhiyāmapī |

amṛtam yadi labhyēta kiṃ na grhyēta mānavaiḥ ॥ 1.3 ॥

3

vasudhāśrōtrajā tasmin vyāsē ca hṛdayasthitē |

anyē'pi kavayaḥ kāmaḥ babhūvuranapatrapāḥ ॥ 1.4 ॥

4

sa kaviḥ kathyatē sraṣṭā ramatē yatra bhāratī |

rasabhāvaguṇībhūtairalaṅkārairguṇōdayaiḥ ॥ 1.5 ॥

5

tadātvē nūtanam sarvamāyatyāṃ ca purātanam |

na dōṣāyaidubhayaṃ na guṇāya ca kalpatē ॥ 1.6 ॥

6

pravṛttāmanaghē mārgē pramādyantīmapi kvacit |

na vācamavamanyantē nartakīmiva bhāvukāḥ ॥ 1.7 ॥

7

vihāya tadahaṃ vrīḍāṃ vyāsavēdārṇavāmṛtam |

vakṣyē vibudhajīvātuṃ vasudēvasutōdayam ॥ 1.8 ॥

8

<i>krīḍātūlikayā svasmin kṛpārūṣitayā svayam </i> <i>ēkō viśvamidaṃ citraṃ vibhuḥ śrīmānajījanat 1.9 </i>	9
<i>jagadāhlādanō jajñē manasastasya candramāḥ </i> <i>paripālayitavyēṣu prasāda iva mūrtimān 1.10 </i>	10
<i>yadapatyasamudbhūtaḥ puṇyakīrtiḥ purūravāḥ </i> <i>satāmāhitavahnīnāṃ vihārasthēyatāṃ yayau 1.11 </i>	11
<i>samavardhata tadvaṃśaḥ uparyupari parvabhiḥ </i> <i>yaśōmuktāphalairyasya diśō daśa vibhūṣitāḥ 1.12 </i>	12
<i>babhūva nahuṣastasmin airāvata ivāmbudhau </i> <i>yamindravigamē dēvāḥ padē tasya nyavīviśan 1.13 </i>	13
<i>narēndrāḥ pṛthivīcakrē nāmacihnairalaṅkṛtāḥ </i> <i>jaṅgamāstasya vīrasya jayastambhā ivābhavan 1.14 </i>	14
<i>vīrō rasa ivōtsāhānnahuṣādabhyajāyata </i> <i>yayātirnāma yēnaindrāmardhāsanamadhiṣṭhitam 1.16 </i>	15
<i>taṭākamiva tāpārtāstamindramiva nirjarāḥ </i> <i>bhāvā iva rasaṃ bhavyāḥ pārthivāḥ paryupāsata 1.19 </i>	16
<i>yadurnāma tatō jajñē yatsantatisamudbhavaiḥ </i> <i>samānagaṇanālēkhyē nissamānairniṣadyatē 1.20 </i>	17
<i>vaṃśē samabhavat tasya vasudēvaḥ kṣitīśvaraḥ </i> <i>janakaḥ prāgbhavē yō'bhūt dēvadānavayūthayōḥ 1.27 </i>	18
<i>ānakānāñca divyānāṃ dundubhīnāñca nisvanaiḥ </i> <i>saha jātaṃ yamācakhyurākhyayā'nakadundubhim 1.28 </i>	19

<i>tēna nirmalasattvēna vinivṛttarajastamāḥ jagatī śāntamōhēva dharmōcchvāsavatī babhau 1.29 </i>	20
<i>sa viṣṇuriva lōkānām tapanastējasāmiva samudra iva ratnānām satāmēkāsrayō'bhavat 1.30 </i>	21
<i>prakhyātavibhavē patnyau tasya pūrvam prajāpatēḥ rōhiṇī dēvakīrūpē manuṣyatvē babhūvatuḥ 1.31 </i>	22
<i>akṣudragatisālinyōḥ tayōranyōnyasaktayōḥ aikarasyamabhūt patyā gaṅgāyamunayōriva 1.32 </i>	23
<i>sa tābhyāmanurūpābhyām samatuṣyat samēyivān vyaktihēturabhūdyēna saparyaṅkasya sārṅgiṇaḥ 1.33 </i>	24
<i>alipsata na sāmrajyam sō'rthakāmaparāṅmukhaḥ yadṛcchāgatamaiśvaryamānṛṇyaruciranvabhūt 1.34 </i>	25
<i>kayācidaśarīriṇyā vācā vyavasitāyatīḥ dēvakīm vasudēvañca kaṁsaḥ kārāmayōjayat 1.35 </i>	26
<i>sa kālātibalaḥ kaṁsaḥ kālanēmiranēhasā sarva daitēyasattvānām samāhāra ivōditaḥ 1.36 </i>	27
<i>ētasminnantarē dēvī mērumadhyamupēyuṣaḥ prajāpatimukhān dēvān prāha sāgaramēkhalā 1.37 </i>	28
<i>viditaṁ bhavatām dēvāḥ ! viśvarūpēṇa viṣṇunā mahīyān dharmasīlēṣu bhārō yattannivēśitaḥ 1.38 </i>	29
<i>adharmanighnairadhunā dharmasētuvibhēdakaiḥ asaṅkhyairadbhutaistuṅgaiḥ kramyē rākṣasaparvataiḥ 1.39 </i>	30

<i>ata ālōcitajagaddhitaiḥ suragaṇaiḥ svayam na patāmi na bhidyē ca yathā'ham kriyatāṃ tathā 1.40 </i>	31
<i>iti tē bhūtadhāriṇyā nisṛṣṭārthā divaukasaḥ avidustatpriyasyaiva tadbhāraharaṇaṃ kṣamam 1.41 </i>	32
<i>puraskṛtya jagaddhātrīṃ manasō'pi purassarāḥ dugdhōdadhiśayaṃ dēvaṃ dūramētyābhituṣṭuvuḥ 1.42 </i>	33
<i>trivēdīmadhyadīptāya tridhāmnē pañcahētayē varadāya namastubhyaṃ bāhyantara havirbhujē 1.43 </i>	34
<i>tvadēkavyaṅjitairādau tvadanyēṣvanidamparaiḥ nigamairanigamyam tvāṃ kaḥ paricchēttumarhati 1.46 </i>	35
<i>namyasya namataḥ kṣudrān varadasya varārthinaḥ putraiḥ pitṛmataḥ krīḍā katham tē kēna varṇyatē 1.48 </i>	36
<i>brahmādistambaparyantavicitrāṅkuraśālinām salilaṃ karmakandānām krīḍaiva tava kēvalam 1.50 </i>	37
<i>tvadēkaśaraṇānām tvam śaraṇāgatajīvanaḥ vipadam naḥ kṣipa kṣipraṃ tamisrāmiva bhāskaraḥ 1.63 </i>	38
<i>sati sūryē samudyantaḥ pratisūryā ivāsurāḥ jagadbādhāya jāyantē jahi tān svēna tējasā 1.64 </i>	39
<i>sa daityahatyāmicchadbhiḥ surairēvamabhiṣṭutaḥ ananyadṛśyaḥ sahasā dayayā darśanaṃ dadau 1.65 </i>	40
<i>anapāyam tamādityamakṣayaṃ tārakādhipam apāramamṛtāmbhōdhimamanyanta divaukasaḥ 1.74 </i>	41

<i>tasmai vijñāpayāmāsuḥ viditārthāya nākinaḥ nihatāsēṣadaityāya nidānaṃ svāgatēḥ punaḥ 1.76 </i>	42
<i>ta imē kṣatriyā bhūtvā kṣōbhayanti kṣamāmimām tava tējasi yairnātha danujaiśśalabhāyitam 1.77 </i>	43
<i>yadi na tvaratē nātha ! bhāravayanayē bhavān plāvayīṣyantyudanvantaḥ pṛthivīm pṛthuvīcayaḥ 1.80 </i>	44
<i>kaṃsaprabhṛtibhiḥ sēyaṃ śalyairiva samuddhṛtaiḥ ciraṃ bhavatu tē pṛthvī sēṣamūrtēḥ śikhaṇḍakaḥ 1.83 </i>	45
<i>prabōdha subhagaiḥ smēraiḥ prasannaiḥ śītalaiśca naḥ kaṭākṣaiḥ plāvaya kṣipraṃ kṛpaikōdanvadūrmibhiḥ 1.84 </i>	46
<i>tvayi nyastabharāṇāṃ naḥ tvamētāṃ kṣantumarhasi viditāsēṣavēdyasya vijñāpanavidāmbanām 1.85 </i>	47
<i>itthaṃ vadati dēvānām samājē vēdhasā saha vavandē pṛthivī dēvaṃ vinatatrāṇa dīkṣitam 1.86 </i>	48
<i>tanumadhyā viśālākṣī tanvī pīnapayōdharā māyēva mahatī tasya vanitāratnarūpiṇī 1.87 </i>	49
<i>ābaddhamaṇḍalairbhṛṅgairalakāmōdamōhitaiḥ ayatnalabdhām bibhrāṇā māyūracchatrasampadam 1.88 </i>	50
<i>priyasandarśanānandajanitairaśrubindubhiḥ nyastamauktikanaipathyaiḥ pariṣkṛtapayōdharā 1.89 </i>	51
<i>prasphurantaṃ priyasyēva parirambhābhilāṣiṇam dakṣiṇādītaraṃ bāhuṃ dakṣiṇā bahvamanyata 1.90 </i>	52

<i>vipadañca jagādaiṣā vipañcīmadhurasvanā </i> <i>vilakṣasmitasambhinnamauktikādharaavidrumā 1.91 </i>	53
<i>atha tān bhavyayā vācā bhagavān pratyabhāṣata </i> <i>pratiśrutprāptanirhrāda pāñcajanyaābhinandyayā 1.92 </i>	54
<i>mābhaiṣurasurānīkāt bhavantō madupāśrayāḥ </i> <i>madājñāmanavajñātuḥ paribhūtyā na bhūyatē 1.93 </i>	55
<i>avatārya bhuvō bhāramavatārō mamāmarāḥ </i> <i>anādinidhanaṃ dharmamakṣataṃ sthāpayiṣyati 1.94 </i>	56
<i>yāvadiṣṭabhujō yāvadadhikāramavasthitāḥ </i> <i>paripālayata svāni padāni vigatāpadaḥ 1.95 </i>	57
<i>damanāddanujēndrāṇāṃ drakṣyatha tridaśādhipāḥ </i> <i>bhūyō'pi laghutāṃ prāptāṃ bhuvamullāghitāmiva 1.96 </i>	58
<i>daitēyamṛgasaṅghātē mṛgayārasabhāgibhiḥ </i> <i>bhavadbhirapi mēdinyāṃ bhavitavyaṃ narādhipaiḥ 1.97 </i>	59
<i>iti tānanaghādēśaḥ samādiśya janārdanaḥ </i> <i>avadhīritadugdhābdhiḥ mathurāyāṃ manō dadhē 1.98 </i>	60
<i>āśvāsya vāgamṛtavṛṣṭibhirāditēyān</i> <i>daitēyabhāranamitāṃ pṛthivīṃ ca dēvīm </i> <i>prādurbubhūṣuranaghō vasudēvapatnyāṃ</i> <i>padmāpatiḥ praṇidadhē samayaṃ dayāyāḥ 1.99 </i>	61
<i>sādhūnāṃ svapadasarōja ṣaṭpadānāṃ</i> <i>dharmasya sthitimanaghāṃ vidhātukāmaḥ </i>	

<i>yadgarbhē jagadakhilaṃ sa ēva garbhō dēvakyāḥ samajani dēvadēvavandyāḥ 1.100 </i>	62
<i>athāgamānāmanaghēna bhūmnā dharmasya pūrṇēna dhanāgamēna divaukasāṃ darśayatā vibhūtiṃ dēvī babhau dauḥṛdalakṣaṇēna 2.1 </i>	63
<i>śṛṅgāravīrādbhutacitrarūpaṃ garbhē trilōkaikanidhiṃ vahantyāḥ parāvarakṛīḍitakarburāṇi dvēdhā'bhavan dauḥṛdalakṣaṇāni 2.2 </i>	64
<i>aśēṣavēdairadhigamyabhūmnā siddhēna siddhaiśca niṣēvitēna amānuṣī nūnamabhūdayatnāt kṛṣṇēna kēnāpi rasāyanēna 2.3 </i>	65
<i>śatahradābandhurayā svakāntyā sañcārijāmbūnadabimbakalpā trayyantasiddhēna rasāyanēna kālēna bhējē kaladhautalakṣmīm 2.4 </i>	66
<i>mayūrapīñchadyutibhirmayūkhaiḥ tatkāntirantarvasatastridhāmnaḥ śyāmā bahirmūlasitā babhāsē maṅgalyaratnāṅkurapālikēva 2.5 </i>	67
<i>kālē babhāsē vasudēvapatnyāḥ karpūraliptēva kapōlaśōbhā </i>	

<i>śaśiprabhā saptamagarbhakāntiḥ cyutāvaśiṣṭēva śanairudīrṇā 2.6 </i>	68
<i>navēnduniṣyandanibhaścakāśē varṇaḥ pratīkēṣu madhudravāṅgyāḥ antaḥ sthitēna prathamēna puṃsā pravartitaṃ sattvamivāvadātam 2.7 </i>	69
<i>karambitā kiñcidiva prasṛptaiḥ tējōbhirantarvasatastridhāmnaḥ marīcibhiḥ svairabhavat prajānāṃ maṅgalyaratnāṅkurapālikēva 2.8 </i>	70
<i>tasyāḥ sudhōllāsajuṣaḥ kaṭākṣāḥ saṅkṣubdhadugdhāmbudhisaumyabhāsaḥ jagattrayīsaudhaviḷēpanārham vitēnirē varṇasudhāmapūrvām 2.9 </i>	71
<i>rakṣāvidhau rākṣasadānavānāṃ kārāgrhē kaṃsaniyōgabhājām sampaśyamānā sakṛdīkṣitā vā saṅkṣōbhayāmāsa manāṃsi saiṣā 2.10 </i>	72
<i>bhuktā purā yēna vasundharā sā sa viśvabhōktā mama garbhabhūtaḥ iti dhruvaṃ sūcanamācarantī tattādṛśaṃ nāṭitakaṃ tatāna 2.11 </i>	73
<i>samādhisukṣētrakṛṣivalānāṃ santōśasasyōdayamēghakāntyā </i>	

- cakāsa tasyāḥ stanacūcukābhā
garbhatviṣā gāḍhamivānuliptā || 2.12 ||* 74
- kastūrikākāmyarucistadiyā
ramyā babhau cūcukaratnakāntiḥ |
tadgarbhasandarśanalōlupānām
antardṛśāmañjanakalpanēva || 2.13 ||* 75
- parāvarāṇaṃ prabhavasya puṃsaḥ
prakāśakatvaṃ pratipadyamānām |
abhāvayan bhāvitacētasastāṃ
vidyāmayiṃ viśvapitāmahiñca || 2.14 ||* 76
- lilēkha viśvāni jagantyabhijñā
lilāhṛtē citrapaṭē yathārham |
prāyaḥ prajānāṃ patayaḥ pratītāḥ
yanmātrkāḥ svēṣu vidhiṣvabhūvan || 2.15 ||* 77
- nirāśiṣāṃ paddhatimādadānā
naiśśrēyasīṃ nītimupaghnayantī |
puṇyāśayā pūrvayugaprarōham
iyēṣa dēvī bhuvanē vidhātum || 2.16 ||* 78
- anāptapūrvam kimapēkṣitam tē
kiṃ bhuktapūrvēṣvadhunōpadadyām |
vayasyayā'bhāvavidā'nuyuktā
na kiñcidityēva jagāda nāthā || 2.17 ||* 79
- anādarē dēvi sakhījanānāṃ
kathaṃ na dūyēta dayā tavēti |*

<i>upahvarē sallapitā manōjñaiḥ ālōkanairuttaramācacakṣē 2.18 </i>	80
<i>aśēta sā kāmamajātanidrā mātuṃ pravṛttēva padāni cakrē adhyāsta lōkānavadhīrayantī bhadrāsanam bhāvitapāramēṣṭhyā 2.19 </i>	81
<i>parikramaprēkṣitabhāṣitādyaiḥ anyādrśairāptavibhāvanīyaiḥ madōpapannā madalālasā vā jitaśramā vēti janaiḥ śaśaṅkē 2.20 </i>	82
<i>śēṣē śayānāṃ garuḍēna yāntīṃ padmē niṣaṅṅāmadhiratnapīṭham hayānanairāśritavandikṛtyāṃ svāmākṛtiṃ svapnadṛśā dadarśa 2.21 </i>	83
<i>antaḥsthitam yasya vibhōrasēṣam jagannivāsam dadhatī tamantaḥ tadātmanō viśvamapaśyadantaḥ tarkātigam tādrśamadbhutam naḥ 2.22 </i>	84
<i>surāsurādhīsvaramaulighātāt viśīrṇajāmbūnadavētraśṛṅgam ālakṣyasantōṣamalakṣyamanyaiḥ anīkanētāramavaikṣatā”rāt 2.23 </i>	85
<i>trilōkamāṅgalyanidhēstrivēdyāḥ sañjīvanīṃ vācamudīrayantī </i>	

<i>niyōgayōgyān anaghaprasādā nākaukasāṃ nāmabhirājuhāva 2.24 </i>	86
<i>yadṛcchayā yādavadharmapatnī yāmāha dharmēṣu parāvarēṣu adṛṣṭapūrvāparayāpi vācā pratiśrutā nūnamabhāvi tasyāḥ 2.25 </i>	87
<i>kriyāmupāditsata viśvaguptyā kṛtāparādhē'pi kṛpāmakārṣīt munīndravṛtṭyā mukharībhavantī muktikṣamāṃ vaktumiyēṣa vidyām 2.26 </i>	88
<i>satāṃ caturvargaphalaprāsūtau nārāyaṇē garbhagatē natāṅgī abhaṅgurāmunnatimāśrayantī sarvasya sā'ditsata sarvamēkā 2.27 </i>	89
<i>kṛśōdarī kārśyamatītya kālē kēnāpi dhāmnā kṛtavṛddhiyōgā parāmabhikhyāṃ kramaśaḥ prapēdē tārābhinandya tanuraindavīva 2.28 </i>	90
<i>nigūḍhamantardadhatā niviṣṭaṃ padmāpariṣkāramaṇiṃ prabhūtam madhyēna tasyāḥ pracitēna kālē mañjūṣayā rūpyabhuvā babhūvē 2.29 </i>	91
<i>mayi sthitē viśvagurau mahīyān mā bhūt bhuvō bhāra itīva matvā </i>	

sakhījanānāmaivalambya hastān sañcāralīlāṃ śanakaiścakāra 2.31	92
mukundagarbhā mukurēṣu dēvī nāpaśyadātmānamavāptabhūṣā nāthatviṣā nandakadarpaṇēnā - didṛkṣatā”tmānamadrśyamanyaiḥ 2.32	93
srajaḥ prabhūtā na śasāka vōḍhuṃ dūrē kathā ratnavibhūṣaṇānām bhaviṣyati kṣōṇibharāpanōdē pratyāyanaṃ prāthamikaṃ tadāsīt 2.33	94
divaukasō dēvakavaṃśalakṣmīṃ vilōkya tāṃ lōkanidhānagarbhām vibhūtimagrēsaravēdavādāḥ vyācakhyurasyā vividhaprakārām 2.34	95
patiḥsasattvāmapi tatprabhāvāt aduḥkhaśīlāṃ samayē bhavitrīm sukhaikatānāmaivalōkya dēvīm svasampadaṃ sūcayatīti mēnē 2.35	96
pitṛtvamāsādya surāsurāṇām pitāmahatvaṃ pratipatsyamānaḥ anantagarbhāmavalōkya dēvīm atuṣyadanyēṣu gatābhilāṣaḥ 2.36	97
tāpōpaśāntiṃ jagatāṃ diśanti sandhyā’parā sādhujanapratīkṣyā	

<i>tāmīdr̥śīm viśvapituḥ prasūtiḥ saṃvēdayantīva samājagāma 2.37 </i>	98
<i>bhāgēna pūrvēṇa tamōmayēna prakāśapūrṇēna ca paścimēna tadā niśīthaḥ sa satām prasattyai saṃsāramuktyōriva sandhirāsīt 2.90 </i>	99
<i>prāgēva jātēna sitēna dhāmnā madhyōpalakṣyēṇa ca mādhavēna prakāmapuṇyā vasudēvapatnyā sampannasāmyēva niśā babhāsē 2.91 </i>	100
<i>saha praticchandaśaśāṅkabhēdaiḥ sarasvatām tāṇḍavinastaraṅgāḥ avēkṣya śaurēravatāravēlām santōṣanighnā iva sampraṇēduḥ 2.92 </i>	101
<i>avāditōdīritavādyaghōṣam diśābhirāmreḍitadivyaḡitam satāmupasthāpitasattvalāsyam saṅgītamāṅgalyamabhūt tadānīm 2.93 </i>	102
<i>pradīpitaiḥ kaṃsagr̥hēṣu dīpaiḥ tāpaiśca bhāvēṣu tapōdhanānām alabhyata kṣipramalabdhabhaṅgaiḥ ahētunirvāṇadaśānubhūtiḥ 2.94 </i>	103
<i>ajaḥ svajanmārhatayā'numēnē yāmaṣṭamīm yādavabhāvamicchan </i>	

dvitīyayā bhāvitayōganidrā

sā'bhūt tadānīṃ prathamā tithīnām || 2.95 ||

104

atha sitarucilagnē siddhapañcagrahōccē

vyajanayadanaghānāṃ vaijayantyāṃ jayantyām |

nikhilabhuvanapadmaklēśanidrāpanuttyai

dinakaramanapāyaṃ dēvakīpūrvasandhyā || 2.96 ||

105

avatarati mukundē sampadāmēkakandē

surabhitaharidantāṃ svādumādhvīkadigdhām |

abhajata vasudēvasthānamānandanighnaiḥ

amaramithunahastairāhitāṃ puṣpavṛṣṭim || 2.97 ||

106

atha jaganti babhūvuranāvilā -

nyatimirā haritaḥ pracakāśirē |

abhajadēva niśā divasaśriyaṃ

jananabhājini dēvativākarē || 3.1 ||

107

nanṛturapsarasō divi nanditāḥ

kimapi gītamagīyata kinnaraiḥ |

śrutisukhaissamatōṣayata svanaiḥ

amaradundubhirānakadundubhim || 3.2 ||

108

daśasu tatra diśāsvasarīriṇī

jayajayēti babhūva sarasvatī |

ajitamēkamagōcarayat svayaṃ

svarasavṛttirasāvasurāntakam || 3.3 ||

109

anativēlasamīraṇacōditaiḥ

śīśiraśīkaraśībharitāambaraiḥ |

<i>jaladharairabhitō divi dadhvanē suragajairiva sūcitamaṅgalaiḥ 3.4 </i>	110
<i>vavurathō marutastridaśāṅganā - vadanasaurabhasārabhṛtaḥ śubhāḥ muditanirjaramuktasuradruma - prasavavr̥ṣṭimadhudravamēdurāḥ 3.5 </i>	111
<i>madhuripōravatāramahōtsavē mumudirē madhurāpuradēvatāḥ yadabhigantari bhaktajanē varam daduraśēṣamatandritacētaṣaḥ 3.6 </i>	112
<i>avadadhānadhiyō munayastadā yadanadhītamadhītavadañjasā nigamajātamaśēṣamavēkṣya tat niraviśanniva muktimayīṃ daśām 3.7 </i>	113
<i>prasadanam śaradāgamasambhavam nabhasi māsi nadībhirupādadē mahitayōgavidāṃ matibhiḥ samam śrutibhirapyanupaplavanītibhiḥ 3.8 </i>	114
<i>nikhilacētanamānasa nissṛtāḥ kaluṣatāḥ samudētya kila kṣaṇāt viviśurambha iva svayamāpagāḥ jalanidhēriḥ bhōjapatērmanaḥ 3.9 </i>	115
<i>asuravīragṛhāṇi pṛthagvidhaiḥ aśubhaśam̐sibirānaśirē muhuḥ </i>	

amararājapurēṣu jajṛmbhirē

śubhanimittaśatāni punaḥ punaḥ || 3.10 ||

116

caramataśca ṛṇādiva dēvakī -

patiramucyata śṛṅkhalataḥ sthirāt |

nikhilabandhanivartakasannidhau

vigalanaṃ nigalasya kimadbhutam || 3.11 ||

117

uditamātmani dēvakasambhavā

danujabhēdanamaṅkagataṃ dadhau |

kamapi kāñcanabhūbhṛdadhityakā

harihayōpalaśṛṅgamivādbhutam || 3.12 ||

118

vidhṛtaśaṅkharathāṅgagadāmbujah

śabalitaḥ śubhayā vanamālayā |

piturasūta mudam pṛthukastadā

jaladhiḍimbhanibhō jananīdhṛtaḥ || 3.13 ||

119

pitaramabjabhuvāmanapāyinaṃ

priyatamāṅkagataṃ paripaśyatā |

sa vibhurānakadundubhinā mahān

avitathaiḥ svaguṇairabhituṣṭuvē || 3.14 ||

120

praṇipatāmi bhavantamananyadhīḥ

akhilakāraṇamāśritatāraṇam |

anugamādanidamprathamā giraḥ

kimapi yatpadamēkamadhīyatē || 3.15 ||

121

viṣamakarmavipākaparamparā -

vivaśavṛttiṣu dēhiṣu dustaram |

<i>karuṇayā tava dēva kaṭākṣitāḥ</i> <i>katicidēva taranti bhavārṇavam 3.16 </i>	122
<i>tvadanubhāvamahōdadhiśīkaraiḥ</i> <i>avaśapātibhirāhitaśaktayaḥ </i> <i>avadhibhēdavatīmupabhuñjatē</i> <i>svapadasampadamabjabhavādayaḥ 3.17 </i>	123
<i>śrutikirīṭaśubhāśrayavigrahaḥ</i> <i>paramasattvanidhiḥ pratipadyasē </i> <i>jagadanugrahamārutacōditō</i> <i>vividharūpataraṅgavikalpanām 3.18 </i>	124
<i>tvayi na dēva yadāyatatē na tat</i> <i>jagati jaṅgamamanyadathāpi vā </i> <i>iti mahimni tava pramitē paraṃ</i> <i>vibhajanē vividhaiḥ sthitamāgamaiḥ 3.19 </i>	125
<i>akhilalōkapitustava putratāṃ</i> <i>ahamayācamananyamanōrathaḥ </i> <i>varada vāñchitadānadhṛtavratē</i> <i>tvayi tadēvamayatnamapacyata 3.20 </i>	126
<i>avanibhāranirākaraṇārthinām</i> <i>kratubhujāmabhilāśamavandhyayan </i> <i>jitaripūṇi bahūni dayānidhē</i> <i>viharaṇāni vidhātumihārhasi 3.21 </i>	127
<i>danujamōhanadōhalinā tvayā</i> <i>sahajalāñchanasaṃvaraṇaṃ kṣamam </i>	

<i>tadadhunā śamayan mama sādhasaṃ yavanikāmadhigaccha yathēpsitam 3.22 </i>	128
<i>iti sabhītamavēkṣya dayānidhiḥ smitamukhō vasudēvamabhāṣata tvamasi mē janakaḥ kimihānyathā kimapi tāta mudhā kathitaṃ tvayā 3.23 </i>	129
<i>iyamamartyapitustava gēhinī diviṣadāṃ janānī mama cānaghā abhimataṃ yuvayōranavagrahaṃ samayabhāvi mayaiva samarthyatē 3.24 </i>	130
<i>yadi bibhēṣi bhajāmi manuṣyatām atha ca mām naya nandagrhaṃ kṣaṇāt duhitaraṃ ca samānaya tasya tām gatabhayō bhava dūragatē mayi 3.25 </i>	131
<i>atha niśamya niyōgamabhaṅguraṃ madhujitō madhurākṣaramantharam hitamidaṃ pratipadya tamādadē gurutaraṃ kṛpayā laghutām gatam 3.26 </i>	132
<i>tuhinabhānudivākaralōcanaṃ nigamaniḥśvasitaṃ svasutasya tat anubabhūva muhurmuhurādarāt anaghamānanamānakadundubhiḥ 3.27 </i>	133
<i>śrutisugandhitadānanacandrikā - muṣitamōhatamā munisannibhaḥ </i>	

- adhijagāma sa tanmayatāṃ kṣaṇāt*
animiṣatvamuta pratisandadhē || 3.28 || 134
- jigamiṣuḥ sa diśō daśa yādavaḥ*
sakṛdavaikṣata sādhasavihvalaḥ |
anaghavaibhavamarbhakamudvahan
amitaguptiniruddhagatau gṛhē || 3.29 || 135
- vijaghaṭē sahasaiva kavāṭikā*
vrajamatha vrajatō yadubhūbhṛtaḥ |
upalakalpamaśērata rakṣakāḥ
saraṇimādidisurgṛhadēvatāḥ || 3.30 || 136
- kṣaradasūniva yāmikarakṣakān*
muṣitamañjugiraḥ śukaśārikāḥ |
yadukulēndurapaśyadamīlitān
parijanānapi citragatāniva || 3.31 || 137
- upayatō viśikhāṃ sadanāntarāt*
kuvalayābhakumāratanutviṣā |
śatamakhōpalamēcakayā drutaṃ
śamitasantamasā haritō babhuḥ || 3.32 || 138
- śrutimayō vihagaḥ paritaḥ prabhuṃ*
vyacaradāśu vidhūtaniśācaraḥ |
anujagāma ca bhūdharapannagaḥ
sphuṭaphaṇāmaṇidīpagaṇōdvahaḥ || 3.33 || 139
- dinakarōpamadīdhitibhistadā*
danujadēhavidāraṇadāruṇaiḥ |

<i>parigataḥ kila pañcabhirāyudhaiḥ yadupatiḥ prajahāvasahāyatām 3.34 </i>	140
<i>praguṇamindunivēditapaddhatiḥ yadukulēndurathō yamunānadīm paramapūruṣamakṣatapauruṣaḥ patagarāja ivāśu vahan yayau 3.35 </i>	141
<i>tanutaraṅgapṛṣatkaṇaśītalaḥ surabhikairavasauhṛdavāsitaḥ abhisamētamasēvata mārutō yamunayā prahitō yadupuṅgavam 3.36 </i>	142
<i>pavanakampitapallavapāṇikā prahitapuṣpabharā padavīmukhē upajuhāva kila bhramarasvanaiḥ yadupatiḥ yamunōpavanasthalī 3.37 </i>	143
<i>nimiṣitāsitanīrajalōcanā mukulitābjamukhī savituḥ sutā lalitadīnarathāṅgayugasvanā kuhakadainyamaśōcadiva prabhōḥ 3.38 </i>	144
<i>vikacakairavatārakitākṛtiḥ tanumatīmiva śāradayāminīm tvaritamambunidhērabhisārikāḥ taritumaihata satyasamīhitaḥ 3.39 </i>	145
<i>bhavati kiṃ nu bhaviṣyati vā kimi - tyanavadhāritaśaurivihārayā </i>	

<i>cakitayēva virōcanakanyayā</i> <i>vidhutavīcikaraṃ kila vivyathē 3.40 </i>	146
<i>ghanatamaḥparipākamalīmasaiḥ</i> <i>gurubhirūrmigaṇairanupaplutaḥ </i> <i>atitatāra dinādhipatēḥ sutāṃ</i> <i>anaghayōgamanā iva saṃsṛtim 3.41 </i>	147
<i>yadupatēryamunā tvaritaṃ yataḥ</i> <i>pratiyataśca samarpitapaddhatiḥ </i> <i>svayamamartyamadāvalamajjanī</i> <i>caraṇalaṅghyajālā samajāyata 3.42 </i>	148
<i>ajani paścimatō bhṛśamunnatā</i> <i>ravisutā purataḥ sthalaśēṣitā </i> <i>adhirurōha padaṃ kimasau harēḥ</i> <i>pratiyayau yadi vā pitaraṃ girim 3.43 </i>	149
<i>akṛtasētumanākalitaplavāṃ</i> <i>jananasindhudṛḍhaplavamudvahan </i> <i>ravisutāmatilaṅghya ramāpatiṃ</i> <i>sapadi ghōṣasamīpamupānayat 3.44 </i>	150
<i>atha kayācana kāraṇanidrayā</i> <i>vivaśasuptajanaṃ vrajamāviśat </i> <i>dhanadapattanasampadi yatra sā</i> <i>svasutamagryamasūyata rōhiṇī 3.45 </i>	151
<i>upagatē vasudēvasutē’ntikaṃ</i> <i>narakavairiṇi nandakuṭumbinī </i>	

<i>araṇisambhavapāvakaṅgamāt</i> <i>abhajatādhvaravēdiriva śriyam 3.46 </i>	152
<i>nyadhita nandavadhūsavidhē sutam</i> <i>drutamupādita gōpakumārikām </i> <i>atha nināya ca dēvakanandanī -</i> <i>śayanamānakadundubhirāśu tām 3.47 </i>	153
<i>anavabuddhajanārdanakanyakā</i> <i>vinimayastvatha bhōjagaṇēśvaraḥ </i> <i>dr̥ṣadi tāmabhihantumapātayat</i> <i>pratijaghāna ca sā caraṇēna tam 3.48 </i>	154
<i>nṛpatirāśu padā nihatastayā</i> <i>nipatitōditakantukavadbhavan </i> <i>davasamāhataśailanibhaḥ krudhā</i> <i>daranimīlitadr̥ṣtiradūyata 3.49 </i>	155
<i>udapatat divamugraghanasvanā</i> <i>yuvatirūpayugātyayaśarvarī </i> <i>asuraghātibhiraṣṭabhirāyudhaiḥ</i> <i>alaghubhiścapalābhirivāśritā 3.50 </i>	156
<i>atha ca bhōjaniyanturayantritā</i> <i>danujahanturudantamudairirat </i> <i>paṭu gabhīramudāramanākulaḥ</i> <i>hitamavistaramarthyamaviplavam 3.51 </i>	157
<i>ahamaśēśasurāsuramōhanī</i> <i>yavanikā madhukaiṭabhamardinaḥ </i>	

<i>prabalaśumbhaniśumbhaniśūdanē</i> <i>praṇihitā hatayā tava kiṃ mayā 3.52 </i>	158
<i>vasati nandagr̥hē vibudhadviṣāṃ</i> <i>damayitā vasudēvasamudbhavaḥ </i> <i>ayamasau tava nāśayitēti sā</i> <i>daramudīrya jagāma yathēpsitam 3.53 </i>	159
<i>madhuhiraṇyanibhō madhurāpatiḥ</i> <i>dinahutāśanadīnadaśāṃ gataḥ </i> <i>śvasitajalpitavēpitahuṅkṛtaiḥ</i> <i>aratimāyatabhītirasūcayat 3.54 </i>	160
<i>jaḍamatiḥ sa janārdanamāyayā</i> <i>vihasitstrapayā janitavyathaḥ </i> <i>apakṛtaṃ vasudēvamamōcayat</i> <i>dayitayā saha dīnavilāpayā 3.55 </i>	161
<i>kimapi cintitamāgatamanyathā</i> <i>kimidamityavaśādupajātayā </i> <i>viṣavidūṣitayēva manīṣayā</i> <i>muhuradūyata mōhavicēṣṭitaḥ 3.56 </i>	162
<i>aviṣayē vipadāmasurāntakē</i> <i>punariyēṣa nikāraparamparām </i> <i>niyatirēkamukhī duratikramā</i> <i>kṛtadhiyā kimutā”vilacētasā 3.57 </i>	163
<i>paribabhūva cukōpa viṣṣmiyē</i> <i>parijahāsa hariṃ prajagarja ca </i>	

pariṇatēna bhavāntaravāsanā -

”grahaguṇēna bhajan bhavitavyatām || 3.58 ||

164

kvacana dhāmani kaṁsanivēditē

sabhayamānakadundubhirāvasat |

smṛtigatēna sutēna sajīvitā

dinaśatāni nināya ca dēvakī || 3.59 ||

165

vigatakanyakayā ca yaśodayā

niyatisambhṛtanirbharanidrayā |

cirasamāgatajāgarayā’ntikē

harirapatyamadrśyata dhanyayā || 3.60 ||

166

yadavabuddhanirākulanītibhiḥ

munigaṇairadhunāpi vimṛgyatē |

tadidamāgamamaulivibhūṣaṇam

vidhivaśādabhavat vrajabhūṣaṇam || 3.61 ||

167

anaghavatsamanākuladhēnukaṁ

pracuradugdhamacōrabhayōdbhavam |

vrajamanāmayaviśvajanaṁ vibhuḥ

kṛtayugāspadakalepamakalpayat || 3.62 ||

168

ajani gōpagrhēṣu manōramaiḥ

amitakāntibhirapsarasāṁ gaṇaiḥ |

yadanubhūtirasēna samēśyataḥ

śaraṇayādavaśaiśavayauvanē || 3.63 ||

169

suramahīsuratōṣaṇamādarāt

navamupādita nanda udāradhīḥ |

taralagōpagaṇāgamasaṅkulaṃ

tanayajanmamahōtsavamadbhutam || 3.64 ||

170

adhicakāra vadānyamaṇēḥ śriyaṃ

vyadhita kalpatarōranukalpatām |

ajanayacca sutaprasavōtsavē

mahati mēghavikatthanamōghatām || 3.65 ||

171

nidhimanantamiva svayamutthitaṃ

niravadhiṃ nijabhāgamivōditam |

vrajabhuvahḥ pratilabhya ramāpatiṃ

jahasuraindramasārataramṃ padam || 3.66 ||

172

putramṃ prasūya tapasā puruṣamṃ purāṇamṃ

kālamṃ ciramṃ vidhivaśāt kṛtaviprakarṣau |

śaṅkākalaṅkitadhiyāvapi dampatī tau

tadvaibhavasmarāṇasāntarujāvabhūtām || 3.67 ||

173

nandasadmani navēndusannibhau

vāsamētya vasudēvanandanau |

vṛddhimāpaturanēhasā svayaṃ

svādubhōgajananīmṃ suparvaṇām || 3.68 ||

174

manīṣitaṃ kaitavamānuṣasya

śrutvā bhayakrōdhapariplutātmā |

kaṃsaściramṃ prāgbhavaḥkālanēmiḥ

cintārṇavē magna ivāvatasthē || 4.1 ||

175

sa durdamānāsurasattvabhēdān

nētā samāhūya nṛśaṃsacētāḥ |

<p><i>prasthāpayāmāsa parairadhṛṣyaṃ nandāspadaṃ nāthavihāraguptam 4.2 </i></p>	176
<p><i>kadācidantarhitapūtanātmā kaṃsaprayuktā kila kāpi māyā nidrāparādhīnajanē niśīthē vrajaṃ yaśōdākṛtirāvivēśa 4.3 </i></p>	177
<p><i>stanyēna kṛṣṇaḥ saha pūtanāyāḥ prāṇān papau luptapunarbhavāyāḥ yadadbhutaṃ bhāvayatāṃ janānāṃ stanandhayatvaṃ na punarbabhūva 4.4 </i></p>	178
<p><i>niśamyā tasyāḥ paruṣaṃ ninādaṃ rukṣaṃ yaśōdā ruditāṃ ca sūnōḥ sasambhramāvēgamupētya bhītā tamagrahīd durgrahamāgamānām 4.5 </i></p>	179
<p><i>nandaśca tivrēṇa bhayēna sadyaḥ samētya paśyannanaghaṃ kumāram tēnaiva tasya trijaganniyantuḥ prāyuṅkta rakṣāṃ paramārthavēdī 4.6 </i></p>	180
<p><i>ya ēśa lōkatrayasūtradhāraḥ paryāyapātrāṇi carācarāṇi ānartayatyadbhutacēṣṭitō'sau nanarta khēlaṃ navanītakāṅkṣī 4.27 </i></p>	181
<p><i>grhēṣu dadhnō mathanapravṛttau pṛṣatkaṇairutpatitaiḥ prakīrṇaḥ </i></p>	

<i>nidarśayāmāsa nijāmavasthāṃ prācīṃ sudhāśīkarayōgacitrām 4.28 </i>	182
<i>trasyan mukundō navanītacauryāt nirbhugnagātrō nibhṛtaṃ śayānaḥ nijāni niḥśabdadaśāṃ yayācē baddhvāñjalim bālavibhūṣaṇāni 4.29 </i>	183
<i>āraṇyakānāṃ prabhavaḥ phalānām araṇyajātāni phalānyabhīpsan visraṃsidhānyāñjalinā karēṇa vyādhātmajāṃ viśvapatih siṣēvē 4.30 </i>	184
<i>sujātarēkhātmakaśaṅkhacakraṃ tāmrōdaraṃ tasya karāravindam vilōkayantyāḥ phalavikrayiṇyā vikrētumātmānamabhūdvimarśaḥ 4.31 </i>	185
<i>apūrayat svādupalārpaṇēna krīḍāśīśōrhastapuṭaṃ kirātī ratnaistadā kaustubhanirviśēṣaiḥ āpūritaṃ tat phalabhāṇḍamāsīt 4.32 </i>	186
<i>muhuh pravṛttaṃ navanītacauryē vatsān vimuñcantamadōhakālē ulūkhalē kutracidāttapuṇyē bandhuṃ satāṃ bandhumiyēṣa mātā 4.33 </i>	187
<i>ānītamagrē nijabandhanārthaṃ dāmākhilaṃ saṃhitamapyapūrṇam </i>	

<i>nirīkṣya nirviṇṇadhiyō jananyāḥ saṅkōcaśaktyā sa babhūva bandhyaḥ 4.34 </i>	188
<i>baddhaṃ tathā bhāvayatāṃ mukundam ayatnavicchēdini karmabandhē tapasvinī tatkratunītirādyā savriḍamāraṇyakathāsu tasthau 4.35 </i>	189
<i>puraskṛtaṃ maṅgalagītavādyaiḥ puṃsaḥ prasatyai jagatāṃ prasūtēḥ kayā'pi tatra sprḥayā'nvatiṣṭhan kanyāvratam kiñcana gōpakanyāḥ 4.46 </i>	190
<i>niśātyayasnānasamudyatānāṃ nikṣiptamābhīrakīśōrikāṇām kūlādupādāya dukūlajālam kundādhirūḍhō mumudē mukundaḥ 4.47 </i>	191
<i>sa caikahastapraṇatiṃ vidhūnvan kṣaumārthinīnām hariraṅganānām anyōnyahastārpaṇasampravṛttam āsāṃ jahāsāñjalimapyapūrvam 4.48 </i>	192
<i>sa cā'tmacaṇḍātakamātrabhājāṃ kṣaumārthinīnām svayamarthyamānaiḥ ananyahastārpaṇasampravṛttaiḥ tāsāṃ jahāsāñjalibhistadīyaiḥ 4.49 </i>	193
<i>prasuptamudbōdhatayā paratvaṃ vīraśriyō vibhramamaṇḍanēna </i>	

nīlādinirvēśanidhānadhāmnā

nāthō babhāsē navayauvanēna || 4.50 ||

194

athāpadānaṃ madanasya dātum

ādātumālōkayatāṃ manāṃsi |

navāṃ vayō nāthasamaṃ prapēdē

guṇōttaraṃ gōpakumārikābhiḥ || 4.94 ||

195

anaṅgasindhōramṛtaprathimnā

rasasya divyēna rasāyanēna |

mahīyasīṃ prītimavāpa tāsāṃ

yōgī mahān yauvanasambhavēna || 4.95 ||

196

vijṛmbhamāṇastanakuḍmalānāṃ

vyaktōnmiṣadvibhramasaurabhāṇām |

madhuvratatvaṃ madhurākṛtīnāṃ

lēbhē latānāmiva vallavīnām || 4.96 ||

197

atiprasaṅgādavadhīrayantya

prācīnayā saṃyamitō niyatyā |

pāñcālakanyāmiva pañcabhuktāṃ

dharmāḥ satīrādrta tādrśīstāḥ || 4.97 ||

198

diśāgajānāmiva śākvarāṇāṃ

śṛṅgāgranirbhinnaśīlōccayānām |

sa tādrśā bāhubalēna kaṇṭhān

nipīḍya lēbhē paṇitēna nīlām || 4.98 ||

199

karēṇa dambhōlikāṭhōratuṅgān

dēhān pṛthūn dānavadurvr̥ṣāṇām |

<i>vimṛdya nūnaṃ vidadhē mukundaḥ priyāstanaśparśavihārayōgyām 4.99 </i>	200
<i>ātmīyaparyaṅkabhujaṅgakalpau akṣēpyarakṣāparighau pṛthivyāḥ nīlōpadhānīkaraṇāt sa mēnē bhūyiṣṭhadhanyau bhujapārijātau 4.100 </i>	201
<i>rāgādirōgapratikārabhūtaṃ rasāyanaṃ sarvadaśānubhāvyam āsīdanudhyēyatamaṃ munīnām divyasya puṃsō dayitōpabhōgaḥ 4.101 </i>	202
<i>anudrutā nūnamanaṅgabāṇaiḥ sulōcanā lōcanabhāgadhēyam pratyagrahīṣuḥ pratisannivṛttaṃ tyaktētarairakṣibhirātmanā ca 4.102 </i>	203
<i>udagrasaṃrambhamudīksya bhītāḥ tārksyadhvajam tārksyamivā’patantam prapēdirē sāgaramāśritaughāḥ kākōdarāḥ kāliyamātraśēṣāḥ 4.115 </i>	204
<i>athāmbhasaḥ kāliyanāgamugraṃ vyāttānanaṃ mṛtyumivōjjihānam bhōgēna badhnantamaḥpōhya śauriḥ prahvīkṛtaṃ tatphaṇamārurōha 4.116 </i>	205
<i>sadyō mahānīlamayīṃ mukundaḥ sapaḍmarāgāmiva pādapiṭhīm </i>	

<i>krāman phaṇām kāliyapannagasya grastōditō bhānurivābabhāsē 4.117 </i>	206
<i>phaṇāmaṇinām prabhayōparaktē khēlan babhau cakriṇi cakrapāṇiḥ pradōṣasindūritamambuvāhaṃ prācētasō nāga ivōpamṛdnan 4.118 </i>	207
<i>praṇēmuṣām prāṇabhṛtāmudīrṇaṃ manō vinēṣyan viṣamākṣavaktram akalpayat pannagamardanēna prāyēṇa yōgyām patagēndravāhaḥ 4.119 </i>	208
<i>tadbhōgabṛndē yugapanmukundaḥ cārīviśēṣēṇa samaikṣi nṛtyan paryākulē vīcigaṇē payōdhēḥ saṅkrāntabimbō bahudhēva candraḥ 4.120 </i>	209
<i>taduttamāṅgaṃ parikalpya raṅgaṃ taraṅgaṇiṣpannamṛdaṅganādam praśasyamānastridaśairakārṣīt avyāhatāmārabhaṭīmanantaḥ 4.121 </i>	210
<i>ēkēna hastēna nipīḍya vālaṃ pādēna caikēna phaṇāmudagrām haristadā hantumiyēṣa nāgaṃ sa ēva saṃsāramivāsritānām 4.122 </i>	211
<i>sa pannagīnām praṇipātabhājām dravībhavan dīnavilāpabhēdaiḥ </i>	

prasāditaḥ prādita bhartṛbhikṣāṃ

kimasya naḥ syādapadaṃ dayāyāḥ || 4.123 ||

212

lōlāpataccaraṇalīlāhatikṣarita -

hālāhalē nijaphaṇē

nṛtyantamapratighakṛtyaṃ tamapratima -

matyantacāruvapuṣam |

dēvādibhiḥ samayasēvādaratvarita -

hēvākaghōṣamukharaiḥ

dr̥ṣṭāvadhānamatha tuṣṭāva śaurimahi -

riṣṭāvarōdhasahitaḥ || 4.124 ||

213

haricaraṇasarōjanyāsadhanyōttamāṅgaḥ

śamitagaruḍabhītiḥ sānubandhaḥ sa nāgaḥ |

yugaviratidaśāyāṃ yōganidrānurūpāṃ

śaraṇamaśaraṇaḥ san prāpa śayyāṃ tadīyāṃ || 4.125 ||

214

vividhamuniḡaṇōpajīvyatīrthā

vīgamitasarpagaṇā parēṇa puṃsā |

abhajata yamunā viśuddhimagryāṃ

śamitabahirmatasamplavā trayīva || 4.126 ||

215

avadhūtabhujāṅgasaṅgadōṣā

hariṇā sūryasutā pavitritā ca |

api tatpadajanmanaḥ sapatnyā

bahumantavyatarā bhṛśaṃ babhūva || 4.127 ||

216

tataḥ samānītarasālapākaḥ

saṃvijayan pāṭalagandhavāhaiḥ |

nirūḍhamallīvibhavō nidāghaḥ

sīrāyudhaṃ śaurisakhaṃ siṣēvē || 5.1 ||

217

abibhratīnāṃ kucakumbhakakṣyāṃ

āliptakarpūrahimōdakānām |

sa subhruvāṃ dēhaguṇēna yūnāṃ

āsīt vasantādapi mānanīyaḥ || 5.2 ||

218

vihārayūnā bhajatā svayaṃ tat

vrajāṅganāvibhramakiṅkaratvam |

nitāntadhanyāḥ svaguṇairabhūvan

nirviśyamānāḥ ṛtavaḥ kramēṇa || 5.3 ||

219

kṛtāvasēkā iva kṛṣṇagītaiḥ

vanadrumā vardhitatuṅgaśṛṅgāḥ |

ayatnalabdhāni gavāṃ babhūvuḥ

sthāyīni varṣātapavāraṇāni || 5.4 ||

220

babhañja vātaḥ prabalō na vṛkṣān

na tigmaraśmiḥ salilaṃ tatāpa |

dadāha vanyāṃ na ca tatra dāvah

saṃrakṣitā yatra gavāṃ sa dēvaḥ || 5.5 ||

221

gāvō mahiṣyaśca gabhīranādāḥ

sañcāritāḥ śārṅgabhr̥tā yathārham |

kalindakanyāmavagāhya kālē

gharmāpadā sampadamēva bhējuḥ || 5.6 ||

222

gatē'pi bhūyiṣṭhaguṇē vasantē

gōpāḥ sukhaṃ cāritagōdhanāstē |

kalindajānūpasamīpabhājah

kālaṃ kaṭhōrātapamatyanaiṣuḥ || 5.7 ||

223

vitēnirē jaṅgamadhāmakalpaiḥ

anōbhiradhyāsitacatvarāṇi |

nidāghavarṣānuguṇāni gōpāḥ

sthānāni gōvatsaguṇōcitāni || 5.8 ||

224

akālakālyēna parēṇa puṃsā

sāmyaṃ gatānāmiva vallavīnām |

sukhāya sarvē samayā babhūvuḥ

svaiḥ svairavicchinnaḡuṇairviśēṣaiḥ || 5.9 ||

225

avyāsaṅgaṃ jaladhiśayanādutthitasyātmadhāmnaḥ

patyuḥ puṇyaṃ prathamayanaspanditaṃ prāptukāmā |

nityāpūrvaśrutiparimalaṃ nyastalīlāravindā

pādāmbhōjaṃ saha vasudhayā dhārayāmāsa padmā || 5.95 ||

226

anucaritavidhijñairādr̥tāṃ pūrvapūrvaiḥ

mahadidamanapāyaṃ maṅgalaṃ manyamānāḥ |

pracitavividhabhōgyāṃ prārabhanta pratītāṃ

valamathanasaparyāṃ vallavā nandamukhyāḥ || 5.96 ||

227

vāhēṣu gōṣu dviradēṣu cāgryāṃ

tajjanyaḡyā jīvikayōpapannāḥ |

tadarhasambhāravatīṃ saparyāṃ

kṣiptāpadaṃ kṣēmavidō vitēnuḥ || 5.97 ||

228

ābālaprēkṣaṇīyaṃ praṇatamanimiṣai -

radbhutānāṃ pradhānaṃ

*dhūtatrailōkyadōṣaṃ dhvajamamarapatē -
stūrṇamutthāpayantaḥ |*

*ghṛṣṭīnāmarcanābhiḥ stutiguṇanikayā
gītanṛttōpahāraiḥ*

*udvēlaprītilōlā vidadhuravikalaiḥ
utsavaṃ gōpavṛddhāḥ || 5.98 ||*

229

*śamayatā puruhūtamahōtsavaṃ
vrajapatiḥ saha vallavayūthapaiḥ |*

*nibhṛtamañjugirā nijasūnunā
nijagadē jagadēkakuṭumbinā || 6.1 ||*

230

*viditavāniva vijñapayāmyahaṃ
śṛṇuta mē śakunēriva bhāṣitam |*

*pṛthukabuddhirahaṃ pṛthucētasah
prabhavatō bhavatō nahi śikṣayē || 6.2 ||*

231

*nigamadṛṣṭamidaṃ nikhilēna vaḥ
kvacana viśvatanau puruṣē sthitē |*

*ya iha yāmupajīvati tattanuṃ
sa hi tayā hitayā bhuvi nāthavān || 6.3 ||*

232

*atijajēta nijāṃ yadi dēvatāṃ
ubhayataścyavatē juṣatē'pyagham |*

*kṣitibhṛtaiva sadaivatakā vayaṃ
vanavatā'navatā kimahidruhā || 6.4 ||*

233

*anaghaśādvalakānanasampadā
nadanadīhradanirjharaśālinā |*

<i>bahupaśuḥ paśupālakasaṃtatiḥ mahibhṛtā hi bhṛtā na marutvatā 6.5 </i>	234
<i>acalamarcata kiṃ vibudhaiścalaiḥ śubhavanaṃ bhavanaṃ ca divaukasām kṣamamanēna vanē parirakṣitē na hariṇā hariṇānapi bādhitum 6.6 </i>	235
<i>giriṣu viṣṇuvibhūtiṣu yujyatē nikhiladēvamayīṣu ca gōṣu naḥ tadubhayāśritavṛtтыupajīvinām guru ciraṃ ruciraṃ ca samarcanam 6.7 </i>	236
<i>abhimataṃ girayaḥ kṛtasatkriyā dadati darśitadaivatabhūmikāḥ haritarakṣumukhairapi vighrahaiḥ ahitamāhitamānaviparyayāḥ 6.8 </i>	237
<i>paśubhiradricarairupakalpitē vrajanayē janayēma na viplavam kṣitibhṛdēṣa samīhitasiddhayē janamitaṃ na mitampacatām nayēt 6.9 </i>	238
<i>api ca sādhu gavāmbhivardhanāt anṛtahānijayā nijayā”khyayā bhajati gōpagaṇairabhirādhyatām vanamayaṃ namayan phalasampadā 6.10 </i>	239
<i>harati tāpamasāvupasēduṣām mahimavān himavāniva dakṣiṇaḥ </i>	

<i>vitanutē maṇiraśmibhirapyasau surapatērapatēja ivāspadam 6.11 </i>	240
<i>pradiśatā madhumūlaphalāni naḥ sataruṇā taruṇādbhutavīrudhā upakṛtaṃ giriṇā tadihārpyatāṃ rasatataṃ satataṃ havirāhṛtam 6.12 </i>	241
<i>samarutā marutāpajitā'munā nadavatā davatāntidavīyasā śramahatā mahatā kṛtaviśramā vayamitō yamitōlbaṇaśākvarāḥ 6.13 </i>	242
<i>bahumatō manujā dadhatē dhṛtiṃ bahumatō'yamananyadhṛtiḥ satām giriśatōnnatimānadhikō hyasau giriśatōśakṛtō'pi mahībhṛtaḥ 6.14 </i>	243
<i>sanagarā nagarājimatā'munā kuhariṇā hariṇā samasampadā satatamātataṃmānamahīyasī vasumatī sumatīśvara dhāryatē 6.15 </i>	244
<i>surasagandhavibhūtinidhē hitaṃ parigrhāṇa nijē paśupālanē surasagandhavibhūti nidhēhi taṃ harimavētya giriṃ haviruttamam 6.16 </i>	245
<i>taṭabhūmirasau jayati tridivaṃ pavanāgatataṃpavanāgatata </i>	

iha dēvagaṇairaniśādhyuṣitā

yutakōkanadāyutakōkanadā || 6.19 ||

246

nanda nītidhana sarvanandanī

tattva yātamati bhūṣa tattvayā |

sādhunā kṣitibhṛtō rasādhunā

sēvyatāmiha gatēna sēvyatām || 6.21 ||

247

namyatēha niyatā vibhūtayē

bhūtayēśvaratayā virājatē |

rājatēdrśataṭimahiyaṣē

hiyaṣē na yadi nāma namyatē || 6.22 ||

248

niśākarasya sphaṭikēṣvihādhikaṃ

sujātarūpā śrayatō vibhā sitā |

raviṣrabhā ca sṛśatīva sām̐dhyatām

sujātarūpāśrayatō vibhāsitā || 6.24 ||

249

vasatyamuṣmin vanadēvatādbhutā

vibhāti bhāsvattilakālikānanā |

vicitraratnā mahatī ca mēkhalā

vibhāti bhāsvattilakālikānanā || 6.35 ||

250

yamabhiplutamambudharairabhitaḥ

sarasā sarasāsa rasā'sarasā |

sthira dharmā tayā girirādriyatē

sa mayā samayāsama yā samayā || 6.38 ||

251

praṇama tamimamacalamamaram

ahitamahitamahitamahita |

- bhajanamalaghu viphalamiha na
sadayasadaya sadaya sadaya || 6.39 ||* 252
- ratnōpasaṅghaṭitaśṛṅgaphaṇāsahasraḥ
sphārōditasphaṭikaraśmiviśuddhakāyaḥ |
nityaṃ vahannijabalēna mahīmahīnaḥ
puṣyatyasau madhuripōrapī bhōgayōgam || 6.40 ||* 253
- marudgaṇasamāśritō maghavaratnanīladyutiḥ
vibhāti vanamālayā vitatanityatuṅgākṛtiḥ |
kanatyabhigataḥ śriyā kanakaraśmipītāmbaraḥ
karōti vidhṛtiṃ bhuvaḥ kathamasau na viśvambharaḥ || 6.41 ||* 254
- muhuravadhīritō'pi bhajatīha yuvā gaṇayan
hitamatibhūritānavasudhē vanitāṃ tarasā |
sapadi vihāya mānamiyamṛcchati taṃ prati sā
hitamatibhūritā navasudhēva nitāntarasā || 6.42 ||* 255
- iha marutō vahanti surasindhusagandhasari -
dvikasita hēmakōkanada saurabhasārabhṛtaḥ |
madhukaramaulidaghna madadantura dantighaṭā -
karaṭakaṭāhavāhighana śīkaraśībharitāḥ || 6.43 ||* 256
- manaḥpriyamiha prabhō madhurasādaraṃ sādaraṃ
vidhatsva havirarpayanvrataśubhāvanāṃ bhāvanām |
kuruṣva ca guruṣvaghakṣapaṇadakṣiṇāṃ dakṣiṇāṃ
prayacchati tavēpsitaṃ praṇayaparvataḥ parvataḥ || 6.44 ||* 257
- giribhajanōditapriyavikāsamayē samayē
janitanabhaḥ pracārajalapatrīdaśaistrīdaśaiḥ |*

<i>saha yadi naḥ samēti harirapratighapratighaḥ pratihatimētu duṣṭavadhadōhalinā halinā 6.45 </i>	258
<i>sabhājanam vadāmyētagavyaiḥ sarasabhājanam sabhājanam girērarthyaṃ svavṛttyullāsabhājanam 6.52 </i>	259
<i>ghanāghanā ghanāghanādbhutēha śākhisaṃtatiḥ vanāvanāvanāvanānurūpasatphalāvṛtā 6.71 </i>	260
<i>vṛtēha bhāti hēmabhūrnamēruṇā samantataḥ pratīhi nainamadbhutaṃ na mēruṇā samaṃ tataḥ 6.72 </i>	261
<i>iha prabhūtavāhinīvanē vanē vanē vanē phalēna bhūyatē svayaṃ natēna tēna tēna tē 6.73 </i>	262
<i>ahāryamēticētanāsītāsītānarāja tē ahāryamēti cētanā sītāsītā na rājatē 6.74 </i>	263
<i>nunnainasāṃ ninaṃsūnāṃ sānūnāsanāsānunā sānasāṃ naḥ sasēnānāṃ sānēnāsannasūḥ saniḥ 6.85 </i>	264
<i>rururūrurirārō'raṃ dūdādīṃ dadadādidāḥ lālilōlālililālō hāhāhūhūhahēha hi 6.95 </i>	265
<i>nānānānānānānānānā nānā nānā nā nānā nā nānānānā nā nānānānānā nā nānānānā 6.96 </i>	266
<i>nayānayanayanayanayanayanayanayanā nayanayanayanayanayanayanayanayanā 6.98 </i>	267
<i>sēvā mānanamāvāsē vāsītāhīhitāsivā mātā pitā tāpitāmā nahitātatatā hi na 6.100 </i>	268

- gēhā dēvavadēhāgē hāsatānanatāsahā |*
dētānayāyānatādē'va nayāta tayānava || 6.101 || 269
- saddaivē'ṅkurayātavaibhavalatāśōbhyuccanānāgamē*
bhavyaṃ karma sadārcitōdbhava nadiyādaḥsanāthīkṛtē |
citrāṭavyanuvāhivātavalanaśrēyaḥ pracēyōtsavē
vēdōktyā samayē bhajēḥ śuci girau
mērūnnatē'smindhruvē || 6.104 || 270
- sānumānayamatītatārakaḥ*
sānumānayamatītatārakaḥ |
sānumānayamatītatārakaḥ
sānumānayamatītatārakaḥ || 6.106 || 271
- virājamānādasamāna bhūmā -*
virājamānādasamānabhūmā |
virājamānādasamānabhūmā
virājamānādasa mānabhūmā || 6.107 || 272
- akliṣṭacitramidamatra manāgivōktaṃ*
citrāyutāni suvacāni punastathāpi |
kṛtyaṃ vibhōrnigamanīyamananyabhaktaiḥ
ārādhyatāṃ harirasau pṛthivīdharātmā || 6.108 || 273
- iti kathayati kṛṣṇē gōpavṛddhā vidadhyuḥ*
śaraṇamaśaraṇānāṃ śādvalaśyāmalāṅgam |
pulakitavanamālaṃ puṣpakiñjalkajālaiḥ
puruṣamacalaśṛṅgē puṇḍarīkāyatākṣam || 6.109 || 274

<p>śatamakhamāṇīśailaḥ syādasau dēvatātmā śaradi samuditaṃ vā tōyakālasya tōkam ciraparicitapūrvam cētasāṃ kiṃ na bhāgyam na kimidamiti cintāṃ na vyatīyāya nandaḥ 6.110 </p>	275
<p>ādyaṃ kimētadadhidaivatamadbhutānām ākālikaṃ phalamutaikamidaṃ śubhānām ēkībhavannidhiraṣau kimabhīpsitānām ityanvabhāvi savidhōpagataiḥ sa dēvaḥ 6.111 </p>	276
<p>pītāṃśukē pṛthulabāhubhujāntarālē mēghābhijanmani mithaḥ pratibimbabuddhyā dhanyāni gōpanayanāni tadā'nvabhūvan kṛṣṇē ca tatra ca kiyanti gatāgatāni 6.112 </p>	277
<p>vrajaukasau vismayamantharākṣāḥ bālārkaavarṇam vasanam vasānam śyāmam yuvānam śatapatranētram śailōditaṃ dēvamathōpasēduḥ 7.1 </p>	278
<p>yamāhurantarbahirapyalakṣyam yōgēśvaram yōgibhirēva drśyam tamadriśṛṅgē samudikṣamāṇāḥ gōpam satām gōpagaṇāḥ praṇēmuḥ 7.2 </p>	279
<p>sa tānaśēśān sudhayēva drśtyā praharṣayan pratyayitaprasādaḥ sa rāmakṛṣṇān sanakādigamyāḥ svāmī satām svāgatamanvayunḁta 7.3 </p>	280

<i>śaratpravṛtṭyēva śasāṅkabhāsō vācā harērgōpadhiyaḥ prasannāḥ mithō vimarśaiḥ kumudairivāsan miśadbhirāsāditanirmalāsāḥ 7.4 </i>	281
<i>vidhānadakṣā vipināśrayāstē tadanyasaṃrādhanavītasāṅgāḥ tamarcayāmāsuradīnasattvāḥ saṃprīṇanaiḥ śakramakhōpanītaiḥ 7.5 </i>	282
<i>ananyayōgādayajanta cainaṃ kṛṣṇēna tēnaiva kṛtānucārāḥ samēghakailāsanibhairasaṅkhyaiḥ savyañjanaiḥ sādaramannakūṭaiḥ 7.6 </i>	283
<i>nirdhāritārthēṣu nijōpadēśān nyastōpahārēṣu mahīdharārtham arcyatvamācāryakamapyayāsīt gōpēṣu kṛṣṇō bhuvanēṣu gōptā 7.7 </i>	284
<i>upāharanyāni sabhājanārtham baladviṣō vallavavaṃśavṛddhāḥ parēṇa puṃsā pariḡrhyamāṇaiḥ prāptaṃ phalaṃ puṣpaphalādibhistaiḥ 7.8 </i>	285
<i>mṛtyūpasiktairbhuvanairaśēṣaiḥ ananyadattairapi havyakavyaiḥ alabdhapūrvāmabhajattadānīṃ gōpāhṛtaiḥ prītimaśēṣagōptā 7.9 </i>	286

<p>vidhiprayuktē haviṣi prabhūtē sambhujyamānē hariṇā samakṣam anāgamaśrāntadhiyō'pi tatra śraddhāmavindanta samagratōṣāḥ 7.10 </p>	287
<p>amṛṣyamāṇō vihatāṃ svapūjāṃ akṣṇāṃ sahasrēṇa tadā mahēndraḥ anēhasaṃ raktaśilīndhrajālaiḥ ākālikairañcitamanvakārṣīt 7.11 </p>	288
<p>avañcitānyūnapayaḥ pradānān ārādhakān kālamiyantamindraḥ āhārakarṣādabhihantumaicchat kṛtānabhijñēṣu kimānṛśaṃsyam 7.12 </p>	289
<p>athājuhāva pratighānuṣaṅgāt ghōrāśayō ghōṣavimardakāṅkṣī samēṣyatāṃ sambhavamarṇavānāṃ saṃvartakaṃ nāma gaṇaṃ ghanānām 7.13 </p>	290
<p>pradīpitān kōpahutāśabhūmnā pītōdadhīn vāridharāyudhaughān marudbhujēna tvaritaṃ marutvān prāyuṅkta ghōṣābhimukhaṃ saghōṣān 7.14 </p>	291
<p>prakalpayantaḥ parivēṣacakraṃ bṛndāvanē vihvalagōpabrndē samīranunnāḥ sahasā payōdāḥ śakrasya tē śāsanamanvatiṣṭhan 7.15 </p>	292

<i>taṭitsahasrēṇa vidīptanētraḥ samētavajrō dhṛtacitracāpaḥ atarkyatēndraḥ svayamabhṛavāhaḥ kālatmanā bhūmikayēva khēlan 7.16 </i>	293
<i>asūyatā vajrabhṛtā prayuktāṃ ākālikīṃ prāvṛṣamādidēvaḥ āsānirōdhaṃ jagatāṃ diśantīṃ nirōddhumaicchannijayā na śaktyā 7.17 </i>	294
<i>viyatpayōdhiṃ paritaḥ payōdaiḥ vēlātamālairiva vardhamānaiḥ jighāṃsatā gōpagaṇānmaghōnā cchannēna tasthē mṛgayārthinēva 7.18 </i>	295
<i>yadarcanaḍāpadiyaṃ prasaktā tēnaiva gōpālaganasya guptim arōcayat kartumaśēṣagōptā rāmēṇa saṃmantrya rathāṅgapāṇiḥ 7.47 </i>	296
<i>sa līlayā mērumiva dvitīyaṃ gōvardhanaṃ gōpakulapradīpaḥ navaprarūḍhaṃ nihitaikahastō nāgō nalastambamivōjjahāra 7.48 </i>	297
<i>adhōmukhāvasthitamērukalpaṃ śailaṃ tamutkhāya śaraṇyagōpaḥ udañcayan satvaramūrdhvamūlaṃ cakrē mahēndraṃ śamitārdhagarvam 7.49 </i>	298

<p>phaṇābhirāmaprasṛtāṅgulīkaḥ priyāṅgarāgavyatiṣaṅgapāṇḍuḥ bhujastadiyō giriṇā babhāsē bhūmaṇḍalēnēva bhujāṅgarājaḥ 7.50 </p>	299
<p>ābhugnaraktāṅgulipañjaraṃ tat ratnōrmikāraśmiśalākamantaḥ navōdakakṣaumavṛtaṃ vyabhāsīt chatraprakāṇḍaṃ haribāhudaṇḍē 7.51 </p>	300
<p>vihārapadmaspṛhayēva kṛṣṇō bhujādriṇā bhūmidharaṃ dadhānaḥ svaśēṣabhūtasya halāyudhasya prācīmavasthāṃ prathayāmbabhūva 7.52 </p>	301
<p>nātha tvayā narmavihārabhājā vimōhitō vipratisāritaśca akiñcanastvāmamahamāśritassan kṣiptāpakārō na bahiṣkriyārhaḥ 7.93 </p>	302
<p>kṛtāparādhēṣvapi sānukampaṃ kṣēmaṅkaraṃ kṣētravivēcakānām viśvōpakārādhvarabaddhadīkṣaṃ vēdyaṃ paraṃ vēdavidō vidustvām 7.94 </p>	303
<p>nigrhṇatastē sṛjataśca varṣaṃ nimittabhāvē nihitaistvayaiva pravartatē niṣpratighō vihāraḥ svayaṃ prayuktairiva yantrabhēdaiḥ 7.95 </p>	304

<i>ananyasādhāraṇapāramēṣṭhyāt anyānaśēṣānatisandadhānāt gōpāyituṃ pārayati trilōkīm gōpāyamānādapi na tvadanyaḥ 7.96 </i>	305
<i>vrajaukasāṃ nātha divaukasāṃ vā vipatprasaṅgē vihitāvatāraḥ ēkastvamēva svayamīpsitānām dayāsahāyō niyamēna dātā 7.97 </i>	306
<i>svarūpatō vīgrahataśca viśvaṃ nityaṃ tvayaikēna dhṛtaṃ yadētat tadēkadēśōdvahanādamuṣmāt na vismayaṃ tattvavidō bhajanti 7.98 </i>	307
<i>prayōjitō'haṃ tvayi bhaktibandhāt gōbhiḥ svalōkādupasēduṣibhiḥ icchāmi saṃrakṣitagōvrajaṃ tvām sthānē gavāmindratayā'bhiṣēktum 7.99 </i>	308
<i>tirōhitāmambhasi vindatā gām pūrvam tvayā pōtrivarēṇa labdhā niruktaniṣṇātakṛtābhyanujñā vyaktiṃ punaryātu śubhā tvadākhyā 7.100 </i>	309
<i>upēndrabhūtādbhavatō'pi bhūmnā mānyō manuṣyābhinayē mayā tvam abhyarthanāmādaratastadēnām pratiḥcha viśvambhara viśvabhūtyai 7.101 </i>	310

- iti bruvāṇō maghavān dhṛtādrēḥ
śrāntiṃ jagaddhāturivāpanēśyan |
dhyātōpayātāṃ tridaśapraṇētā
divyāpagāṃ darśayati sma dēvīm || 7.102 || 311
- abhaumagaṅgāpayasā prapūrṇāṃ
āvarjayan vāraṇarājaghaṇṭām |
asēśasāmrājyapadābhiṣiktaṃ
guptyai gavāṃ gōtrabhidabhyaṣiñcat || 7.103 || 312
- tadaṅgasamsparsāvasēna dhanyaiḥ
āplāvyaṃmānābhiṣēkatōyaiḥ |
apētabhārāmiva bhūtadhātrīṃ
ullāghitāṃ praikṣata nākanāthaḥ || 7.104 || 313
- kṛtābhiṣēkaḥ kṛtinā maghōnā
guptēna gōvinda iti svanāmnā |
kṛtaprasādaḥ prajighāya kṛṣṇaḥ
svargādhirōhāya punaḥ surēndram || 7.105 || 314
- pratigatavati yūthē puṣkalāvartakānāṃ
divi bhuvi ca niyatyā dīrghanidrōjjhitānām |
guṇagarimasamṛddhaṃ gōkulaṃ vīkṣya tuśyan
gurubhirabhiniyuktāmāśiṣaṃ pratyagrḥṇāt || 7.106 || 315
- mukulitaravidhāmnā dēhadīptyaiva muṣṇan
jaladakadanajātaṃ jīvalōkasya jāḍyam |
vyacaradacalabhōgē cārayan dhēnucakraṃ
piśunitanijamāyāṃ bhūṣayan piñchamālām || 7.107 || 316

praṇihitamadhirōhan prāgivādrim pr̥thivyāṃ
avamatapuruhūtairarcitō gōpabr̥ndaiḥ |
vrajapatirupasīdan bālayōgyān vihārān
vanacaraparibarhō vatsapālaiḥ siṣēvē || 7.108 || 317

nāthaḥ sō'yaṃ śisūrapī satāṃ nandagōpasya sūnuḥ
prāyaḥ śailaḥ pratinidhirasau padmanābhasya puṃsaḥ |
kiṃ naḥ sādhyāṃ surapatimukhaiḥ kiṃpacānaistadanyaiḥ
sākaṃ dārairiti kila jagustatra sambhūya gōpāḥ || 7.109 || 318

atha prasūnāyudhabhāgadhēyā -
nyārabdhamandānilasautikāni |
madhuprasaṅgātmadhurāṇi yūnā -
manuṣṇaśītānyabhavandināni || 8.1 || 319

anēkarūpaiḥ svayamēkarūpaḥ
kālātmakaṃ rūpamakālakālyāḥ |
ṛtuprabhēdairanubhūya rēmē
rāmāsakhō rāmamanuprayātaḥ || 8.2 || 320

vihārayōgyāmatha vīkṣya vanyāṃ
ramāpatiṃ rāmasakhaṃ viśantam |
nabhaścaraiḥ sākamanōkahāstaṃ
nāthaṃ prasūnōrmibhirabhyaṣiñcan || 8.13 || 321

saṃskārapūtābhiritīva vāgbhiḥ
sammōdayannagrajamādidēvaḥ |
vijātalilō vijahāra hr̥ṣyan
vandyāḥ satāṃ vatsagaṇānuyāyī || 8.42 || 322

- svayaṃvṛtaḥ svairavihāralakṣmyā
muhurvītēnē vipinē mukundaḥ |
sthānāntara prāpti vibhāvitāni
sthitērabhinnāni gatāgatāni || 8.43 || 323
- prabhūtayā puṣpaphalapasūtyā
vadānyavṛttīni vanāni dṛṣṭvā |
sasmāra cintāvaśavartinīnāṃ
vrajasthitānāṃ varavarṇinīnām || 8.44 || 324
- prāyastadāhvānavidhau niyōktuṃ
praḡṛhya vēṇuṃ pratipannadūtyam |
nyavēśayat kuṭmalitē salīlaṃ
bimbādharē sūcitacittarāgē || 8.45 || 325
- sāmōpapannān kramaśaḥ svarandhraiḥ
sapta svarānsaptabhirudvamantam |
pracakramē vādayituṃ vanāntē
vaṃśaṃ priyō vallavavaṃśajānām || 8.46 || 326
- mukundavaktrānilavādyamānō
vēṇurbabhau vēda iva dvitīyaḥ |
rāgāvadhīnāṃ rahasāṃ yadēkaṃ
gītātmanāṃ tasya nidānamāsīt || 8.47 || 327
- tadvaṃśanādaḥ subhagō'nugacchan
agrē saransaurabhamāgamānām |
ayatnaniṣpanna manaḥ samādhīn
ābrahmakānātanutēva jantūn || 8.48 || 328

<p>śṛṇvadbhirudvāntamadhupravāhaṃ vaṃśasvanaṃ tasya sudhaikavaṃśam sayūthyatāṃ nūnamavāpya sarvaiḥ sattvaiḥ sthitaṃ sāminimīlitākṣaiḥ 8.49 </p>	329
<p>madhudravairulbaṇa sammadāśrū - ṇyālēkhyaṇiṣpandamṛgadvijāni udagrakōśōtpulakāni kṛṣṇō vaṃśīninādēna vanānyakārṣīt 8.50 </p>	330
<p>vilāsa vākyairiva vēṇunādaiḥ divyēna gītēna ca daityahantuḥ nivēditārthāḥ sudṛśaḥ svavāsāt ājagmurākarṣaṇa mantratīkṣṇaiḥ 8.55 </p>	331
<p>aniṣṭaśabdairvalayairapōdhāḥ kāñcyāpyavajñātapadōpagatyā guṇāvakṛṣṭāḥ priyamāptumīṣuḥ kāṃōpadiṣṭēna mahāpathēna 8.56 </p>	332
<p>ādiśyamānāṃ priyavaṃśanādaiḥ āśāṃ nijāsāmiva nirvighātām tadāsthitaṃ prāsthīsatāśu dhanyām āsannasandhyādhikarāgabhājaḥ 8.57 </p>	333
<p>madhuvratādhiyjaśarāsanēna puṣpātmakaṃ sandadhatā pṛṣatkam anuplavēna vrajataḥ babhūvē tāsāmanaṅgēna tadōdyatānām 8.58 </p>	334

ādēśayōgairatha tatra gōpyō

nivāryamāṇā api durnivārāḥ |

āninyirē rāgamayairmahaiḥ

klēsāpahaṃ kṛṣṇasudhāpayōdhim || 8.59 ||

335

tvarāsakhināṃ purataḥ pracēlē

tarasvinā niḥśvasitēna tāsām |

sadāgati prārthanayā samētaṃ

dūrasthitaṃ kṛṣṇamivōpanētum || 8.60 ||

336

prāyēṇa vēgātsudṛśāṃ vibhinnaḥ

prakīrṇamuktāphalapuṣpajālah |

prastāvayan kāmavihāranāṭyaṃ

hāraḥ samālakṣyata sūtradhāraḥ || 8.61 ||

337

avasthitaṃ kvāpi kadambamūlē

valgusmitaṃ vādita mañjuvēṇum |

sācīkṛtākṣaṃ dadṛśustaruṇyaḥ

svādyam satāṃ svastikacārujaṅgham || 8.62 ||

338

tadaṅgaśōbhāmavalōkya divyām

vismērabhāvaṃ vrajatēva dūrāt |

amōhayadyauvatamādidhūrtaḥ

santōṣadigdhēna samīkṣaṇēna || 8.63 ||

339

drutāgativyākula bhūṣaṇāstāḥ

kiñcit samucchāsitanīvibandhāḥ |

paryākulākṣyaḥ parivārya tasthuḥ

kṛṣṇaṃ kṛpādhīnadṛśaṃ kṛśāṅgyaḥ || 8.64 ||

340

<p>sa vallabhaḥ saṃsadi vallavīnāṃ barhasrajā darśitadānarājiḥ udagraśṛṅgadhvanirābabhāsē dr̥ptō vaśānāmiva vāraṇēndraḥ 8.65 </p>	341
<p>avṛddhisāṅkōcamivēndumanyāṃ akārmukaṃ kāmamivāttavēṇum tamadbhutānāmiva rāsīmēkaṃ gōpyastadātmāna ivānvabhūvan 8.66 </p>	342
<p>surāṅganābhiḥ samayē dhṛtāyāṃ svēnaiva gōpākṛti bhūmikāyām akarmavaśyasya vibhōstadāsīt arcāphalasparsānamātra līlā 8.67 </p>	343
<p>na khalvamuşya pramadāmadāndhyaṃ na kutsanaṃ tattadabhīṣṭadātuḥ na dharmasaṃsthāpanabādthagandhaḥ śuddhānucintyā hi śubhasya līlā 8.68 </p>	344
<p>anāgamapratyaya saṃbhavānāṃ gurutyajāṃ gōpakumārikāṇām ananyasaṅgāt sa dayālurāsīt asaṅgahaṅṭāpathasārthavāhī 8.69 </p>	345
<p>puṣpāvacāyapraṇēna gōpyaḥ prasādhitāstēna sa ca priyābhiḥ abhinnabāhyāntaramaikarasyāt āmōdamanyōnyasagandhamāpuḥ 8.70 </p>	346

- svalālanādāpatitaṃ sa tāsāṃ
saubhāgyadurmānamadaṃ vinēṣyan |
puṣpāvacāyavyapadēśalauḷyāt
āsīddavīyānabahiḥsthitō'pi || 8.71 || 347
- aviprakarṣē'pi tiraskaraṇyā
kḷptāvṛtiṃ kṛṣṇamanīkṣamāṇāḥ |
bhīmairadūyanta bhṛśaṃ taruṇyaḥ
kṣaṇaiḥ svaniśvāsasamīradīrghaiḥ || 8.72 || 348
- puṣpāvakīrṇēṣu vanadrumāṇāṃ
mūlēṣu mōhālasacētasastāḥ |
kṛtāsikāḥ kṛṣṇaviyōgakhēdāt
kā māstraparyaṅkagatā ivāsan || 8.73 || 349
- vilīnacittā viṣamāstratāpāt
vilāpayantyō vasudhāṃ vilāpaiḥ |
adṛśyarūpasya harēragāyan
guṇāṃścaritrāṇi ca gōpakanyāḥ || 8.74 || 350
- mukunda viślēṣavimōhitānāṃ
saṃśrūyamāṇāni muhurvanāntē |
śamapradānyātmavidāmabhūvan
trayyantagandhīni vacāṃsi tāsām || 8.75 || 351
- navēndurēkhā kṛśapāṇḍurāṅgīḥ
tāpāśrusandarśita vāhnitōyāḥ |
dadarśa gōpīravatāragōpaḥ
śvāsaistrilōkīmiva śōṣayantīḥ || 8.79 || 352

<p>avidhyataikaḥ praṇayāparādhi yōgairalakṣyō yugapatprayuktaiḥ āvarjita bhrūdhanuṣāmamōghaiḥ ēṇīdrśāmīkṣaṇa citrapuṅkhaiḥ 8.80 </p>	353
<p>prasāda jīvātubhiraṅganānāṃ pratyēkamanyābhiralakṣaṇīyaiḥ vilāsacāṭūktivilōkanādyaiḥ ānandayan sāntvanamācacāra 8.81 </p>	354
<p>tāsāṃ tadaṅgavyatiṣaṅgalōbhāt sairandhrikā vṛttimupēyūṣīṇām virakta nidhyēyapadaḥ sa rāgī rāgādhikāṃ prāstuta rāsalīlām 8.82 </p>	355
<p>tadagrahasta grahaṇārthinīnāṃ sa savyatō dakṣiṇataśca tiṣṭhan babhāra vidyudvyavadhānabhājāṃ vātyājuṣāṃ vārimucāmabhikhyām 8.83 </p>	356
<p>dvayōrdvayōrēkatayā sa tāsāṃ madhyē sthitō maṇḍalarāsanṛttē karadvayasparśarasēna kāntāḥ pratyēkamānandya bhṛśaṃ nananda 8.84 </p>	357
<p>apāramāvartayatā rasābdhiṃ rāmānujō rāsajavēna dīvyan padāśritānāṃ bhramaśāntihētuḥ priyāsahasraṃ bhramayāñcakāra 8.85 </p>	358

<p>svamāyayā ghūrṇayatō mahatyā viśvāni bhūtāni vibhōrajasram rāmājanaṃ rāsavaśaṃ vidhāya svasya svayaṃ prāpa nidarśanatvam 8.86 </p>	359
<p>svapādapāṃsusnapitākṛtīnāṃ svidyanmukhīnāṃ vrajasundarīṇām lambālakānāṃ lalitasmitānāṃ lābhātsvayaṃ labdha manōrathō'bhūt 8.87 </p>	360
<p>sanṛttagītēna vihārayūnā gōpījanairantaritēna baddham tadadbhutaprasthiti rāsacakraṃ javādalakṣyāntaramābabhāsē 8.88 </p>	361
<p>jaguḥ saharṣaṃ divi dēvakanyāḥ divyāstadā dundubhayaḥ praṇēduḥ papāta kalpadruma puṣpavrṣṭiḥ sadarcitē saṃśritarāsalīlē 8.89 </p>	362
<p>grhītahastadvitayāḥ salīlam mithyābhujāṅgēna mṛgīdrśastāḥ paribhramantyō viparītavrṭtyā prakrāntarāsāṃ bhuvamabhyajānan 8.90 </p>	363
<p>manōjñamallīhasitēna tāsāṃ ramyēṇa kṛṣṇō rajanīmukhēna anyādrśīṃ prītimananyayōgāt āpādayiṣyanvirarāma rāsāt 8.91 </p>	364

savibhramā cārupayōdharābhā tābhiḥ samaṃ sūryasutā prapēdē alabdhapūrvam tadanyalabhyam kṛṣṇōpabhōgēna kṛtārthabhāvam 8.100	365
nitambavakṣōjanirūḍhavrddhiḥ madhyē kṛsā saṃśritanimnanābhiḥ vilōlapadmāgrataraṅgahastā tāsāmbhūdanya tamēva sā'pi 8.101	366
tamuttarantaṃ saritaḥ pravāhāt uttārakaṃ paṅkamayātpayōdhēḥ marutprayuktā vasaṅgarāgaiḥ ākālpayannapsarasastadarhaiḥ 8.114	367
anyairapyasuramalilucairanēkaiḥ ātaṅkānsthiracarasūtibhiḥ prasūtān gōpānāṃ pratividadhē gavāṃ ca kālē rāmēṇa stutacaritō rathāṅgapāṇiḥ 8.121	368
atha bhōjapatirjagatpatēḥ avatāraṃ bhuvi nāradānmunēḥ śrutavānatidēvadānavam vyathayā pītaviṣōpamō'bhavat 9.1	369
sa ca dānapatiṃ samādiśat bhavatō jīvatu bhadra sauhṛdam ajitēna jighāṃsitasya mē bhaja sāhāyakamātmarakṣaṇē 9.8	370

atimānuṣacēṣṭitaḥ svayaṃ

madhujinmānuṣabhūmikāṃ vahan |

asurānabhiantumīhatē

damanīyō'yamarūḍhayauvanaḥ || 9.9 ||

371

avicāritamāśu gamyatām

adhinandāvasathaṃ vihāriṇau |

baladēvajānārdanau balāt

upanēyau bhavatā cchalēna vā || 9.10 ||

372

saha nandamukhairaśaṅkitaṃ

karadānavyapadēśavañcitaiḥ |

aparēdyurihōpasarpyatām

asuradhvaṃsakṛdagrajānvitaḥ || 9.11 ||

373

tvaritaṃ ca tadā śvaphalkajaḥ

svahitaṃ kaṃsaniyōgamāsthitaḥ |

danujāntakadarśanōtsava -

sthirasamprītiriti vyacintayat || 9.31 ||

374

apī nāma niśāmayiṣyatē

nigamāntairiva nirmitā sthalī |

ramayiṣyati yatra mē drśau

rasabhūmā ramaṇīyamātrkā || 9.32 ||

375

bhavadurgatadivyaabhēṣajaiḥ

pracitāṃ tatpadapadmarēṇubhiḥ |

praṇipatya śubhāṃ vanasthalīm

paripūtō bhavitā'hamapyuta || 9.33 ||

376

rasamapratimaṃ rasāyanam

ramayā ca kṣamayā ca sēvitam |

nayanē mama kiṃ nu pāsyatō

narakātaṅkanidānabhēdanam || 9.34 ||

377

api śaṅkharathāṅgatōraṇa -

dhvajavajrāṅkuśamatsyalāñchanam |

vinivēśayatādvibhuḥ sa mē

vinatē mūrdhani pādapaṅkajam || 9.35 ||

378

yaduvaṃśamasau sabhājayat

bahumānēna vihārajēna mām |

bhujapañjaramadhyayantritaḥ

pulakōdbhāsitanuṃ vidhāsyati || 9.36 ||

379

śrutisaurabhasaumyayā girā

sudhayēvaiṣa mukhēndusūtayā |

śamayēdapi nāma sañjvaram

puruṣaḥ puṣkaralōcanō mama || 9.37 ||

380

ahamasmi tavēti vādinam

praṇayasmēramukhaḥ prasannadhīḥ |

viditētaravarjitō'pyasau

vibhurakrūra vadēti vakṣyati || 9.38 ||

381

ciraślita saṃyamakramaiḥ

yatibhiryōgadṛśā didṛkṣitam |

nidhimadbhutamujjhitāvadhīṃ

paripaśyēyamamaṃ prasaṅgataḥ || 9.39 ||

382

<p>sa dṛśā sadṛśāntarōjjhitaḥ sumukhaḥ svāgatavākyagarbhayā kaluṣaṃ kimapahnuvīta mē karuṇāsindhu sudhōrmikalpayā 9.40 </p>	383
<p>vyathitaṃ vṛjinēna dhanvanā viṣayāśīviṣamōhitaṃ ca mām apī jīvayitā patih satām amṛtāsāranibhairavēkṣaṇaiḥ 9.41 </p>	384
<p>alamatra pṛthagvidhaiḥ phalaiḥ avaśādadhvani vindatō mama vasudhāvasudēvadēvakī - tapasāmēkamidaṃ mahatphalam 9.42 </p>	385
<p>madakhēlagatī mahābalau madhurālaṅkaraṇaṃ vidhitsataḥ vrajayūthapatī vaśānugau bhavitārau mama bhāgadhēyataḥ 9.43 </p>	386
<p>kimakurvata puṇyamagrīmaṃ mahitāstē madhurānivāsinaḥ kṛpayōpagatau nirīkṣituṃ kṛtinaḥ kṛṣṇahalāyudhāvubhau 9.44 </p>	387
<p>ramayā kṣamayā ca mādhavō ramamāṇaḥ pratigamya tāṃ purīm apī carmadṛśō'pi mādṛśāt avisaṃvādayitā svavaibhavē 9.45 </p>	388

avaruddhabhujāntaraḥ śriyā

vidadhānō vasudhākaragraham |

abhiṣēkamupēyivānasau

kimu nāthō bhavitā kulasya naḥ || 9.46 ||

389

asahiṣṇurasahyavikramaḥ

trijagatkṣōbhakṛdugrasēnajaḥ |

balavānbalabhadrakṣṇayōḥ

hatadhīrhanta kimācariṣyati || 9.47 ||

390

akaṭhōraśirīṣakōmalaiḥ

kathamaṅgaiḥ pratiyōtsyatē hariḥ |

kulaśailakulīnamuṣṭibhiḥ

kuṭilaiḥ saṃyati muṣṭikādibhiḥ || 9.48 ||

391

udayāstamahīdharastanīm

caturambhōnidhimēkhalām bhuvam |

upabhōkṣyata ēṣa kaṃsajit

na hi duḥsādhamacintyatējasaḥ || 9.49 ||

392

iti sammatasattvasārathau

mahitasthēmni manōrathē sthitaḥ |

haripādarajaḥpavitritaṃ

vrajamāsādyā rathādavātarat || 9.50 ||

393

duritagrahayōgaduḥkhitaṃ

triguṇagranthinibandhanighnitaṃ |

patitaṃ nijapādapaṅkajē

pariḡṛhṇīṣva ghrṇānidhāna mām || 9.59 ||

394

svapadaplavamāśritāñjanāt

nayasē pāramapāravaibhavaḥ |

ativēlamahōrmisaṅkulē

kaluṣōdanvati karṇadhāritaḥ || 9.60 ||

395

ramayā saha rājahaṃsavat

paramaṃ dhāma vibhūṣayanbhavān |

praṇidhānavatāmapaṅkilē

padamētannidadhāti mānasē || 9.61 ||

396

atirōdhirasau nidhiḥ śrutēḥ

animēṣavratadēsinī dṛśōḥ |

tanutē tanurīśa tāvakī

smaraṇaṃ vismaraṇaṃ ca duḥśakam || 9.62 ||

397

vyapadiśya mukunda dēvakīṃ

viharantyā vasudēvamandirē |

janitō'si nijānukampayā

jagatīrakṣaṇajāgarūkadhīḥ || 9.63 ||

398

bhavatō bhavanāṭikāṃ vidat

vibhavāḍambariṇāṃ viḍambinīm |

anapāyapadādhirōpaṇāt

apavṛttā na punarnivartatē || 9.64 ||

399

sudhiyastava gōpabhūmikāṃ

subhagāṃ kautukasūtikāṃ dhiyām |

anuvīdya gatāgryabhūmikām

adhivindēyuranaśvarīm śriyam || 9.65 ||

400

<i>duritāni bhajanti saṅkṣayaṃ tapanēnēva tamāṃsi dīvyatā hṛdayāni ca yōgināṃ tvayā kumudānīva vikāsamindunā 9.66 </i>	401
<i>guṇataśca vibhūtitaśca tē kvacidaṃśē'pi samādhikatyaajaḥ upamānakalāvikalpitaiḥ upalakṣyēta jagatpradhānatā 9.67 </i>	402
<i>mahimārṇava varṇanōdyatāḥ parimātuṃ guṇamēkamakṣamāḥ trapayēva bhajantyasīmani tvayi vācaṃyamatāmanuśravāḥ 9.68 </i>	403
<i>tava viśvavidō vadāmi kiṃ jagadēkādhīpatērdisāmi kim kṛpaṇaḥ paripūrṇasampadaḥ kamivāṃśaṃ paripūrayāmyaham 9.69 </i>	404
<i>prakṛtē kimanēna tatprabhō bhavadāvirbhavanasthalīm punaḥ padapadmarajaḥpavitritāṃ vidadhānō jahi nātha vidviṣaḥ 9.70 </i>	405
<i>bahuśākhavijṛmbhaṇō mahān avadātēna sugandhinā'dya naḥ yaśasā bhavatu prasūnavān yadusantānamahīruhastava 9.71 </i>	406

<i>tvaratē ripurāgatau tava svayamēvāvasaraṃ samarpayan natarakṣaṇa kiṃ vadantyasau na vilōpaṃ bhuvi yātu tāvakī 9.72 </i>	407
<i>svayamēva samēyuṣāṃ vadhē vimatānāṃ kṣitibhārajanmanām mṛgayāmiva bhāvayantyasau mahatī sampadupasthitā'dya tē 9.73 </i>	408
<i>śatakōṭi sahasrasāravān mathanaṃ prāpsyati mātulastvayā vyasanaṃ vipadapyanēhasā vinipātaśca na kasya karmaṇaḥ 9.74 </i>	409
<i>abhisamhitamaugrasēninā kathitaṃ ca kramaśō vyajijñapat kulajaḥ kuṭilāśayōjjhitaḥ kuśalaṃ pṛṣṭavatē madhudviṣē 9.75 </i>	410
<i>aparēdyuraśēṣatō nayan sahasā gōpagaṇānsa yādavaḥ sthitamadhvani rāmakēśavau rathamārōpayadagryaramhasam 9.76 </i>	411
<i>vrajaṭōratha vallavastriyō balabhadrasya janārdanasya ca anududrurvurāśu vartanīm kurarīkūjita sūcakasvanāḥ 9.77 </i>	412

- vyalapanniti bāṣpagadgaḍaṃ
virahārambhaviṣāda vihvalāḥ |
valayaīḥ priyavartmapātibhiḥ
kṣatapuṣpā iva gharmavīrudhaḥ || 9.78 || 413
- apayāti sahāgrajanmanā
sahasā nandasutō vihāya naḥ |
anuyāma nivārayāma vā
kathamasmābhirudāsyatē mudhā || 9.79 || 414
- śrutiṣu jvalanaṃ vamatyasā -
vadavīyō rathacakracītkṛtiḥ |
drutamētya patēma tatpadē
gurubhartrādiṣu muktagauravāḥ || 9.80 || 415
- praguṇatvamiva vrajastriyaḥ
calasambandhini nandanandanē |
mudiradhvanitāṃ vijānatē
śikhinastadrathanēminisvanē || 9.81 || 416
- ayamuddhṛta gōkulēkṣaṇaḥ
kathamakrūra iti prajalpyatē |
athavā bhuvanēṣu dāruṇāḥ
prathitāḥ puṇyajanā niśācarāḥ || 9.82 || 417
- baḍiśāmiṣavat prayuktayā
ripurakrūrasamākhyayānvitaḥ |
vibhavaṃ harati vrajaukasāṃ
kimihōcyēta vadēma kasya vā || 9.83 || 418

avatāraravarāharūpiṇā

hariṇā bhūmirudañcitōdadhēḥ |

virahavyasanōdadhēritaḥ

ka ivōdañcayituṃ kṣamēta naḥ || 9.84 ||

419

cirasaṅghaṭitō'pi naḥ kṣaṇāt

anurāgō balabhadrakṛṣṇayōḥ |

apayāta mahānadīdvayō

bhavitā sōṇa ivaiṣa niṣphalaḥ || 9.85 ||

420

avikalpitabālyayauvanaḥ

praṇayō'smāsu balānujanmanaḥ |

vidhinā viṣamapravāhiṇā

sikatāsēturivaiṣa bhidyatē || 9.86 ||

421

amunā śaśinēva kalpitaḥ

ciramasmāsu śarannadīṣviva |

praṇayaḥ pratibhāsajīvitaḥ

pratimācandra iva pralīyatē || 9.87 ||

422

ahamasmi tava tvamēva vā

mama drṣṭistvamiti pralōbhayan |

vijahāti sa ēva vallavīḥ

alamētāvadataḥ parēṇa kim || 9.88 ||

423

ayamēvamaśulkadāsikāḥ

svapadōpaghnalatāḥ svayaṃ prabhuḥ |

bahumatya jahāti niḥsprḥaḥ

kathamālēkhyagatā ivādya naḥ || 9.89 ||

424

<p>nirapēkṣa ivaiṣa nīlayā rasikaḥ pālikayā sarādhayā pṛthagatra kimētaducyatē kuhakaḥ kaścidasau kulasya naḥ 9.90 </p>	425
<p>amṛtasya viṣasya ca svayaṃ prabhavasthānamabhūtpayōnidhiḥ niyataṃ tadanēna darśitaṃ nijasamyōgaviyōgadāyinā 9.91 </p>	426
<p>mukhacandrikayā mukhāni naḥ kumudānīva vikāsamānayan kitavō yaduvāca satyavat kva gataṃ tatkva ca tēna gamyatē 9.92 </p>	427
<p>yamunāpulinēṣu dīvyatā yadutānēna vaśīkṛtā vayam viphalapraṇayapradāyinā vidhinā hanta vilōbhitāstataḥ 9.93 </p>	428
<p>vijahāti sa ēṣa gōkulaṃ mathurāmādriyatē manōramām bhavitavyatayā śubhāśubhē tadihaivaṃ parivartitāspadē 9.94 </p>	429
<p>sahajaṃ haratā mahānidhiṃ vivaśānāmiva vairiṇēva naḥ vihitaḥ sukṛtēna kīdṛśā mathurāyōṣidanugrahō mahān 9.95 </p>	430

sahapāṃsuvihārasambhṛtaṃ

jahatā snēhamanaṅgavardhitam |

api nāgarayauvataṃ kṣaṇāt

amunā hanta vilōbhayaṣyatē || 9.96 ||

431

naṭavatpariḡṛhya māyayā

natacintāmaṇirēṣa nastyajan |

anurūpatamāsvapi dhruvaṃ

nagarastrīṣu na saṅgamēṣyati || 9.97 ||

432

nijavaṃśa ninādatō'pi yat

svadatē śrōtrarasāyanaṃ vacaḥ |

nidadhīta nṛśaṃsadhīrasau

purayōṣitsvapi vāgurāmimām || 9.98 ||

433

iha tāvadupēkṣitā vayaṃ

vaśinā'lēkhya parāṅganā iva |

viharanvirasēna cētasā

kitavastatra kimācariṣyati || 9.99 ||

434

yuvatīrayamindukāntayēt

nagarē nandakumāra candramāḥ |

smitacandrikayā yadīyayā

dravatāmēti manaḥśilāpi naḥ || 9.100 ||

435

api jahyuramuṣya darśanē

navalubdhā nagarastrīyaḥ priyān |

sulabhē sumānu kathaṃ matiḥ

kramatē kācana kācasaṅgrahē || 9.101 ||

436

lalitādbhutalāsyagandhiṣu

dhruvamaṅgēṣu balānujanmanaḥ |

navayauvanarāmaṅṭyakam

nayanaiḥ pāsyati nāgarījanaḥ || 9.102 ||

437

vidhinā viṣamapravṛttinā

vyapanītō'pi kadācidāgataḥ |

api naḥ punarārdrayisyatē

madanaprāṇa suḥṛdbhirīkṣitaiḥ || 9.103 ||

438

iha tatpadakāṅkṣibhiḥ stanaiḥ

nayanaistanmukhapadmaṣaṭpadaiḥ |

śravaṇaiśca taduktijīvitaiḥ

api jīvēma punastadādr̥tāḥ || 9.104 ||

439

karuṇābharitaiḥ kadā punaḥ

svayamullāghayitā sa ēva naḥ |

aparaspapātibhiḥ śanaiḥ

agadaṅkāranibhairavēkṣaṇaiḥ || 9.105 ||

440

vividhāruṇarājirañjitē

viśadasmēraviśālaśītalē |

kimapi bruvatī kṛtārthatām

nayanē tasya kadā'nunēṣyataḥ || 9.106 ||

441

badhiratvamivāgatānyasau

śravaṇānyadya punaḥ samētya naḥ |

ramayisyati cāṭubhiḥ kadā

ratisindhōriva vīcipaṅktibhiḥ || 9.107 ||

442

<p>madayanhr̥dayāni vibhramaiḥ api saṃvādamivācarandr̥śā avibhāgamivāvahanguṇaiḥ api naḥ pratyavapatsyatē punaḥ 9.108 </p>	443
<p>parivartayitā jagattrayīm aparāvṛttiranēhasaḥ kramaḥ yadatītamātītamēva tat punarēṣyatyapi puṣkarēkṣaṇaḥ 9.109 </p>	444
<p>athavā purasundarījanaiḥ subhagamabhāvuka saumyavṛttibhiḥ avaśādavaruddhacētasah kṛtinaḥ kaiva kathā vrajāgamē 9.110 </p>	445
<p>mathurāpuramattakāśinī - madhurālāpavilōbhitāśayaḥ punarēṣyati nandanandanaḥ kimivāsmāsu vicintya kāraṇam 9.111 </p>	446
<p>bahuvibhramapāśabandhurām guṇagr̥hyaḥ svayamēṣa dustarām atilaṅghayituṃ na śaknuyāt nagarastrījananētravāgurām 9.112 </p>	447
<p>na rathaḥ paridr̥śyatē mahān na ca nēmistanitaṃ niśamyatē na ca rēṇuritō vijṛmbhatē tadapi bhraśyati jīvitam na naḥ 9.113 </p>	448

iti vādini vallavījanē

yamunāṃ satvarasūtacōditaḥ |

ghaṭayan vasudhāmanōrathaṃ

vaśinastasya rathaḥ kṣaṇādyayau || 9.114 ||

449

svaguṇānubhavēna subhruvāṃ

bhavabhōgōcita puṇyasañcayam |

virahavyathayā tu tīvrayā

vṛjināmbhōdhimaśōṣayatprabhuḥ || 9.115 ||

450

paravanti jaganti bādhituṃ

niyatih kiṃ na karōti niṣṭhurā |

vijahau karuṇānidhiḥ priyā

virahē tasya ca tābhirāsyata || 9.116 ||

451

vinivēśya rathē sitāsitau

vasudēvasya sutau sa yādavaḥ |

maṇibhaṅgarucaṃ mahāpagāṃ

divamuṣṇāṃśuriva vyagāhata || 9.117 ||

452

aghamarṣaṇalīnakilbiṣaḥ

salilē magnatanurdadarśa tau |

bhujagēndrabhujāṅgaśāyinau

puruṣau kiñcidivānyalakṣaṇau || 9.118 ||

453

upasṛtya ca tīramādarāt

tadavasthau niravarṇayadrathē |

smayamānadrśōstayōrasau

nibhṛtaḥ svānubhavaṃ nyavīvadat || 9.119 ||

454

praṇidhānabahirvilōcanaiḥ

pratilabdhānubhavaḥ prasādayan |

aninīṣata tāvubhau tadā

puramārabdhaśarāsanōtsavām || 9.120 ||

455

gajasimḥagatī tataśca tau

girituṅgēna rathēna tēratuḥ |

gaganadravasannibhāṃ nadīm

apunaḥ prāptibhayādivākulām || 9.121 ||

456

atha viyati samētaiḥ siddhagandharvamukhyaiḥ

bhuvi ca bhuvanagōpaḥ saṃstutō gōpavṛddhaiḥ |

lalitagativihārō rāmacandrēṇa sārdaṃ

raṇapariṇatikāṅkṣī rājadhānīm jagāhē || 9.122 ||

457

tatastau dadṛśustatra viśantau rājavīthikām |

pūrṇadrṣṭiphālāḥ paurāḥ puṇyairēkamukhairiva || 10.1 ||

458

manmathāyutasaundryā vasantāyutasaurabhau |

śasāṅkāyutalāvanyau caṇḍaraśmyayutadyutī || 10.10 ||

459

garutmāniva bhūbhāgādgaganābhōgamāyatam |

kaṃsamañcamapadvārādudaplavata kēśavaḥ || 10.55 ||

460

kacagrahēṇa vivaśaṃ kaṃsamākṛṣya pātayan |

patanvakṣaḥsthalē tasya tatsattvamudapāṭayat || 10.56 ||

461

mahāmōhamivākramya mātulaṃ madhusūdanaḥ |

vivēka iva vṛttasthamugrasēnamamōcayat || 10.57 ||

462

<i>siddhāśca divi tattādr̥ktālakalpitatāṇḍavāḥ harṣadugdhābdhikallōlaṃ hāhākāramakalpayan 10.63 </i>	463
<i>atha tau bhīmadōrdaṇḍakaṇḍūkarṣaṇatōṣitau pitṛbhyāṃ dr̥ṣṭajanyābhyāmupasṛtya praṇēmatuḥ 10.64 </i>	464
<i>tau ca tau mṛditārātiraktacandanarañjitau aśrubhiḥ pr̥tiniṣyandaiḥ pitarāvabhyaṣiñcatām 10.65 </i>	465
<i>vibudhatvamiva prāptō vasudēvaḥ sutēkṣaṇāt satattvapratibōdhēna sāttvatāṃ patimastuta 10.66 </i>	466
<i>namastē nābhinālīkarajasā sṛṣṭavēdhasē ajāya sarvavēdānāmēkavēdyāya viṣṇavē 10.67 </i>	467
<i>ananyādhāramādhāramananyēśvaramīśvaram anuśṛṅvanti santastvāmananyādhipatiṃ patim 10.68 </i>	468
<i>abhaṅgurarasam̐ bhōgyamanapāyam̐ rasāyanam akṣayam̐ dharmasarvasvamavidustava kīrtanam 10.69 </i>	469
<i>anugrahadaśādīptamaśēṣārthaparakāśakam dayāsamplutamāhustvāṃ dīpamantastamōpaham 10.70 </i>	470
<i>dēvakī danujasthūṇā divyam̐ dhāma vrajāṅgaṇam ramā rādhādayaścēti rāśibhēdairna bhidyasē 10.71 </i>	471
<i>niyantā sarvabhūtānāṃ niyantavyairniyamyasē pitāmahamukhaiḥ putrī mama putrō'si māyayā 10.72 </i>	472
<i>mahatā tvatpadēnaiva mārutinyāyamāśritāḥ nistarantyacirātsantō dustaram̐ bhavasāgaram 10.73 </i>	473

<i>ahitōdanvadaurvāgnimaśēṣōtkarṣamātaram </i> <i>bhavabhaimarathīm bhaktim bhajanti tvayi sādavaḥ 10.74 </i>	474
<i>bharanyāsāśvayuktēna bhāvavēgapradhāvinā </i> <i>manōrathēna gantavyaḥ sārathīśca bhavān satām 10.75 </i>	475
<i>vayaṃ tu bhavatā grāhyā vāsanādurgabhēdinā </i> <i>manāgiva samudbōdhya mā punarmūmuhadbhavān 10.76 </i>	476
<i>mahatāmapi niṣkampā manuṣyatvamatistvayi </i> <i>dr̥ḍhalakṣitacihnānām diṇmōha iva durdamaḥ 10.77 </i>	477
<i>durantasukhakhadyōtaṃ duḥkhāndhatamasāvṛtam </i> <i>nijēnaiva prakāsēna niśīthamuparundhi naḥ 10.78 </i>	478
<i>maśakāniva mātāṅgaḥ kaṃsamukhyānimānkṣipan </i> <i>yadi vismayanīyastvaṃ vismayē kiṃ na vismayaḥ 10.79 </i>	479
<i>nakhalīlāvidāryēṣu nāthēṣu vibudhadviṣām </i> <i>pariṣkaraṇaparyāyāḥ pañcāpi tava hētayaḥ 10.80 </i>	480
<i>kālanēmivikārē’smin kaṃsē vimathitē tvayā </i> <i>īdr̥śāmitarēṣām ca datta ēva jalāñjaliḥ 10.81 </i>	481
<i>namitāyataviṣkambhā dānavaprabhavaiḥ kṣamā </i> <i>kiñciduttambhitēvā’dya kaṃsabhārāpahārataḥ 10.82 </i>	482
<i>na khalvatiśayaṃ kañcidiyamādhātumarhati </i> <i>sumaṇāvajñakḷptēva stutirasmatkṛtā tvayi 10.83 </i>	483
<i>iti vijñāpitastēna vrīḍādiva natō vibhuḥ </i> <i>bālōpalālanamidaṃ bhavyavṛttirabhāvayat 10.84 </i>	484

<i>sa vācā sāntvayāmāsa pitarāṃ dīnacētasam svavaktrēnduviniṣyandisudhāpūritakulyayā 10.85 </i>	485
<i>gambhīramadhurāṃ tasya girāṃ nigamagandhinīm śrutvā muktisakhīm prāpa mudamānakadundubhiḥ 10.86 </i>	486
<i>dēvakī ca pariṣvajya sutāṃ vātsalyanirbharā nandagōpavadhūlabdhaṃ navamānandamanvabhūt 10.87 </i>	487
<i>bhūyaḥ prādurabhūttasya bhujayugmaṃ tirōhitam tathāpi tādrśaṃ martyaṃ tamamanyanta tāmasāḥ 10.88 </i>	488
<i>babhūva balabhadrasya tēna viśvātisāyinā śirasā vidhṛtasyāpi kirīṭasyēva śēṣatā 10.89 </i>	489
<i>kriyamāṇapariṣkāraḥ kirīṭādyaiḥ sa bandhuraiḥ tāni tānyēva divyāni tattadaṅgairabhūṣayat 10.90 </i>	490
<i>saptibhiḥ sainyasugrīvamēghapuṣpavalāhakaiḥ vyaktimantō'bhavanvēdāstyajantō dhēnubhūmikām 10.103 </i>	491
<i>padmākamaladāyādaṃ padaṃ tasya svamaulibhiḥ śrutayō dhārayāmāsuḥ pādapīṭhikṛtātmabhiḥ 10.104 </i>	492
<i>sa vēṇuḥ śaṅkharūpēṇa prācā paripacēlimāḥ agōpīsaṃvibhāgārhaṃ papau tasyādharāmṛtam 10.105 </i>	493
<i>didēśa sādīpanayē dhanurvēdōpadēśinē svapadārūḍhatanayapratyānayanadakṣiṇām 10.106 </i>	494
<i>prahitāṃ puruhūtēna svasaṅkalpānuvartinā kaṃsajitkaṃsapitarāṃ sudharmāmadhyavāsayat 10.107 </i>	495

<i>āsāgarāntamavamatya mahīpatīndrān bhūmnā nijēna parihr̥tya yayātisāpam ōjōnirōdhakamilāśrayamugrasēnaṃ rājānamēkamakarōjjagadēkanāthaḥ 10.118 </i>	496
<i>kṣiptāvadyaṃ kṣattriyavṛtṭyā bahuśākhaṃ magnaṃ śāpōdanvati mānyaṃ yaduvaṃśam icchādhīnasvētarasarvaḥ svamahimnā rakṣāgōpō rāmayavīyānudahārṣīt 10.119 </i>	497
<i>tadadbhutaṃ krīḍitakaṃ kramēṇa śrutvā harērapratimānaśaktēḥ mahābalān kaṃsavadhādijanmā manyuḥ prapēdē magadhēndramukhyān 11.1 </i>	498
<i>gōpālaḍimbhō narapālahantā kulē yadōrañcitamātapatram anyacca bhūmyāmadharōttaratvaṃ hantēti vādān prabhurabhyanandat 11.2 </i>	499
<i>halādibhirhētivarairyathārhaṃ rathāṅgamukhyairapi rāmakṛṣṇau svavṛtṭiyōgyāvasarōpayātaiḥ prācīṃ śriyaṃ prādurabhāvayētām 11.3 </i>	500
<i>sa daityajidvadhyavarūthinīnāṃ samprāpakaṃ sārathimātraśēṣam punaḥ pravṛttānuśayaḥ purīṃ svāṃ ninyē jarāsaṃdhamahāryasaṃdhaḥ 11.4 </i>	501

<i>samāhṛtaiḥ sainyamahāsamudraiḥ āyātamaṣṭādaśa sāmparāyān dēhāvaśēṣaṃ prajighāya dīnaṃ dēhēna bhīmēna vibhēttumicchān 11.5 </i>	502
<i>svadattaśaktyā mucukundadrṣṭyā bhasmāvaśēṣō bhavitā drutaṃ yaḥ kalērivātmānāmanantadōṣaṃ yaṃ kālapūrvāṃ yavanaṃ pracakhyuḥ 11.6 </i>	503
<i>balasya ca svasya ca bāhubhūmnā yadāhṛtamlēcchamṛgādhipānām sahasrakōṭīguṇitaṃ sahasraṃ pañcatvamāyāsyati pañcasaṅkhyam 11.7 </i>	504
<i>tadāgamē yādavapuṅgavānām viprāvamānōpanataṃ viśādam nivārayāmāsa na vāsudēvaḥ prakhyāpayan brāhmanṛṣēḥ prabhāvam 11.8 </i>	505
<i>nisarganidhyēyaparāvaraḥ saḥ saṃmantrya sārḍhaṃ yaduvaṃśavṛddhaiḥ vihātumicchān madhurām śubhaṃyuh saṅkalpayāmāsa puriṃ tadanyām 11.9 </i>	506
<i>svayaṃ pravṛttairapi vṛṣṇivīraiḥ trātuṃ kṣamām trāsitadaityalōkaḥ ananyasādhāraṇaśaktiranyām saṅkalpayāmāsa purīmapūrvām 11.10 </i>	507

<p>jahau dharitrīmiva jāmadagnyaḥ kaulīmayōdhyāmiva kōsalēndraḥ acintyavṛttirmadhurāmanindyāṃ tajjanmajātō mahimā tu nainām 11.11 </p>	508
<p>parityajannapyabhimatya tiṣṭhan vyāptaḥ śubhaṃ vyaktipadaṃ tadagryam ananyabhājāmabhajat sa dēvaḥ tasmin satāṃ prāgiva sannidhānam 11.12 </p>	509
<p>ahaṃsapadmāmiva vāhinīṃ tām vītēndutārāmiva vāsatēyīm samāptakāryāmiva satraśālām śūnyāṃ purīṃ prēkṣya jagāma śauriḥ 11.13 </p>	510
<p>citrāvaśēṣadviradāśvayōdhā śukādisambhāṣaṇaśēṣasūktā maṇiprabhāśēṣitadīpikā sā nāmnaiva mādhyavatī tadā'sīt 11.14 </p>	511
<p>pracōditastatra ca viśvakarmā nāthaprasattyai nalināsanādyaiḥ rathyādivaicitryavatīṃ vitēnē rāśiṃ guṇānāmiva rājadhānīm 11.31 </p>	512
<p>ananyadr̥ṣṭiṃ nagarī navīnā vismēratām viśvapatīṃ nināya svayaṃprabhaiḥ saudhabharairudāraiḥ tuṅgaiḥ sumērōriva ratnaśṛṅgaiḥ 11.38 </p>	513

parēṇa nākaṃ pralayānabhijñām
adhīyatē yasya purīmacintyām |
sa lōkanāthō vidadhē sanāthāṃ
dūrādhikāṃ dvāravatīm divō'pi || 11.40 || 514

abhinnasatvānnabhasaḥ parasmāt
kṣīrōdadhēraṃśumataśca bimbāt |
ramāsakhasya praṇidhānabhājāṃ
yā'bhūt priyaṃ vyaktipadaṃ pṛthivyām || 11.69 || 515

prabhuṇā sahasravadanēna varṇyatām
dviguṇairamuṣya nayanairavēkṣyatām |
śrutibhiśca tasya bahudhā niśamyatām
adhikāṃ tataḥ śriyamavāpa sā purī || 11.75 || 516

svayamajani kimatra śvētamēvāntarīpaṃ
parīṇatamuta kiñcidbhāgadhēyaṃ pṛthivyāḥ |
varuṇanagaramanyadvāridhērutthitaṃ vā
kimidamiti puraṃ tat kīrtayanti sma paurāḥ || 11.76 || 517

rāmapraṣṭhairadhivasati sā rājadhānī jagāhē
lōkādhīśē saha bahumatairlōkapālairivānyaiḥ |
āścaryāṇāṃ prakṛtiriyamityadbhutāvēśayōgyām
apratyūhāmanitaratulārōhaṇīyāmabhikhyām || 11.77 || 518

tanmadhyē viracitaśilpamērukalpaṃ
vaicitryādapahr̥tavaijayantagarvam |
praspaṣṭaṃ nijamiva pāramēṣṭhyamurvyāṃ
prāsādaṃ prabhuradhivāsayāñcakāra || 11.78 || 519

rāmaḥ punarvrajamupētya vihārabhēdaiḥ
āśvāsayan saharaiḥ suhr̥daśca sarvān |
viśrāṇitāṃ duhitaraṃ varuṇēna vindan
sīrāvakṛṣṭayamunāsnapitō vijahrē || 11.79 || 520

pratyāñcamabdhimavadhūtavatō'tidūraṃ
dagdhuśca kūlamiva dakṣiṇamastrabhūmnā |
ākarṣataśca saritaṃ savitr̥prasūtāṃ
rāmasya tasya śuśubhē rasikasya līlā || 11.80 || 521

padmayōnivacanādupanītāṃ
prāktanīm priyatamāmiva kāntim |
rēvatasya tanayāmanurūpāṃ
rēvatīm ca pariṇīya sa rēmē || 11.81 || 522

tathāvidhānandamahāpayōdhēḥ
taraṅgavṛtṭyā bhajatō'vatārān |
aśēṣarūpēṣvanurūparūpā
dēvī jagannēturanuprajajñē || 12.1 || 523

sā tasya nityōditadivyaadhāmnaḥ
patyuh priyā bhānumataḥ prabhēva |
adhyāsiturdvāravatīmadūrāt
vyaktim śubhāṃ prāpa vidarbhadēsē || 12.2 || 524

śikhaṇḍakaṃ niṣpratimaṃ śrutīnāṃ
śṛṅgāralīlōpamaviśvakṛtyam |
adhīyatē tanmithunaṃ svabhāvāt
anyōnyajīvātumananyabhōgyam || 12.3 || 525

dayēva nityaṃ dayitā tridhāmnaḥ
sarvēṣu bhāvēṣu samānabhāvā |
parāvarāṇāṃ jananī prajānām
āsīdvidarbhādhipatērapatyam || 12.4 || 526

mahītalānmaithilasīrakṛṣṭāt
kṣīrōdadhērāhitamanthaśailāt |
bhṛgūdvaḥātkhyātimataśca yā'bhūt
sā bhīṣmakādabhyudiyāya bhūyaḥ || 12.5 || 527

amanyatainām tanayām sa rājā
rukmaśca mōhādanujāmajanyām |
yāmēkapatnīmanaghasya puṃsaḥ
prajāsrjām mātaramāmananti || 12.6 || 528

śṛṅgārayōnēriva śilpavidyām
divyām trilōkyā iva diṣṭavṛddhim |
sīmāntarēkhāmiva sampadastām
jaguḥ striyō jaṅgamaratnasṛṣṭim || 12.67 || 529

vayasyayā'bhīṣṭavarānuyōgē
sā'paśyadātmānamamandalajjā |
asūcayannūnamanēna tasyāḥ
svalakṣaṇaṃ śaurimananyalakṣyam || 12.68 || 530

alipsata śvēva havistadainām
daityasvabhāvō damaghōṣajanmā |
tasmai ca kṛṣṇaikamanōrathām tām
rūpādhikām dātumiyēṣa rukmī || 12.69 || 531

<i>parasparam bhūṣayataḥ pratikān audvāhikaṃ maṅgalamudvahantyāḥ prāyahaḥ svadīptēratirōdhimiccha - ntyāvārayannābharaṇāni tasyāḥ 12.70 </i>	532
<i>ninīṣatāṃ dēvagrhaṃ yathaitām ākalpalakṣmyā samayōjayanta mukundasaṃsparśamavāptumarhā saiva sthirā dhanyatamā babhūva 12.87 </i>	533
<i>pativratāḥ pārthivayōṣitastāṃ pratyaṅgasaundaryanimagnabhāvāḥ kṛtāśiṣaḥ kṛṣṇamanōrathasyāṃ ārōpya karṇīrathamadvagacchan 12.88 </i>	534
<i>maṅgalyasaṅgītasamētayātrām anuṣyadēvībhiranudrutā sā ninaṃsitaiṣā svayamēva dēvī nānyēti sadbhirniraṇāyi nāthā 12.89 </i>	535
<i>bhāvāntarēṣu pratipannalīlā paitāmahādīni padāni dātum svadattaśaktēḥ kuhanāmanuṣyā kutaścidiṣṭaṃ svayamāśaśaṃsē 12.90 </i>	536
<i>praṇamya mūrdhnā nihitōpahārām uttasthuṣīmutsavadēvatainām avōcadārādaśarīrivācā parairajayyaṃ patimāpnuhīti 12.91 </i>	537

<p>patyā nijēna pariṇītimavāptukāmā labdhvā varam lalitamutsavadēvatāyāḥ tēnaiva sā samasamīhitasiddhirāsīt mānādhikā jagati manmathamanmathēna 12.92 </p>	538
<p>ūruḥ savyō nayanakamalaṃ bhrūlatā cāpi tasyāḥ prāvēpanta priyamupagataṃ sūcayanti svavṛtṭyā ārādāsīdalaghutulasīgandhasaumyaḥ samīraḥ pratyāsannaṃ muhurudacaratpāñcajanyaḥ 12.93 </p>	539
<p>prasādabhājaḥ pratinirgatāṃ tām prāsādatō vāsavavallabhāyāḥ samagraśaktiḥ samayōpayātaḥ prāṇēśvarīm prāptumiyēṣa śauriḥ 13.1 </p>	540
<p>tāmadbhutām siddhimivādbhutānām saubhāgyavidyāmiva sadguṇānām sattāmananyāmiva sadgaṇānām yathāśrutam praikṣata yādavēndraḥ 13.2 </p>	541
<p>aṅgairavajñātakadambagōlaiḥ aspandamandēna vilōcanēna līlōpasāntyā likhitēva sā'bhūt dāmōdarē dṛṣṭipathaṃ prayātē 13.3 </p>	542
<p>padmākarāṇām pariṣannivēśē paryāptacandrāyutakāntisārē ananyalabhyām labhatē sma tṛptim tasyā mukhē dṛṣṭiratīva śaurēḥ 13.4 </p>	543

<p>vācaspatitvaṃ ca vanaspatīnāṃ divyētarēṣāṃ ca divaspatitvam dātum kṣamāyā dayitē tadānīm ājñāpakō nūnamabhūdanaṅgaḥ 13.5 </p>	544
<p>tasmin dvitīyāmiva vaijayantīm sā ca priyē sāciviśēṣaramyām kaṭākṣamālāṃ nibabandha kṛṣṇē kāmadhikē kautukamēdurākṣī 13.6 </p>	545
<p>alakṣyabhēdatrividhāmbujābhaiḥ ālakṣyaśṛṅgāraguṇānubandhaiḥ svayaṃvarasragbhirabhāvi tasyāḥ kālōditē kaṃsaripau kaṭākṣaiḥ 13.7 </p>	546
<p>sa vaijayantyādivibhāvaśālī nirvyājaniṣpannanijānubhāvaḥ śṛṅgāravīrādbhutacitritātmā ramyastayā nirviviśē rasō'nyaḥ 13.8 </p>	547
<p>ākēkarāṇāmanaghastadānīm ēkakṣaṇaṃ lakṣyamabhūt bahūnām tasyāḥ sthirānandapariplutānām arthaspr̥ṣāmardhaviḷōkitānām 13.9 </p>	548
<p>tasyāścirākāṅkṣitalābhadhanyaiḥ apatrapāmantharitairapāṅgaiḥ babhāra bhūyō bahumānapūrvaṃ bālyē dhṛtāṃ barhikalāpabhūṣām 13.10 </p>	549

<p>santānasaubhāgyaghanēna yūnā siktā sudhāsāranibhairapāṅgaiḥ udbhinnarōmāñcatatirbabhāsē kāntaprarōhā kamalasthalīva 13.11 </p>	550
<p>svakāntisāmyādiva jātasaṅgaiḥ śauristadā svāgatasūktigarbhaiḥ priyāsakhīnāmabhajat prahr̥ṣṭaiḥ udvīkṣaṇairutpalapuṣpavṛṣṭim 13.12 </p>	551
<p>sa rukmiṇīnētracakōracandraḥ sā tatpraharṣāmbujapūrvasandhyā tadadbhutadvandvamavēkṣya sakhyaḥ prāpustulāmapsarasāmanūnām 13.13 </p>	552
<p>tathaiva tādātmyamivā”gatānām tasyāḥ sakhīnām samamāvirāsan parasya vīkṣām pratisaṅlapantō vakrōktigarbhā iva mandahāsāḥ 13.14 </p>	553
<p>sa kaustubhābhyarṇanivēśayōgyam kanyāmayam kāmāpayōdhiratnam parītamārāt pratihārapālaiḥ paśyan kṣaṇam pāntha ivāvatasthē 13.15 </p>	554
<p>taṃ mālyabhūṣāparikarmitāṅgam dhārātaṭitvantamivāmbuvāham samīkṣya bālā tadananyadr̥ṣṭiḥ caryāmavālbata cātakānām 13.16 </p>	555

<i>talōdarīm tālaphalastanīm tām tāmrādharaṃ cārunavōtpalākṣim kiṃ nāma bhāvīti vibhāvayantīm kṛṣṇastadā kiñcidivā'sasāda 13.17 </i>	556
<i>durdarśamadhyāṃ dviradēndrayātām vyūhakramavyaktavicitragātrīm parairabhēdyāṃ pratijagmuṣīm tām kāntātmikāṃ kāmamacamūṃ sa mēnē 13.18 </i>	557
<i>sa candrikāṃ candra ivābhiyātaḥ candrānanāṃ yādavavaṃśacandraḥ nirvēśanīyaḥ saviśēṣamāsīt nēdīyasāṃ nētracakōrabṛndaiḥ 13.19 </i>	558
<i>ahaṃ tvayā dūtamukhēna dūrāt sādhvyā samāhūta ihōpayātaḥ mā tē bhayaṃ bhūditi mañjubhāṣī tāmagrahīdagrakarē mukundaḥ 13.20 </i>	559
<i>priyēṇa sā tēna grhītahastā tadvaktradivyāmbujaṣaṭpadēna vilōcanēna vyavṛṇōt sakhībhyaḥ kṛtārthatām kṣībadaśōlbaṇēna 13.21 </i>	560
<i>prācō'vatārānatisayya bhūmnā sā rukmiṇī tēna vṛtā cakāṣē tasyaiva rūpāntaradūravṛttiḥ kandarpajanmānugūṇēva kāntiḥ 13.22 </i>	561

mallīvikāsōjjvalamandahāsā

rōmōdgamairāhitakōrakaśrīḥ |

samēyuṣī saṃdadṛśē tadā sā

vasantalakṣmīriva mādhavēna || 13.23 ||

562

agharmajasvēdakaṇāvakīrṇām

abhītiyaṃ vēpathumudvahantīm |

anuṣṇabāṣpōdayamantharākṣīm

vilōkya dēvīm vibhurabhyanandat || 13.24 ||

563

haripriyāṃ kēsariṇīmivaināṃ

durāsadāmanyānṛpadvipēndraiḥ |

sakhījanaḥ prītamanā nidadhyau

yayau ca khēdaṃ nijaviprayōgāt || 13.25 ||

564

mithō guṇaistanmithunaṃ nibaddhaṃ

viyōgavaidēśikaṃprayōgam |

ajāyatānyōnyanilīnabhāvaṃ

sakhīdṛśām sādaradarśanīyam || 13.26 ||

565

jagattrayārtipraśamāya jātāṃ

vihārasaṃkṣōbhitavairisindhuḥ |

dēvēṣu paśyatsviva pūrvamēnāṃ

jagrāha tāṃ jāgrati rājalōkē || 13.27 ||

566

sa puṣpakaṃ rāma iva priyāṃ svām

uttāritāṃ śatrubhayādudīrṇāt |

manōjavaṃ satyamanōrathastāṃ

ārōpayāmāsa rathaṃ rathāṅgī || 13.28 ||

567

- sā cāmaraughairupacaryamāṇā
vātāvadhūtairiva kāsajālaiḥ |
rarāja nāthēna rathōdayādrau
candrēṇa pūrṇēna śaranniśēva || 13.29 || 568
- parasparaprāptaguṇēna bhāsā
barhāvṛtaṃ vyōma vibhāvayantau |
virējatustuṅgarathāśrayau tau
vidyutpayōdāviva mandarasthau || 13.30 || 569
- prabhēva dēvēna tamōpahēna
pratyagdiśaṃ tēna saha prayāntī |
nityānapāyitvamajānatīnāṃ
satyāpayāmāsa nijamaṃ prajānām || 13.31 || 570
- tāmudvahaṃstāmarasāyatākṣō
ratnaughadīptēna rathēna dēvīm |
ātmānamēvāryamamaṇḍalasthaṃ
vidyāsakhaṃ vyañjayati sma vīraḥ || 13.32 || 571
- atītadarśāmiva candralēkhāṃ
śāntōparōdhāmiva śāradīṃ dyām |
amaṃsta nirvighnaphalāmivēcchāṃ
śōkatyajamaṃ sūrakulēsvarastām || 13.33 || 572
- samētya siṃhīmiva tāmananyāṃ
yānōdyataṃ yādavapañcavaktram |
āghuṣya gōmāyurivāmiṣārthī
caidyāḥ krudhā dīptamukhō'nvadhāvat || 13.34 || 573

rukmi ca tūrṇaṃ pratipannarōṣaḥ
purō bhavan bhūmibhṛtāṃ sakhīnām |
parābhavasya pratikāramicchan
jagrāha pārṣṇiṃ jagadēkanētuh || 13.35 || 574

jīghāṃsitē bhrātari jātakhēdaiḥ
kāntābhilāpaiḥ katakairivāmbhaḥ |
manaḥ prapēdē sahajāṃ prasattiṃ
sattvādhikaṃ sātvatavaṃśagōptuh || 13.36 || 575

sa vīkṣamāṇaḥ savilāsanētraṃ
valgusmitaṃ vāmadṛśō mukhābjam |
taduktibhiḥ svādutamābhirāsīt
āpyāyitō nūnamanāvilābhiḥ || 13.37 || 576

anudrutāṃ vairicamūṃ sa vīrō
balēna ruddhvā nijabāhunaiva |
vinirdiśan mārgabhavān viśēṣān
viśvāsayāmāsa vidarbhakanyām || 13.38 || 577

priyāsahāyaḥ padavīṃ sa gacchan
drāghīyasīṃ dārukasārathistām |
udagravēgānudadhēranūpē
vītīn kṣaṇaṃ viśramayāṃbabhūva || 13.39 || 578

bhayārṇavādudhṛtayā svayā'sau
śriyēva sākṣādanubhūyamānaḥ |
payōdhirūpāṃ parighāṃ vilāṅghya
dyusaṃmitāṃ dvāravatīmayāsīt || 13.40 || 579

<i>pariṣkṛtāṃ kāñcanatōraṇaistāṃ valgudhvajāṃ vandanadāmacitrām rāmāsahāyaḥ prasamīkṣya rēmē ramyaprasūnāñcitarājavīdhīm 13.41 </i>	580
<i>mahīyasāṃ maṅgaladundubhīnāṃ nā dairavajñātapayōdhiśabdā śrutōtsavānāṃ vidadhē purī sā svargaukasāṃ śrōtrasudhāmapūrvām 13.42 </i>	581
<i>pratyēyuṣāṃ kaṃsaripuryadūnāṃ dēvadrumāṇāmiva jaṅgamānām anargharatnābharaṇapradhānān ādatta divyānupadāviśēṣān 13.43 </i>	582
<i>tasmin mahānīlamaṇiprakāśē tāṃ rukmiṇīmāhitarukmakāntim purāṅganāḥ prēkṣitumīhamānāḥ svargādhikānāruruhuḥ svasaudhān 13.44 </i>	583
<i>kalakvaṇannūpuracāruvādyāṃ karṇāvataṃsōditabhṛṅgagītam kasyāścīdanvāgatanātyavēdaṃ līlāgataṃ lāsyamabhūdapūrvam 13.45 </i>	584
<i>paricyutaṃ kiñcidivāntarīyaṃ kācitsamālambya sahaiva kāntyā kṣiptēva tīvrēṇa kutūhalēna kṣaṇēna vātāyanamāsasāda 13.46 </i>	585

<p>āmucya tātāṅkamaṅgacakraṃ savyētarē satvaramāvrajanṭī anyēna kācidbhr̥śamābabhāsē karṇēna kaivalyavibhūṣaṇēna 13.47 </p>	586
<p>udañcitā bāhulatētarasyā maulīśrajā hastagr̥hīṭayā”sīt jagajjigīṣōrmadanasya jaitrī patākayēvādbhutakētuyaṣṭiḥ 13.48 </p>	587
<p>prakōṣṭhabhājaḥ priyaśārikāyāḥ payaḥ svayaṃ sādaramarpayantī gavākṣamāgamya gajēndrayātā kācit prasasmāra kṛtāvaśēṣam 13.49 </p>	588
<p>pracāravēgāt truṭitēna cakrē hārēṇa muktāphalavarṣiṇā’nyā adūrataḥ sannihitasya śaurēḥ ācāralājāñjalipūrvaraṅgam 13.50 </p>	589
<p>stanāṃśukaṃ srastamabudhyamānā sakhījanē sasmitamīkṣamāṇē parāmṛśantī vitatāna kācit pratikriyāṃ pāṇinakhāṃśujālaiḥ 13.51 </p>	590
<p>sakhīdhṛtaiścāmaratālavṛntaiḥ āśyānatāṃ prāpitamaṅgarāgam vilōkitē śārṅgiṇi vihvalā’nyā śvāsānilaiḥ śōṣamivāninīṣat 13.52 </p>	591

<p><i>prasādhayantīmavadhīrya dhātrīm aṅgairasambhāvitabhūṣaṇā'nyā samīkṣya kṛṣṇaṃ sahasōpajātaiḥ pariṣkriyāmādriyatēva bhāvaiḥ 13.53 </i></p>	592
<p><i>bhruvā sphurantyā madanasya maurvīm jyāghātarēkhāmabhidarśayantī anyānuṣaktē'pi harau viyātāṃ prāyuṅkta dūtīmiva dṛṣṭimanyā 13.54 </i></p>	593
<p><i>tadīkṣaṇē bharturiva smarantyā kanyādaśāṃ kāmavaśādbhajantyā svayaṃvarārḥē svayamēva tasmin kayācidādadhāyi kaṭākṣamālā 13.55 </i></p>	594
<p><i>samēyuṣīmapratimēna yūnā tāṃ rukmiṇīm vīkṣya vilīnabhāvā bhāgyaṃ kimasyā iti bhāvayantī tadātmatāṃ nūnamalipsatānyā 13.56 </i></p>	595
<p><i>kakṣyānibandhacyavanē salīlaṃ stanāhitasvastikabāhubandhā jagatpatau paśyati jātabhīṣā prāyastadāliṅganamabhyanaīṣīt 13.57 </i></p>	596
<p><i>rathēna taṃ rājapathē prayāntaṃ nirvyājasaṅgēna nisāmayantī tyaktā nimēṣairaparā'nvakārṣīt citrāṅganānāṃ surayōṣitāṃ ca 13.58 </i></p>	597

<p>samīkṣitasyāpi sahatvasaṅgāt duṣprāpalōbhādapi dūyamānā galadbhiranyā valayaprasūnaiḥ abhyarcanāmātanutēva śaurēḥ 13.59 </p>	598
<p>samānakāntyā priyayā samētē dṛṣṭē jagaddhātari jātarāgā praṇāmayōgyēyamitīva matvā prāptaṃ padaṃ mēkhalayā parasyāḥ 13.60 </p>	599
<p>tāsāṃ tadēkōtsukadarśanānāṃ samādhibhājāmiva śēmuṣṭiṇām alaṃ prabhuḥ sō'pi na mātumāsīt apāraharśādanaghāmavasthām 13.61 </p>	600
<p>avāruṇīsambhavasaurabhaistaiḥ ananyasādhyādharma bimbarāgaiḥ nirañjanōpasthitanētraśōbhaiḥ sa pipriyē pauravadhūmukhābjaiḥ 13.62 </p>	601
<p>sa paurakanyākaraviprakīrṇān prāyaḥ pratīcchannupacāralājān acīcarat syandanamabjanētraḥ savyāpasavyēna gatēna vīdhīm 13.63 </p>	602
<p>kahlārapadmōtpalakāntīcōraiḥ kaṭākṣaṇaiḥ pauravadhūjanānām mugdhēnduhāsō mumudē mukundaḥ paśyan priyāṃ prāpitapuṣpavṛṣṭim 13.64 </p>	603

<p><i>kr̥ṣṇasya tāṃ skandhamupaghnayantīm suradrumasyēva suvarṇavallīm avēkṣya nūnaṃ caturah pumarthān ananyalabhyānalabhanta paurāḥ 13.65 </i></p>	604
<p><i>vaktraiḥ sudhāsōdarakāntipūraiḥ kastūrikāpatrakalaṅkadṛśyaiḥ alakṣyadēhā vidadhurmṛgākṣyaḥ pratyuptapūrṇēnduśatān gavākṣān 13.66 </i></p>	605
<p><i>śucismitāḥ saudhatalāntarasthāḥ padmēkṣaṇaṃ prēkṣya parisphurantyaḥ śaratpayōdōdarasaṃśritānāṃ kṣaṇadyutīnāṃ dyutimanvavindan 13.67 </i></p>	606
<p><i>apāṅgajālairasitōtpalābhaiḥ kr̥ṣṇātmakaṃ bhāvamivōdvamantyaḥ vitēnirē rājapathē mṛgākṣyaḥ tadādṛtāṃ barhavitānaśōbhām 13.68 </i></p>	607
<p><i>harērabhikhyāmanupādhiramyāṃ vilōcanairvītanimēṣavighnaiḥ āsvādayantyaḥ sudṛśastadānīm ayatnaniṣpītasudhā ivā'san 13.69 </i></p>	608
<p><i>ambhōruhāṅāmavalēpasīmāṃ karṇōtpalānāmapi kāntikakṣyām vilaṅghayantaḥ sudṛśāṃ kaṭākṣā vililyirē kr̥ṣṇamavāpya lakṣyam 13.70 </i></p>	609

<p>tamātmavantam paravidyayēva parākramam tatparayēva lakṣmyā tamēva dēvam dayayēva juṣtam saṁmēnirē tattvavidaḥ sabhāryam 13.71 </p>	610
<p>tām prāpya citrāmiva tārakēśaḥ stavyaiḥ stutō vandigaṇairabhaumaiḥ vivēśa dhāma svamudīrṇadhāmā vaivāhikīṁ sampadamāptumicchan 13.72 </p>	611
<p>vihārayōgēna vibhajya yuktaṁ mithō'nurūpaṁ mithunaṁ tadādyam upācaran vyōmacarā yathārhaṁ saṁprīṇanairutsavasamvidhānaiḥ 13.73 </p>	612
<p>sadā'bhigamyairabhigamyamānaṁ viśrāṇanē vaiśravaṇāt prabhūtam tam śaṅkhapadmapramukhā mahāntaḥ siṣēvirē sēvadhayaḥ samētāḥ 13.74 </p>	613
<p>akṛtsnasaṁvēdini jīvalākē saṁgrāhayan dharmamathātmavṛttyā pratyarcayāmāsa munīnupētān prabhuḥ svayaṁ prēṣya ivōpacāraiḥ 13.75 </p>	614
<p>apatrapāviplutacētasō yē tyaktvā vipakṣam tarasōpasēduḥ yathākramam sātyakirutsavādau saṁbhāvayāmāsa sabhāsadastān 13.76 </p>	615

- śubhaṃyavaḥ svāmimahōtsavēna
svārājyamakṣayyamivāptavantah |
dattōpacārā vasudēvadāraiḥ
puṇyāśayāḥ pauraṇā jaharṣuḥ || 13.77 || 616
- sahōdaranyastabharastadātmā
rukmaṇi ratnāni ca rauhiṇēyaḥ |
adatta santōṣavaśādabhīkṣṇaṃ
vāñchādhikaṃ vandivanīpakānām || 13.78 || 617
- ananyabhaktairanubhāvyabhūmnā
dattēkṣaṇō dānapatistridhāmnā |
samāhitaiḥ saṃmatamuddhavādyaiḥ
purōdhasāṃ pūjanamācacāra || 13.79 || 618
- āhanyamānā dhṛtahēmakōṇaiḥ
gandharvamukhyairiva gāḍhavidyaiḥ |
jātānunādā jagatāṃ trayāṇām
dōṣacchidō dundubhayaḥ praṇēduḥ || 13.80 || 619
- vibhāvitam śikṣitanātyavēdaiḥ
udvāhasaṃgītamudārakṣiptam |
prasādanam dṛṣṭimanaśśrutinām
adivyaṃskanditadivyaṃsīt || 13.81 || 620
- lāvanyapūram lalitāṅgayaṣṭēḥ
kārtsnyēna nirvēṣṭumapārayantyaḥ |
aṅgāni vadhvāḥ kulavṛddhanāryaḥ
prasādhanairantarayāṃbabhūvuḥ || 13.82 || 621

prayujyamānāni tayōryathārhaṃ
maṅgalyamālyābharaṇākṣatāni |
prāyēṇa lōkābhyudayaṃ pradātum
tatsaṅgamāttādr̥śatāmakāṅkṣan || 13.83 || 622

arātipakṣārṇavamandarābhē
hastē harēryattadabandhi sūtram |
tadādādē sthānavaśādabhikhyāṃ
saṃvītanāgēndranidarśanīyām || 13.84 || 623

samēdhitastasya vivāhavahniḥ
purōdhasā puṇyakṛdagrimēṇa |
pradakṣiṇāvṛttaśikhākālāpaḥ
prāyēṇa nīrājanamātatāna || 13.85 || 624

āśāsya lājāñjalihōmabhājā
kṣēmāśiṣā kiñcidaśēṣahr̥dyam |
anyōnyamākēkarasasmitākṣā -
vapaśyatāmādimadampatī tau || 13.86 || 625

vailakṣyaḍōlāmiva saṃśritānām
vilōcanānām vavṛdhē vihāraiḥ |
tayōrananyādr̥śavaibhavānām
anyōnyarājīvamadhuvratānām || 13.87 || 626

parasparam pāṇisarōjayōgāt
babhūvatustau pulakāñcitāṅgau |
asvidyatām ca jvalanastu mandaiḥ
asūta dhūmairadhivāsamātram || 13.88 || 627

<p>samantrakam sākṣiṇi havyavāhē sakhyōcitāṃ saptapadīm bhajantau svaśāsanēna svayamanvayātām ācāramāgantukadampatīnām 13.89 </p>	628
<p>anvētu viṣṇuḥ svayamityudīrya priyāṃ parādhīna ivānugacchan jāyāpatīnām jagadudbhavānām bhavyām daśām bhāvayati sma nāthaḥ 13.90 </p>	629
<p>ātmānamēva svayamagnirūpaṃ parikramaiḥ paryacaratsa dēvaḥ viśvasya bāhyāntaranityavr̥tṭyā na karma kartā ca ya ēva yēṣām 13.91 </p>	630
<p>pradakṣiṇēna kramaṇēna tābhyām dattārcanō divyavadhūvarābhyām nūnaṃ tathā'narca vighūrṇanēna svāntaḥ sthitau vahnirapi svayaṃ tau 13.92 </p>	631
<p>tasyāḥ salīlam caraṇāravindaṃ kāmi gr̥hītvā karapaṅkajābhyām āsthāpayadyām dṛṣadam mukundaḥ sā'bhūt svayaṃ maulimaṇiḥ śrutīnām 13.93 </p>	632
<p>yadatra karmaṇyayathākṛtaṃ tat sviṣṭaṃ kriyādagñiriti bruvāṇaḥ svatējasā bhāvitaviśvatējāḥ svāhāsakhaṃ dēvamupāsta dēvaḥ 13.94 </p>	633

<p>rāmasya sītēva ramēva viṣṇōḥ amuṣya bhūyāstvamihaikapatnī ityūciṣō yādavavṛddhadārān prītāśayā praikṣata sā sanāthā 13.95 </p>	634
<p>varēṇa vandyēna surāsurāṇāṃ maṅgalyasīmāntabhuvā ca vadhvā samīkṣitā brahmasutasya patnī sarvairabhūt sādaradarśanīyā 13.96 </p>	635
<p>tadēkabhāvā tamananyabhāvaṃ nāthapriyā nāthamanuvrajantī abhīṣṭasiddhēradhidēvatēyaṃ yadvā savitrīti yathārthamūcē 13.97 </p>	636
<p>kṛtāśiṣaṃ kṛṣṇagrhēśvarīm tām purōdhasā puṇyamanōrathēna sakautukām kautukinaḥ suratnaiḥ abhyarcayāmāsuramātyavṛddhāḥ 13.98 </p>	637
<p>manuṣyatām mānayatō vihāraiḥ svāmēva dēvimupayacchatastē samēdhatām maṅgalamityuśantaḥ satyāśiṣastaṃ munayaḥ śaśaṃsuḥ 13.99 </p>	638
<p>pradāya tābhyāmupadāḥ samīcīḥ pratyāgatāḥ svāni grhāṇi paurāḥ āśāpatīnām vibhavādanūnām tatraiva tē sampadamanvabhūvan 13.100 </p>	639

strīpuṃsanāmnā bahudhā vibhaktam
viśvam yayōrēva vibhūtimāhuḥ |
nayō jahau dvāravatīṃ na tābhyām
aṅgīkṛtāmādimadampatībhyām || 13.101 || 640

vadhūsakhē tatra jagannivāsē
vasatyamaryādaguṇānubhāvē |
tasminnivā'sīdanapāyabhāvā
tasyām nagaryāmapī rukmiṇī śrīḥ || 13.102 || 641

tasyāḥ kaṭākṣairvihitābhiṣēkaḥ
tadbāhunā kalpitakaṇṭhamālyāḥ |
avāpa śōbhāmadhikām mukundaḥ
saubhāgyasiṃhāsanāsārvabhaumīm || 13.103 || 642

kadambagōlaśriyamākṣipantaṃ
kandarparūpōdayapūrvarūpam |
priyāpariṣvaṅgarasēna dhanyaṃ
prītāśayō bahvamatātmadēham || 13.104 || 643

tām prāpya kṛṣṇaḥ prabhutāmiva svām
manaḥprasūtēriḥ mantrasiddhim |
āsīdabhītaiḥ sahasā'bhigamyō
mitrairamitraitrapī sāparādhaiḥ || 13.105 || 644

śrīvatsasaṃsthānajuṣā prakṛtyā
sthānēna cihnēna ca lakṣaṇīyau |
drṣṭāvabhīṣṭam bhajatām dadātē
jagatpatī tāviha dampatī dvau || 13.106 || 645

na tē manuṣyā na ca dēvatāstē
prāyēṇa tāvēva tathābhavantau |
yairēvamanyōnyavibhūṣitaṃ tat
dvandvātigam dvandvamavaikṣi dhanyaiḥ || 13.107 || 646

atha samuditaharṣairādr̥tō mantrivṛddhaiḥ
surapatidayitābhiḥ stūyamānāpadānaḥ |
rucimiva nirapāyāṃ rukmiṇīm prāpya hr̥ṣyan
yadupatiradhicakrē yāyajūkādhikāram || 13.108 || 647

subhagamupalabimbē śātakumbhē'pi ratnaṃ
kanati vipinabhāgē kālakaṇṭhē'pi gaṅgā |
vaśikanṛpagrhē sā vāsudēvē'pyadīvyat
na hi bhavati viśēṣaḥ kvāpi nityōnnatānām || 13.109 || 648

athaikadā rōdhasi paścimōdadhēḥ
adabhrasatrājītabhaktiyantritaḥ |
trayīmayaścandrasamīkṛtadyutiḥ
prasēdivān prādurabhūddivākaraḥ || 14.1 || 649

analpatējōnidhimapramādyatām
prasūtimiṣṭasya dhanasya bhūyasaḥ |
svakaṇṭhalagnaṃ dyumaṇiḥ syamantakaṃ
mahāmaṇiṃ bhūmibhṛtē varam dadau || 14.2 || 650

tamugrasēnārthamiyēṣa kaṃsajit
na vāryatē rājani ratnahāritā |
pratītya satrājita ētadapriyaṃ
kvacinnicikṣēpa guṇādhikē maṇim || 14.3 || 651

yadēkamēkēna ca labdhamēkatō

rasēna ratnāmiṣamarthakāṅkṣiṇā |

babhūva tadbandhuvirōdhamādadhāt

kramādbahūnāṃ vinipātakāraṇam || 14.4 ||

652

syamantakōdantaviśēśasaṃbhavāṃ

mṛṣābhiśastiṃ śamayannathātmanaḥ |

prasēnavidhvaṃsakasiṃhaghātinō

bilam yayau jāmbavatō balānujaḥ || 14.5 ||

653

stanandhayōpāntanibaddhagītayā

dadarśa dhātryā vidhṛtaṃ karēṇa saḥ |

dhanāṣṭabhāraprabhavaṃ dinēdinē

mañīśvaram darśitakaustubhaśriyam || 14.6 ||

654

jighṛkṣayā dattadrśaṃ ca tatra taṃ

jarāniruddhō'pi javēna jāmbavān |

arōdhanīyam vibudhairapi svayaṃ

rurōdha naisargikasattvarōṣitaḥ || 14.7 ||

655

malimlucaṃ kañcidivāgataṃ harim

vanēcaraḥ prēkṣya tadarhavikriyaḥ |

ahētihastaṃ svayamapyanāyudhaḥ

prasahya taṃ bādhayituṃ pracakramē || 14.8 ||

656

ananyatantrasya pituḥ pitāmahaḥ

sutasya cā'rabdhamavēkṣya saṃyugam |

samīhitōdarkamidaṃ dvayōriti

prabudhyamānō na nirōdhamādadhē || 14.9 ||

657

<p>mithastayōrastadayam vimathnatōḥ anāyudham yuddhamapētakaitavam akalpita prāśnikamanvavaikṣata svayam caturbhirdaśabhiśca sākṣibhiḥ 14.10 </p>	658
<p>uvāca cainam vidhivaktrasambhavaḥ svavikramaprītamanukramādvidan sagadgadam sannamitēna maulinā nakhatviṣā puṣpitamañjaliḥ vahan 14.24 </p>	659
<p>ahō mahat sattvamaḥō parākramaḥ tvamīśvarō nūnamaḥō nirīśvaraḥ atītaḍvāsuranāganairṛtaḥ patiḥ patinām pratibhāti mē bhavān 14.25 </p>	660
<p>anēkamanvantaradarśinā mayā na khalvarāmō dadṛṣē bhavādṛśaḥ nijaujasā nairṛtayūdhaghātinam niyōdhayan yannibhṛtam pravartasē 14.26 </p>	661
<p>guṇairapi pratyavamṛśyatē bhavān daśānanādyairyudhi dṛṣṭavaibhavaḥ śrutam mayā siddhajanādiha svayam guhāśayaḥ prāpsyati tē guhāmiti 14.27 </p>	662
<p>vanam tadētanmahitam tapōvanam giriḥ ca vēdmi tridivēśvarālayam pacēlimam kinnu tapō bilasya mē prasādhitam yattava pādapaṃsubhiḥ 14.28 </p>	663

<p>svanābhitaḥ saptamajanmabhāginō vijṛmbhamāṇasya vidhēryadr̥cchayā tvamēva mām vēdamadhuvratāśritāt mukhābjataḥ svānucaraṃ vyajījanaḥ 14.29 </p>	664
<p>tribhiḥ kramairdīvyati divyavāmanē svamāyayā mōhitadānavē tvayi jaganti viśvāni mitāni viṣṇunē - tyaghōṣayaṃ drāgiva jaitraghōṣaṇām 14.30 </p>	665
<p>jighāṃsitē dēva daśānanē tvayā hatārisaṅghairhariyūthapairvṛtaḥ avartayat sūryasutasya sannidhā - vayaṃ janaḥ kiṅkaravṛttimāhavē 14.31 </p>	666
<p>gatēṣu sugrīvamukhēṣu tāvakaṃ padaṃ tadaprāpyamahaṃ tviha sthitaḥ tvadīkṣaṇāt prāptaphalō'smi sāmprataṃ jaraṇaṃ punaryauvanamāptavāniva 14.32 </p>	667
<p>na tādr̥śāḥ samprati santi bhūtalē ṛtē bhavantam̐ pratisandhibhāvanaiḥ hanūmataikēna vibhīṣaṇēna vā mayā'pi vā sō'yamiti tvamūhyasē 14.33 </p>	668
<p>rasāvahairēkadhiyāṃ rasāyanaiḥ śubhaiḥ śrutiśrēṇiśirōvibhūṣaṇaiḥ apētabhārāmatidēvamānuṣaiḥ vihārabhēdairavanīm̐ vidhāsyasi 14.34 </p>	669

<p>viśuddhamiśraīscaturaśravṛttakaiḥ agādhatuṅgaiḥ pramitāmitakramaiḥ ananyabhāvānanukampatē bhavān acintyacintyairavatāranāṭakaiḥ 14.35 </p>	670
<p>na vardhasē karmabhirīśa sādhubhiḥ na hīyasē ca tvamasādhubhiḥ kṛtaiḥ jagatparitrāṇaparēṇa kēvalam vidhirniṣēdhasca na laṅghyatē tvayā 14.36 </p>	671
<p>guṇōdadhivam guṇakarburātmanā tiraskariṇyā pihitātmadrṣṭibhiḥ na drṣyasē dēva sadā sahaiva san didṛkṣamāṇairapi dēvadānavaiḥ 14.37 </p>	672
<p>jagattavāntarbahirapyamuṣya ca tvamēvamēvamvidhacitravaibhavaḥ samādhidrṣṭyā munibhiḥ samīkṣyasē sanātanō nūtanabhūmikāśritaḥ 14.38 </p>	673
<p>tavaiva saṅkalpakalāṃśataḥ kvacit samarthavādāḥ paramēṣṭināmapi tvayi pratidvandvini kasya kiṃ balam ka ēva jētā na bhavēttvayēkṣitaḥ 14.39 </p>	674
<p>asahyamētanmadhukaiṭabhādibhiḥ svatalpasārōlbaṇabāhunā tvayā nipīḍanam yannibiḍam viśahyatē mayā'lpasattvēna tavaiva tadbalam 14.40 </p>	675

- tvayā jitō'haṃ ka ivājitaḥ parō
na rudhyasē nātha mayā na kiṃ paraiḥ |
dayālunā'pāsyata darpa ēva mē
bhujāhavē ca vyudapādi bhūṣṇutā || 14.41 || 676
- na nītivartanyatilaṅghitā mayā
na ca tvadādēśaviparyayē sthitaḥ |
tathā'pi sarvādhikasatkriyōcitē
viruddhacēṣṭā vidadhē vimōhitaḥ || 14.42 || 677
- jagatpatē jāmbavatīmihārhaṇāṃ
gṛhāṇa patnīm gṛhamāgataḥ svayam |
maṇiṃ ca divyaṃ dyumaṇēḥ syamantakaṃ
yutaṃ dhanairyautakamarpayāmi tē || 14.43 || 678
- mamā'tmajā'pi śriyamēvamapsaraḥ
prasūtirēṣā vahatī śriyā samām |
tvadarhaśīlādiguṇaprasādhitā
svayaṃ vṛṇītē'dya bhavantamēkadhīḥ || 14.44 || 679
- tvadāgamādrkṣabilaṃ paraṃ padaṃ
tvadīkṣaṇāt sūrigaṇā imē vayam |
tvadāśrayāt sindhusutēva matsutā
tvayā dhṛtō'sau maṇirastu kaustubhaḥ || 14.45 || 680
- tvadāhitasvātīśayaiḥ svayōgataḥ
paratra sādhyō'tīśayaḥ sthiratrasaiḥ |
ananyasādhyātīśayasya tasya tē
svaśēsatā'sau na vighātamarhati || 14.46 || 681

<p>svayōgabhūmnā culakīkṛtākhillaiḥ mukunda dēvairapi kiṃ na muhyatē vivēkavairāgyavidēśavartinā vanaukasā māṃsadṛśā mayā na kim 14.47 </p>	682
<p>abhārgavō nāpanayēta na kvacit na vaktyasādhūnyabr̥haspatirna ca avāsavō na cyavatē na cāhavā - datē ca tē tadvadahaṃ tu kiṃ punaḥ 14.48 </p>	683
<p>bhavārṇavē karmavipākavātyayā bhavadbhirāvartagaṇaiḥ paribhraman kṛtōparōdhaḥ kṛpayā tvadīyayā bhavatpadaṃ kūlamiva prapadyatē 14.49 </p>	684
<p>avindatastvāmamitāmṛtōdadhiṃ vigādhatṛṣṇāvivaśāntarātmanaḥ vigāhanīyāḥ pratibhānti vīcikā marīcikānāmiva bhōgasampadām 14.50 </p>	685
<p>guṇōdadhiṃ yaḥ pramitapramāṇayā girā tvadīyaṃ parimātumicchati sa pātumihēta samagracāpalaḥ sarōjanālēna payaḥpayōnidhim 14.51 </p>	686
<p>akarmatantrasya jaganti karmabhiḥ nibadhyamānāni vimuñcatastava alīkalēśairanupaplutā stutiḥ tathā'pyakalyēyamayāvaduktitaḥ 14.52 </p>	687

<p>ajānata tvanmahimānamadbhutaṃ vimōhitaṃ dēva tavaiva māyayā kṛtāparādhaṃ kṛpayā vaśīkṛtaḥ kṣamasva māmityapatat kṣamātalē 14.53 </p>	688
<p>vilūnamūladrumasannibhaṃ sa taṃ vilakṣamutthāpya vihārayādavaḥ priyāṅgarāgavyatihāragandhinā bhujāntarēṇōpajugūha sādaram 14.54 </p>	689
<p>sa kanyakāratnamacintyavaibhavaṃ vadānyaratnaṃ ca samaṃ samarpayan sarasvatīvallabhavaktrasambhavō mahāmanāḥ pūrṇamanōrathō'bhavat 14.55 </p>	690
<p>vanaukasāṃ patyurahīndrasōbhinā vimathyamānādacalēna bāhunā nananda labdhvā hṛdayaṅgamāṃ priyāṃ maṇiṃ ca divyāṃ madhukaiṭabhāntakaḥ 14.56 </p>	691
<p>stanāpadēśastabakāvabhāsinī vilāsabhēdairabhinītapallavā ramāpatau gāruḍabhūdharadyutau rasādhikā ratnalatēva sā babhau 14.57 </p>	692
<p>savismayā pūrvamatha pramōdinī tatō madārambhamivābhijagmuṣī tadanyasaṃskāranirōdhataḥ kramāt tadīkṣaṇē tanmayatāmavāpa sā 14.58 </p>	693

- sa paryaṇaiṣīt tridaśairupasthitō
vidhiryadājñā vidhijanmanaḥ sutām |
bilē tadīyē vibudhālayōpamē
vikalpyamānākṛtimapsarōgaṇaiḥ || 14.59 || 694
- avāpya jāmātaramādipūruṣaṃ
jagatpratīkṣyatvamavāpa jāmbavān |
vidarbharājēna vidēhabhūbhṛtā
samakramaṃ dugdhapayōdhinā ca saḥ || 14.60 || 695
- manuṣyabhāvābhinayavyavasthitām
kuśīlavārham kuhanām vahan prabhuḥ |
punastamṛkṣēndrapadānubhūtayē
paraṃ ca bhōktuṃ padamanvamanyata || 14.61 || 696
- tatastamāmantrya caturmukhātmajaṃ
pratiprayātaḥ svapurīm priyāsakhaḥ |
syamantakaṃ saṃsadi dānavāntakaḥ
svatō'naghaḥ svāmivaśē nyavīviśat || 14.63 || 697
- jagatpatiṃ jāmbavatīsakhaṃ tadā
niyuddhacihnaiḥ parikarmitākṛtim |
nirīkṣya taṃ dvāravatīnivāsinō
nanandurānandajalāvilēkṣaṇāḥ || 14.64 || 698
- jitāhitō jāmbavatīniṣēvitaḥ
sa tatra satrājitasātkṛtē maṇau |
svacauryadurvādamamārjayat svayaṃ
na vidyatē yasya na kiñcidaṇvapi || 14.66 || 699

syamantakasya dyumaṇēriṅva tviṣā
nimēṣamāpuḥ kumudākarā iva |
hriyā ca mithyāparivādinastadā
parē ca padmā iva tadviparyayam || 14.67 || 700

svagōcarānēvamagōcarō girāṃ
balānujō bālādhiyāmapāharat |
rahaḥ su rathyāsu ca labdhasambhavān
avarṇavādānanaghō guṇārṇavaḥ || 14.68 || 701

akīrtirārōpyata kīrtirāgatā
yadapriyaṃ prōcuridaṃ priyāptayē |
na karmatantrēṣu matēramōhatā
na ca svatantrē syuraniṣṭahētavaḥ || 14.69 || 702

praśāntakhēdaḥ pratilabhya sanmaṇiṃ
jagadvinēturvasudēvajanmanaḥ |
dadau dharitrīmiva sadguṇādhikāṃ
sa satyabhāmāṃ tanayāṃ nayāmbudhiḥ || 14.70 || 703

yathā girīśō girirājasambhavāṃ
pulōmakanyāṃ ca divaukasāṃ patih |
svayaṃ ca dugdhōdasutāṃ sudhāsakhīṃ
tathā sa rēmē sadṛśīmavāpya tām || 14.71 || 704

anuvratā kāmakalāsvadhītinī
vicitraśastrāstravihāravēdinī |
bahupriyasyāpi harēratīva sā
babhūva dēvī bahumānagōcaraḥ || 14.72 || 705

- yathā na khēdāya gataḥ kṣaṇō bhavēt
yathā ca tanvīta na bhītimāyatiḥ |
anantaniṣkampaguṇāmanukṣaṇaṃ
priyaḥ priyāṃ prītimalambhayattathā || 14.73 || 706
- sa vallabhābhīstisṛbhiḥ prakāśayan
paratvamādyam pratipannaṣaḍguṇaḥ |
nayō mahīyāniva śaktibhiḥ samaṃ
samētasiddhiḥ pracikāya sampadam || 14.74 || 707
- svadivya dēhaprakṛtīrivāparāḥ
parāśca dēvīravṛṇīta pañca saḥ |
yathārhasēvāvasarē pramādyatām
yadanvitaḥ sannabhigamyatām yayau || 14.75 || 708
- akhaṇḍitāśōktibhirēkavṛttitaḥ
sa tābhiranyōnyasamanvitātmabhiḥ |
vibhūṣayāmāsa vibhūtivaibhavaṃ
diśābhiraṣṭābhirivātmanaḥ padam || 14.76 || 709
- avāpya dēvyāḥ patimagryanāyakaṃ
mahaujaṣaṃ manmathasūtrasaṃyatāḥ |
udagrasadvaṃśabhuvō mithaḥ samāḥ
suvṛttamuktāvali saumyatām yayuḥ || 14.77 || 710
- ādau lakṣmīrabhajata hariṃ rukmiṇīrūpadṛśyā
prāpustasyāḥ pratinidhipadaṃ tatpriyāḥ sapta dēvyāḥ |
siddhīraṣṭau dadhadiva tadā sēvitastābhirēkaḥ
krīḍāyōgī niravadhimasau nirvṛtiṃ nirvivēśa || 14.78 || 711

prācīnāsu prakṛtiṣu yathā prādurāsan prajaughāḥ
tadvajjātāḥ samamiva jagannēturaṣṭāsu tāsu |
paścātprāptapraṇayini tathā ṣoḍaśastrīsahasrē
tēṣāmēkaḥ kimayamathavā tatsamānō babhūva || 14.79 || 712

śamitanigamakhēdaiḥ sādhubhiḥ ślāghanīyaṃ
caritamidamudāraṃ tasya cāṇūrahantuḥ |
śrutamanukathitaṃ vā śuddhimagyāṃ dadhānaṃ
samatanuta pṛthivyāṃ śāśvataṃ dharmasētum || 14.80 || 713

atha padmabhuvāḥ pituḥ sakāśāt
abhigacchan yadupuṅgavaṃ didṛkṣuḥ |
muniradhvani vallakīśahāyaḥ
prajagau lāsyataraṅgitapracāraḥ || 15.1 || 714

ahamasmi pitāmahasya sūnuḥ
sa vibhōrātmabhuvāḥ sarōjanābhēḥ |
bhajatē bhuvi sāmprataṃ sa dēvaḥ
svayamēvānakadundubhēḥ sutatvam || 15.2 || 715

avarōpitagōpasūnubhāvaḥ
sa naṭaḥ samprati dēvakīśutaḥ san |
paritōṣitabhāvukaḥ svavṛtṭyā
śrutilakṣyāṃ mahatīm priyāmavindat || 15.3 || 716

tadahaṃ tamasaḥ sthitaṃ parastāt
anapāyadyuti bhāsvatā”tmanaiva |
kamalōllasitēna darśanīyaṃ
dinamādyantavivarjitaṃ didṛkṣē || 15.4 || 717

- guṇasindhurasau guṇātivartī
gatirantaḥ sthitirāgamaikagamyah |
dayitāsahitō dayaikasaṅgī
gururādyō mayi gauravaṃ vidhātā || 15.5 || 718
- jagadēkahitēna janmanā'sau
danujairākramaṇaṃ bhuvō nirundhan |
kalahapriya madvacōnurōdhāt
na kathaṃ vigrahamārabhēta nāthaḥ || 15.6 || 719
- adhikāravilambitāpavarga -
sthirasaṅgādapakautukastrivargē |
vidhinā niyatēna dharmaguptau
viniyuktō'smi virōdhanēna dīvyan || 15.7 || 720
- vidadhē vinivēditaṃ mayā'sau
vividhaṃ viśvahaṃ vidhāsyatē ca |
svajanatvadhiyā surāsurāṇāṃ
bahumānaikapadaṃ yatō'hamāsam || 15.8 || 721
- vinivēdayatā ripōrudantaṃ
diviṣadvaibhavadāvacitrabhānum |
ajitasya jigīṣatō mayā'sau
vijayārambhamahōtsavō vidhēyaḥ || 15.9 || 722
- iti bhavyamanōrathō mahīyān
prabhumāsīnamupahvarē'bhiyātaḥ |
viditākhilavēditavyamitthaṃ
muditaḥ prāha jagaddhitaṃ munīndraḥ || 15.10 || 723

jaya dēva jagattrayāntarātman

na niyantā na ca tē samastvadanyaḥ |

bhavabhītinīśīthinīvibhātaṃ

paramaṃ brahma bhavantamāmananti || 15.11 ||

724

sukṛtōpacayēna jātasiddhiḥ

tvadasau kaścidupasthitāparādhaḥ |

anubhūya hiraṇyārāvaṇatvē

bhajatē samprati cēdirājabhāvam || 15.15 ||

725

triṣu janmasu tē vihāradakṣaṃ

vidhinā siṃhagajakramēṇa sṛṣṭaḥ |

sahajaḥ kila rukmiṇīnimittē

sa ripuḥ samprati kṛtrimaśca jātaḥ || 15.16 ||

726

vipathēna sadaiṣa vipradhāvan

vibudhagrāmavipannidānabhūtaḥ |

bhavatō bhajatāmananyasādhyam

vinipātaṃ praṇipātavṛtṭyanarhaḥ || 15.17 ||

727

damaṇaṃ damaghōṣasambhavasya

prabalasyāpi yadarthyatē tadētat |

madhukaiṭabhamērumardinastē

maśakāmarśanamātramityavaimi || 15.18 ||

728

ahitaṃ na vicintitaṃ mayaitat

ciraduṣkarmakṛtō'pi cēdibhartuḥ |

saha nākasadāmasau vimānaiḥ

sukṛtitvaṃ labhatāṃ tvadastrapūtaḥ || 15.27 ||

729

svapataḥ kila jāgrataśca tasya
tvayi vairēṇa vidīptacittavṛttēḥ |
tvadanusmaraṇaprabhāvayuktā
niyatistvanmayatāmivātanōti || 15.28 || 730

vinivēditaviśvakārya itthaṃ
kṛtinā tēna kṛtārhaṇō yathārham |
munirātmamanīśikāvadātaḥ
khalacētōmalinaṃ khamutpapāta || 15.29 || 731

vasudēvasutaśca pāṇḍavēna
kratumārabdhavatā kṛtōpahūtiḥ |
samarapriyayā saha dhvajinyā
savanaṃ tasya jagāma satpratīkṣyaḥ || 15.30 || 732

jagadēkapatēramuṣya pūjāṃ
sthiraadharmadrumamūlasēkarūpām |
nikhilānumatām nṛpō vidhattē
nirapāyapriyapathyabhāvabhavyām || 15.38 || 733

iti darśayataḥ padaṃ samājē
balināṃ mānabhṛtāṃ mahīpatīnām |
mahatī bahuvāramuttamāṅgē
sahadēvasya papāta puṣpavrṣṭiḥ || 15.39 || 734

sahanīyatayā pratiśrutaṃ yat
vasudēvasvasuracyutēna pūrvam |
aparādhaśataṃ tadadya pūrṇaṃ
bhavitā caidyavipattayē paraṃ tat || 15.72 || 735

- tyaja sāhasamujjhyatāmamarṣaḥ
samayē vikramasampadādriyēta |
sadanāgatasūdanāpavādō
mahatāṃ samprati mā ca bhūdayaṃ vaḥ || 15.81 || 736
- bhajatu prathamārhaṇāṃ yathārhaṃ
bhagavānēṣa bhavārṇavaikasētuḥ |
prakṛtasya vidhātumantarāyaṃ
svayamētasya śubhasya na kṣamaṃ vaḥ || 15.82 || 737
- iti śāntanavē prabhāṣamāṇē
nikhilānuśravasaṃśayapramōktā |
muditō munirabjayōnijanmā
muhurādhūtakarastadabhyanandat || 15.83 || 738
- kṣitipālagaṇōdadhistaḍānīṃ
viṣamārambhavirōdhasētubhinnaḥ |
stimitakṣubhitākṛtirbabhāsē
gaganāmbhōdharasannibhō gabhīraḥ || 15.84 || 739
- nanṛtē muditēna nāradēna
kṣipatā maṅkṣu mṛgatvaguttariyam |
surasindhusutōditaṃ vipaṅcīm
asakṛdgāpa yatā'nunādavrṭtyā || 15.85 || 740
- udagīyata yattadā vidhijñaiḥ
samamudgāṭṛbhīrēkatānanādaiḥ |
madhumardana gītagarbhayā tat
viśadaṃ nāradavīṇayā'nvavādi || 15.86 || 741

vrajayōṣidapāṅgavēdhanīyaṃ

madhurābhāgyamananyabhōgyamīdē |

vasudēvavadhūstanandhayaṃ tat

kimapi brahma kiśōrabhāvadrśyam || 15.87 ||

742

nikaṭēṣu niśāmayāma nityaṃ

nigamāntairadhunā'pi mṛgyamāṇam |

yamalārjunadr̥ṣṭabālakēliṃ

yamunāsākṣikayauvanaṃ yuvānam || 15.88 ||

743

padavīmadavīyasīṃ vimuktēḥ

aṭavīsampadamambuvāhayantīm |

aruṇādharasābhilāṣavaṃśāṃ

karuṇāṃ kāraṇamānuṣīṃ bhajāmi || 15.89 ||

744

adharāhitacāruvaṃśanālāḥ

makuṭālambimayūrapiñchamālāḥ |

harinīlaśilāvibhaṅganīlāḥ

pratibhāḥ santu mamāntimaprayāṇē || 15.90 ||

745

jayatādiha dēvakīsutō'sau

jagatāmādiranādyanantabhūmā |

avatārayituṃ bharaṃ pṛthivyā

vasudēvasya gr̥hē kṛtāvātāraḥ || 15.91 ||

746

kraturatra samarpitaḥ kṛtārthaḥ

sa ca dharmāḥ kimivācacāra dharmam |

jagadēkapatēramuṣya pūjāṃ

vidadhānēna yudhiṣṭhirēṇa putrī || 15.92 ||

747

iha nākasadō na mānuṣāstē

ya imē kṛṣṇamihārcayantyananyāḥ |

ayamēva mahō mamēti gāyan

sa tadā mūrta ivāsa nāṭyavēdaḥ || 15.93 ||

748

abhinanditavṛttirāryamiśraiḥ

avisamvādibhirāgamōditēṣu |

vinayādavanamya viśvabhartuḥ

sahadēvaḥ svayamāharat saparyām || 15.94 ||

749

arajastamasāṃ mahīpatīnām

anumatyā munimukhyasammatē ca |

puruṣasya parasya pūrvapūjāṃ

sahadēvaprahitāṃ śaśaṃsurāryāḥ || 15.95 ||

750

sukṛtēna purākṛtēna caidyāḥ

pratipannaprakṛtiḥ praśāntavairāḥ |

kṣaṇamadbhutakṛṣṇarūpadarśī

śīthilākṛṣṭaśīlīmukhō'vatasthē || 15.126 ||

751

samayōdayasambhṛtaprasādaḥ

triḡuṇagranthicikitsakaḥ śritānām |

vilulāva sudarśanēna kṛṣṇaḥ

śīśupālasya śiraḥ kirīṭajuṣṭam || 15.127 ||

752

saha bhṛtyagaṇaiḥ samitravargē

nihatē cēdipatau nivṛttakhēdāḥ |

abhituṣṭuvurādarēṇa dēvā

naradēvāśca tamīḍyamādidēvam || 15.128 ||

753

<p>hariṇā nidhanaṃ tadīkṣaṇaṃ ca prayatāmapratibōdhasamprayuktam jagadadbhutadivyaabhōgahētuḥ pravibōdhē tu duratyayā vimuktiḥ 15.129 </p>	754
<p>sahasā haricakra samprayōga - kṣaṇasamprāptavipākayā niyatyā anaghasthitimantimāmavasthāṃ sa tadā saṃyamināmavāpa caidyah 15.130 </p>	755
<p>rabhasēna rathāṅgalūnakaṅṭhāt vapuṣāścēdīpatērudīyamānam tapanāyutasannibhaprakāśaṃ yaduvīrasya tanuṃ vivēśa tējaḥ 15.131 </p>	756
<p>avalōkya tadadbhutaṃ mahīyah kṣitipālairamaraiḥ salōkapālaiḥ munibhiśca muhuḥ kṛtāvamarśaiḥ idamitthaṃ tviti niścayō na lēbhē 15.132 </p>	757
<p>iti sambhṛtavīrasaptatantuḥ kṛtinā dharmabhuvā kṛtānuyātraḥ vinivartya tamagrajānuvartī paramēśaḥ svapurīṃ punaḥ pratasthē 15.133 </p>	758
<p>jagadvandyaḥ prāptō jaladhiraśanāmātmanagarīṃ yathārhaṃ saṃsr̥ṣṭō yadubhirakhilairarcitapadaḥ dharitrī bhārārdhavyapanayanadharmē dhṛtamatiḥ maḥiṣyā rukmiṇyā mahita caritaḥ sādhu mumudē 15.134 </p>	759

<p>alaghubhiraparādhairāśarīraṃ pravṛttaiḥ śritamapi śīsupālaṃ śṛṇvatāmapyasahyaiḥ vidhivaśaniyatēna vyājamātrēṇa muñcan ajani parijanānāṃ śaurirāśvāsapātram 15.135 </p>	760
<p>airāvatamathāruhya śvētādrimiva jaṅgamam purīṃ dvāravatīṃ śaurērājagāma purandaraḥ 16.1 </p>	761
<p>nātha tvayi nirābādhaṃ trilōkīṃ trātumāgatē narakō nāma daityēndraḥ kadhathayati nākinaḥ 16.26 </p>	762
<p>jananī sarvabhūtānāṃ patnī tava vasundharā prasūya narakaṃ dēvī dūyatē tvadupēkṣayā 16.28 </p>	763
<p>na hiraṇyahiraṇyākṣau na madhurna ca kaiṭabhaḥ upamānapadē tasya tvacchaktijanitātmanaḥ 16.29 </p>	764
<p>aharadvāruṇaṃ chatraṃ māmakaṃ maṇibhūdharam amṛtasyandinī cāsmajjananyā maṇikuṇḍalē 16.41 </p>	765
<p>dēvadānavasiddhānāṃ nṛpāṇāmapi kanyakāḥ apahr̥tya tvadēkārḥastvaratē pāṇipīḍanē 16.43 </p>	766
<p>sa bhaumastvannirastānāṃ samavāya ivōtthitaḥ bādhatē vibudhānēvaṃ balavīryaparākramaiḥ 16.44 </p>	767
<p>nivartyē dharmasālyē'smin nidānē sarvapāpmanām nivēdanamihāsmākamaṃśō nirvahaṇaṃ tvayi 16.47 </p>	768
<p>maśakāmarśavadyasya madhukaiṭabhamardanam tadanyadanujadhvaṃsē tasya tē kimivādbhutam 16.48 </p>	769

<i>nigamāntēṣu nigadavyākhyātanijavaibhavaḥ vidhatsva vipaduttīrṇānamartyānanukampayā 16.49 </i>	770
<i>iti vijñāpitōdantaṃ dattahastaṃ baladviṣam vinivartya jagannāthō vainatēyamathāsmarat 16.50 </i>	771
<i>anucintitamātrastamupatasthē khagēśvaraḥ ahīndradāmabhirbhīmairamaṃsalambibhiraṃsalaḥ 16.51 </i>	772
<i>vapuṣā bhaktinamrēṇa dhīrōnnatamahīyasā śāntavīrādbhutarasān samāhṛtyēva sampatan 16.61 </i>	773
<i>muram pañcajanaṃ saptasahasrāṇi murōdbhavān śalabhīkṛtya cakrāgnirupadudrāva tatpuram 16.75 </i>	774
<i>nisargatamasastasya jihmagasyāṅgamuttamam rathapādēna cicchēda rāhōriva ramāpatiḥ 16.106 </i>	775
<i>udatiṣṭhata hākārastatō yugapadēkadhā dēvadānavasaudhēbhyō harśasōkasamudbhavaḥ 16.107 </i>	776
<i>nikṛttaśirasam dēvī nijānkē patitaṃ sutam mahatī mēdinī dīnam kampamānā'nvakampata 16.109 </i>	777
<i>atha sā daityahantāraṃ praṇamya natajīvitam ayācata dayāsindhumātmajasya śubhāṃ gatim 16.110 </i>	778
<i>tuṣṭāva ca patiṃ tuṣṭā mēdinī viśvavēdinī snapayantīva saṃyattaṃ dantadīdhitigaṅgayā 16.111 </i>	779
<i>ahamasmi vibhūtistē bhūtadhātrī tvayā dhṛtā asēṣādhāramēkaṃ tvāmanādhāramadhīyatē 16.112 </i>	780

<i>tisṛbhiḥ śaktibhiryuktaṃ śāḍguṇyaprahitōdayam adhirājamaśēśasya jagadustvāṃ jitāhitam 16.113 </i>	781
<i>kastvadaṅgīkṛtaṃ hantā kastrātā tvajjighāṃsitam nihaṃsi pāsi caikastvaṃ svēna viśvaṃ parēṇa vā 16.121 </i>	782
<i>vṛddhisāṅkōcaviṣamā gatāgatasahāyinī niyatīḥ kēna laṅghyēta nijacchāyānukāriṇī 16.122 </i>	783
<i>na putravadhamaṅvīkṣya na dūyē tvaṅmatasthitā na ca putrābhimānō mē matprasūtēṣu jantuṣu 16.123 </i>	784
<i>sūdanē kṛtasāṅkalpaḥ svabhaktaparipanthinām yadi tīrṇapratijñastvaṃ kiṃ mayēdaṃ na mṛṣyatē 16.124 </i>	785
<i>tvatprasūtastvayaivāsau vadhitaścakradhārayā kā nāma kṛtinastasya paridēvayitavyatā 16.126 </i>	786
<i>niruddhē narakē nātha nityadharmātmanā tvayā niṣpratidvandvikaṃ svargasukhamāsvādyatāṃ suraiḥ 16.127 </i>	787
<i>niryātitamidaṃ bhūyaḥ tvajjananyai mayā svayam śravaṇābharaṇadvandvaṃ śītalārkayugaprabham 16.128 </i>	788
<i>iti vijñāpya sā tasmai viśādābhāvamātmanaḥ virarāma tatō dēvī vilakṣā viśvadhāriṇī 16.129 </i>	789
<i>tāmaśēśajagaddhātrīṃ sannatāṅgīmasāntvayat sahadharmacarīṃ pūrvāṃ vāsudēvō vasundharām 16.130 </i>	790
<i>puraskṛtaprasādastāṃ pūrvasambhavagēhinīm gṛhītakuṇḍalō gantumanvamamsta gadāgrajaḥ 16.131 </i>	791

<i>sarvasvamiva puṇyānāṃ sāmṛājyamiva sampadām samājamiva siddhīnāṃ sa tadyauvatamagrahīt 16.141 </i>	792
<i>bhujamandaravēgēna cakrabhramavatā vibhuḥ mathitāddānavāmbhōdhēramṛtaṃ tadavindata 16.142 </i>	793
<i>maṇiparuvakasampanmānanīyastanīnāṃ manasijavapuṣēva svēna saṅkalpitānām sakalajagadabhikhyāsārasīmnāṃ sa tāsāṃ svayamajuṣata siddhiṃ svaprasādaprasūtām 16.143 </i>	794
<i>puramatha gamayitvā bhūṣitaṃ yādavāgryaiḥ śatasamadhikasaṅkhyāṃ ṣōḍaśastrīsahasram avanitanayabhītān prīṇayannāditēyān pariṇayanavilambaṃ padmanābhah prasēhē 16.144 </i>	795
<i>divi bhuvi ca samiddhaṃ dīparūpēṇa rūḍhaiḥ tribhuvanavibhavānāmaṅkurairēkarūpaiḥ janitanigamasakhyāṃ dānavīnāṃ vilāpaiḥ narakavadhadinaṃ tannāthapūjārhamāsīt 16.145 </i>	796
<i>airāvatapratinidhīnatha ṣaṭsahasraṃ stambēramān pṛthuladantacatuṣkabhājaḥ kāmbhōjavājiniyutāni ca satrisaptā - nyabhyānayanniapuram narakasya bhr̥tyaiḥ 16.146 </i>	797
<i>udgamyā durgajaladhērudayādrikalpaṃ tuṅgaṃ vihaṅgamapatiṃ tvarayā'dhirōhan ullāsahēturabhavaduvidvīrabhāsvān vaimānikapraṇayinīvanāmbujānām 16.147 </i>	798

ātapatramatha tatpracētasō

mandarasya maṇiśṛṅgamunnatam |

sāvarōdhamapi sāttvatāṃ patiṃ

līlayaiva garuḍō vahan yayau || 17.1 ||

799

lōkataḥ khagarathēna madhyamāt

utpatantamavanamya mādhavam |

nirjarāḥ stutibhirabhyapūjayan

puṣkalābhirapi puṣpavṛṣṭibhiḥ || 17.3 ||

800

prāpya yādavapatistriviṣṭapaṃ

dēvamāturupanītakuṇḍalah |

agrajēna hariṇā hariḥ svayaṃ

bhāvitēna samabhāvyatōcitam || 17.5 ||

801

bhāgadhēyaparipākatastadā

vāsavō vasatimabhyupāgatam |

dēvadānava samānadaivataṃ

paryupāsta parikalpitārhaṇaḥ || 17.6 ||

802

tatra sammadavatībhirañjasā

lōkapālamahiṣībhirarcitām |

dēhinīmiva jayaśriyaṃ nijāṃ

bahvamaṃsta dayitāṃ balānujaḥ || 17.7 ||

803

gāḍhabaddhanayanā tvamīhasē

kāmadhēnusahajanmani drumē |

nūnamasya maṇibhūbhṛtā saha

sthāpanaṃ nijanivēśaniṣkuṭē || 17.40 ||

804

vyutthitēṣu vimukhēṣu vā svayaṃ
nirnimēṣanayanēṣu nākiṣu |
tvadvivakṣitamataḥ paraṃ kathaṃ
puṣpamasya bibhṛyāt pulōmajā || 17.41 || 805

śaṅkha padmasurapādapādibhiḥ
ślāghitāṃ tridivatō guṇādhikām |
mānanīyacaritā mayā saha
dvārakāṃ tvamadhivatsyasi priyē || 17.42 || 806

itthamādikavinā samīritā
sā'nvabhāvi kila satyabhāmayā |
sāmarasyamiva tēna jagmuṣī
saukumāryasubhagā sarasvatī || 17.44 || 807

yōjitō'tha yaduvaṃśakētunā
khyātakīrtiramṛtāpahārataḥ |
utkṣīpan khagapatiḥ suradrumaṃ
pakṣapaṅktivipinē nyavīviśat || 17.45 || 808

śakra ēṣa śaraṇaṃ prapadyatē
bhaktajīvita bhavantamīśvaram |
mitrabhāvasamupāgataṃ janaṃ
na tyajēyamiti nātha manyasē || 17.89 || 809

mātaraṃ trijagatāṃ tava priyāṃ
mānuṣīti manutē sma madvadhūḥ |
tēna nūnamanubhūtamīdṛśaṃ
dainyamētadavaśōditaṃ mayā || 17.90 || 810

nirjitō'hamajitēna yattvayā

lambhitōnnatiranēna na trapē |

na hyajayyamiha kiñcidasti tē

sarvanēturatiriktamātmanaḥ || 17.91 ||

811

na kṣipēdapi tṛṇaṃ samīraṇaḥ

tvatprayuktamanalō na nirdahēt |

na prajāpaśupati na cētarē

tvadvipakṣamabhirakṣituṃ kṣamā || 17.95 ||

812

tvatpadaikadr̥ḍhabhaktirūpayā

muktivāsaravibhātasandhyayā |

kṣīyatē jagati kasyacit prabhō

mōhasantatimayī mahāniśā || 17.100 ||

813

kā kathā tava samē'dhikē'pi vā

hīna ityapi ka ēva gaṇyatē |

mērusarṣapanidarśanaṃ ca tē

mā sma bhūttvadarasya cātmanaḥ || 17.102 ||

814

bhūtabhavyabhavadātmanaḥ prabhō

yannidānamakhilasya śāśvatam |

yat praviśya na punarnivartatē

yat paraṃ padamuśanti tadbhavān || 17.103 ||

815

janmakarmabhirasau nibadhyatē

tāni yastava na vētti tattvataḥ |

tvatkathāmṛtarasaṃ pibanti yē

tē bhavēyurapunaḥ stanandhayāḥ || 17.107 ||

816

kathyatē cidacidantarātmanaḥ

śāstraśuddhahṛdayairmanīṣibhiḥ |

sṛṣṭisaṃharaṇarakṣaṇēṣu tē

viśvarūpa nanu karmakarṭṛtā || 17.108 ||

817

tvadgrhītaguṇasūtrasanditān

dāruputranayataḥ pravartinaḥ |

nirguṇānapi nisargakiṅkarān

svīkuruṣva kṛpayā svayaiva naḥ || 17.120 ||

818

vāsavasya vacanaṃ niśamya tat

bhāvaśuddhiparikarmitākṣaram |

dīnaguptijananīm punardayām

anvavindadaravindalōcanaḥ || 17.121 ||

819

bhadramastu bhavatē divaspatē

nirjarāśca nirapāyamāsatām |

ātmacauryaduritākaratyajām

mā'pahārṣurasurāḥ padāni vaḥ || 17.124 ||

820

janmatō'pi bhavatām mahīyasām

āptabandhuraditērahaṃ sutaḥ |

dēvakītanayabhāvatō'pi mē

saiva samprati sahōdaratvadhīḥ || 17.127 ||

821

ātmādhikāramanumatya diśāpatīnām

vajraṃ pradiśya punarapyanaghaṃ maghōnē |

divyadrūmapratigatiṃ ca punarvidhāsyān

dattābhayō danujaśatruravāpa tuṣṭim || 17.133 ||

822

atha padavinikīrṇamandāravandārubrṇdāraka -
stutiśatabahumānasatyāpitēhaḥ sa satyāpatiḥ |
amarasamaravēgavikhyātadākṣyēṇa tārksyēṇa gāṃ
pratijigamiṣitāṃ puriṃ trātumanvak samanvagrahīt || 17.134 || 823

paśyatyārādanimiṣagaṇē pārijātāpahārāt
srastākālpāmiva yadupatiḥ sthāpayan svargalakṣmīm |
āśāpālairavanatapadastyaktalajjairabhīkṣṇaṃ
rāmatrātāṃ khagapatirathō rājadhānīṃ pratasthē || 17.135 || 824

athātmacintānucarēṇa yāsyān
vihaṅgarājēna vibhuḥ puriṃ svām |
uvāca patnīṃ daśanāṃśulakṣyāt
vamannivānandamamāntamantaḥ || 18.1 || 825

satyē samīkṣasva vipārijātāṃ
vṛttēna hīnāmiva vēdavidyām |
niśāmiva prōṣitaśītabhānuṃ
nārīmanāthāmiva nākalakṣmīm || 18.2 || 826

ālambitā namramukhī bhavatyā
hastēna raktāṅgulipallavēna |
vadānyavṛkṣasya vibhāti śākhā
vaktuṃ vayasyēva rahaḥ pravṛttā || 18.3 || 827

suparṇavēgānilaviprakīrṇaiḥ
suradrumairantaritaḥ sumēruḥ |
ālakṣyatē kālavaśēna bhūyaḥ
prarūḍhalūnairiva pakṣajālaiḥ || 18.4 || 828

nisargakalyāṇatayā pratītaṃ

sarvōttaraṃ tattvamivaikamādyam |

amuṃ priyē nūnamatandritāni

jyōtīṃṣi bhaktyā pariyāntyajasram || 18.5 ||

829

vitānavān vyōmatalēna mēruḥ

tārāgaṇairāhitamauktikēna |

niviśya madhyēkṣitibhadrapīṭhaṃ

gaṅgōdakairādriyatē'bhiṣēkam || 18.6 ||

830

sahasrabhānupramukhaiḥ samantāt

jyōtirgaṇairasya vighūrṇamānaiḥ |

mahībhṛtāmagrasarasya manyē

nīrājanaṃ viśvasṛjā prayuktam || 18.7 ||

831

prakhyātadhāmnāmapi dikpatīnām

prāsādavāsādaramākṣipantaḥ |

adhyāsītā yōgibhirasya nityaṃ

rājantyamī ratnaguhāviśēṣāḥ || 18.8 ||

832

ityālapantamatha tārksyarathēna kṛṣṇaṃ

hēmādriṇā haritaśailamivōpanītam |

paurāḥ samīkṣya muditāḥ saha vallabhābhiḥ

padmāvṛtām divamakurvata dṛṣṭipātaiḥ || 18.130 ||

833

pratyudgatapriyasakhījanadattahastām

satyām trayīmayarathādavatārayiṣyan |

nāthastadā nagaramadhyanabhaḥ pradēśāt

āsīdati sma nijasaudhasamīparathyām || 18.131 ||

834

- vyatīkaritasuvēlāṃ viśvakarmaḥprasūtiṃ
lavaṇajaladhiguptāmāpa laṅkānivānyām |
dhanapatibahumānyāṃ dharmasēturyadūnāṃ
duradhigamasamīpāṃ dvāarakāṃ rājadhānīm || 18.132 || 835
- vijayinamupayātaṃ vīkṣya satyāsahāyaṃ
vyatanuta muditēva dvāarakā vandikṛtyam |
amaratarusamīraiḥ prēṣitairāhṛtānām
upavanamadhupānāmunmadānāṃ praṇādaiḥ || 18.133 || 836
- stutiśatamukharābhiḥ svarganētuḥ sa jētā
savinayamanuyātaḥ satyabhāmāsakhībhiḥ |
nijamagamadagāraṃ nirviśan prēyasīnām
smaraśaraśayitānāṃ mandamabhyutthitāni || 18.134 || 837
- abhigatamuṣayā tadā'niruddham
balitanayēna balīyasā niruddham |
yadupariṣadi sarvalōkadarśī
kalaharuciḥ kathayāmbabhūva yōgī || 18.135 || 838
- bāṇābhikhyam balisutamathō baddhabandhum jigīṣuḥ
sēnōtthānaṃ sumahati purē śvastanaṃ ghōṣayitvā |
cintārūḍhatribhuvanahitaścintanīyō munīnām
vāsāgāraṃ prabhuradhigatō vāsatēyīṃ nināya || 18.136 || 839
- nityaprabuddhamapi nirmalayā svadrṣṭyā
nidrāṇavaddaranimīlitanētrapadmam |
prābōdhikībhīrupasēduritīva vāgbhiḥ
svādhīnamartyatanayaṃ śrutivandinastam || 19.1 || 840

yāminyapaiti yadunātha vimuñca nidrāṃ
unmēṣa mṛcchati tavōnmiṣitēna viśvam |
jātaḥ svayaṃ khalu jagaddhitamēva kartuṃ
dharmapravartanadhiyā dharaṇītalē tvam || 19.2 || 841

aśrāntasantatibhirābharaṇaprakāśaiḥ
ārātrikaṃ pramukhayantya ivōpacāram |
icchanti tē prathamadṛṣṭimananyalabhyāṃ
padmānanāḥ padanivēśanadhanyahastāḥ || 19.3 || 842

vṛddhāḥ kathañcidararamṃ vyatibhidya haimaṃ
dauvārikāstava gṛhītasujātavētrāḥ |
nirgacchataḥ praviśataśca niśāmayantō
nātha tvadēkahṛdayā na bhajanti tandrīm || 19.4 || 843

viśvaikatīrthabhajanēna viśuddhimantō
nidrōjjhitā nigamasīmni niśātyayē ca |
vaitānikān vidhivaśēna vihr̥tya vahnīn
puṇyāśayāḥ paricaranti purōdhasastē || 19.5 || 844

harati rativihārairardhavisraṃsitānāṃ
yuvajanahṛdayāni śrāntapañcāyudhāni |
upahitaguṇamārādutthitābhirvadhūbhiḥ
kuṭilaniyamitāgraṃ gumbhanaṃ cūlikānām || 19.79 || 845

kṣitiriyamavadhūtadhvāntanīlōttariyā
vikasitamukhapadmā vyaktasandhyāṅgarāgā |
abhimatakaradānā nirvyapēkṣā tvadanyaiḥ
anubhavitumiva tvāṃ darśayatyātmarūpam || 19.80 || 846

madhuna iva dayāyāḥ sāmarasyaṃ dadhānaiḥ
kamalavanamananyāṃ kāntimadhyāpayadbhiḥ |
phaṇipatiramaṇīyaṃ dēva paryaṅkamujjhan
pariṇamaya śubhaṃ naḥ pāvanairakṣipātaiḥ || 19.81 || 847

dinamukhamiti nāma śrāvitaḥ sūtaputraiḥ
abhajata jitanidrō jāgaraṃ yādavēndraḥ |
saridapagamakālē sādhusaṃrakṣaṇārthaṃ
munibhiriva sa ēva stūyamānō mukundaḥ || 19.82 || 848

dhanamiva nigamānāṃ dharmamuttambhayiṣyan
trijagadanuvidhēyaṃ karma niṣpādya sāndhyam |
sitagaṇaparidhānaiḥ sēvitō mantrimukhyaḥ
alamakuruta nāthō haimamāsthānapīṭham || 19.83 || 849

athōpahūtaiḥ puruhūtajētā
sēnēśvarairapratimānavīryaiḥ |
abhīṣubhiḥ sūrya ivābhidīptaḥ
kubēraguptāṃ kakubhaṃ pratasthē || 20.1 || 850

prayānatūryadhvanirasya bhūyān
gharmāntajīmūtaravānukārī |
anartayaddharmamayūramādyāṃ
prāptasthitim pādayugēna bhūmyām || 20.2 || 851

nabhaḥprṥthivyōrupadiṣṭakampē
nāthasya yātrāpaṭahapraṇādē |
uṣētarāsāṃ nayanam cakampē
vāmētaraṃ bāṇapurāṅganānām || 20.3 || 852

<p>tatō harastrātumanāḥ svabhaktaṃ dattābhayaṃ dānavasārvabhaumam anudrutō bhūtagaṇairanantaiḥ pratyudyayau viśvapatiṃ prakupyān 20.28 </p>	853
<p>tamunmadōdagravṛṣādhirūḍhaṃ sitācalē mērumiva jvalantam śaraiḥ pratiprāsthita śārṅgadhanvā dēvaṃ sudhāsūtikalāvataṃsam 20.29 </p>	854
<p>śilīmukhaiḥ śauridhanurvimuktaiḥ vismāritān pūrvavikatthanāni palāyamānān pramathānaśēṣān mēnē paśūnēva patiḥ paśūnām 20.30 </p>	855
<p>āsvādanīm dānavaśōṇitānām akuṅṭhitāmadrividāraṇē'pi anāhatāstrō yudhi śambarāriḥ saṃstambhayāmāsa guhasya śaktim 20.31 </p>	856
<p>klēśādidōṣairaparāhatēna krīḍāmanuṣyēṇa janārdanēna jvarē nirastē giriśaprayuktē vītajvaraṃ viśvamidaṃ babhūva 20.32 </p>	857
<p>atha prayuktānasurēndraguptyai prasahya vahnīnapi pañca jītvā ajṛmbhayadbhāvitajṛmbhaṇāstrō vṛṣadhvajam viṣṇuracintyabhūmā 20.33 </p>	858

<p>śaravyabhūtatripurē'pyamōghaṃ śūlāyudhē śauryamavēkṣya śaureḥ purandarapratyuparōdhajātaṃ vyayōjayan vismayamāditēyāḥ 20.34 </p>	859
<p>athācchinadbhīṣaṇasattvasārāṃ bhujāṭavīm bhūtapatēḥ samakṣam cakreṇa saṅkalpanibhēna kṛṣṇaḥ kiṃ vā vidhau vairiṇi kēna rakṣyam 20.72 </p>	860
<p>maivaṃ prabhō matparivārabhūtaṃ balēḥ sutaṃ bādhitumarhasi tvam mayaiṣa rakṣyō danujastvayā'pi svabhaktabuddhyaiva samīkṣaṇīyaḥ 20.78 </p>	861
<p>tvamādidēvaḥ triyugastridhāmā śuddhāmaśuddhāṃ ca vibhāvya sṛṣṭim akarmatantrairavatārabhēdaiḥ krīḍasyanantairapi jantujātaiḥ 20.79 </p>	862
<p>ayaṃ sa tē vēdamayō garutmān vēdairasēṣairapi vēdyasē tvam vibhāgamṛcchanyamarāstvadanyē śākhaikadēsēṣu śakuntakalpāḥ 20.80 </p>	863
<p>sisṛkṣatastē bhuvanāni sapta prasādatō nātha babhūva vēdhāḥ saṃhartukāmasya tavaiva kōpāt ahaṃ tvayā dattanijādhikāraḥ 20.81 </p>	864

avikriyaścēṣṭayasi tvamēkō

viśvāni bhūtāni vihāraśaktyā |

acēṣṭamānaprakṛtīnyayāṃsi

sthātā'pyayaskānta ivābhimukhyāt || 20.82 ||

865

alaṅghyamāyāguṇajālabhītān

ananyacittānanukampamānaḥ |

svadattayaiva svapadābjabhājā

bhaktyā svayaṃ tārayasē bhavābdhim || 20.83 ||

866

bhārāvatārāya bhuvō'vatīrṇaṃ

bhavantamantarhitadivyaabhāvam |

saṃsthāpayantaṃ niyamēna dharmaṃ

dharmaṃ paraṃ vēdavidō vidustvām || 20.84 ||

867

vidhāya daityaparakṛtīnaśēṣān

nāmāvaśēṣānnaralōkapālān |

kariṣyasi tvam karuṇārdracētā

nātha kṣitiṃ nāvamivāstabhārām || 20.85 ||

868

dayākṣamābhyāmiha dīvyasi tvam

lakṣmīmahībhyāmiva lālitātmā |

tat kṣamyatāmasya madēkabhaktēḥ

ājānataḥ svātmacamatkriyēyam || 20.86 ||

869

tavaiṣa bhaktō mama cēti manyē

kṣāntastatō nityamasau mayā'pi |

na cāsti bandhōrapī sāmparāyē

vīravrataṃ dhārayatōpakāraḥ || 20.89 ||

870

vihāranṛttāni vitanvatastē

valgudhvanim vādayitā mṛdaṅgam |

bhajatvavicchinnadhṛtirbhavantam

dattābhayō daityapatirmayā'sau || 20.90 ||

871

athānvamaṃsta trijaganniyantā

patyuh paśūnām praṇayānurōdhāt |

bāṇavarōdhapramadājanānām

sthāyīni maṅgalyavibhūṣaṇāni || 20.91 ||

872

tatō'surēndraḥ praṇipātapūrvam

jagatparitrāṇarataṃ jagāda |

uṣāniruddhānvayataḥ samīkṣyāḥ

bhṛtyā vyaṃ prītadhiyā tvayēti || 20.92 ||

873

yathārthanāmānamathāniruddham

kṛtvā sabhāryam kṛtakṛtyacētāḥ |

sabandhusainyaḥ saviśēṣadrśyām

pratyāyayau viśvapatih purim svām || 20.96 ||

874

dēvāḥ sahasranayanam danujēndramanyē

nirdhūtamānamanaghēna niśāmayantaḥ |

kūpōdakaprabhavaḥkūrmanayēna jātām

asvāmikaprabhupariagrahabuddhimaujjhan || 20.97 ||

875

nītastrilōkapatinā nijarājadhānīm

bhūyaḥ prajāta iva pauraṇāniḥ pratītaḥ |

daityēśvarasya sutayā sahitaḥ sa rēmē

rāgādhikō ratipatēranaghaḥ kumāraḥ || 20.98 ||

876

atha tamuṣāsahāyamupayātamupāyanavān
janapadapattanaprabhṛtikādupagamyā janah |
upacarati sma samyagupapannadhṛtirbahudhā
yadunagarē vivāhavijayōtsavayantritadhīḥ || 20.99 || 877

vāsudēva iti nāma dadhānaḥ
pauṇḍrakastadanu bhūrimadāndhaḥ |
mānuṣatvakavacāntarītēna
spardhatē sma hariṇā hatacittaḥ || 21.1 || 878

hētipañcakamadhārayata śrī -
vatsakaustubhamukhāni ca mūḍhaḥ |
aiśvarāṇi caritāni ca pūrvā -
ṇyātmanaḥ svayamajūghuṣadāptaiḥ || 21.2 || 879

indrajālakuhanādiṣu dākṣyāt
īśa ēṣa iti mōhitalōkaḥ |
adhyaśēta bhujagēśvaraśayyāṃ
ārurōha vihagēndravivartam || 21.3 || 880

anvahaṃ ca mahatīṃ vanamālāṃ
mālyakṛdbhirupakalpya babhāra |
nāmadhēyamadiśat sacivānāṃ
nākanāyakaviśēṣanirūḍham || 21.4 || 881

baddhakṛtrimabhujāntarayugmaṃ
śasyamānamanujīvijanēna |
viśvakarturavatāra iti svaṃ
bahvamaṃsta badhirō nigamēṣu || 21.5 || 882

itthamīśvaraviḍambanarūpaṃ

nāṭakīyamanurudhya vihāram |

śōcyatāmapi parāvaravidbhiḥ

hāsyatāmapi jagāma jagadbhiḥ || 21.6 ||

883

nāmacihnavaśanābharaṇādyaiḥ

nāthasampadanukāranirūḍhaiḥ |

pauṇḍrakasthitimavāpya sṛgālō -

'pyanvabhūt kila gatiṃ ca tadīyām || 21.35 ||

884

tōṣitatrinayanasya nṛśaṃsaḥ

kāśirājatanayasya purōdhāḥ |

kalpitāhutirajījanadugrāṃ

kālavahnipadavīmiva kṛtyām || 21.39 ||

885

sā'bhīpatya yaduvīrasakāśaṃ

hētirājavibhavēna hatāśā |

janmadhāmani nijē niyamasthaṃ

jañjapūkamabhisṛtya jaghāna || 21.40 ||

886

nirdadāha nagarīmatha kāśiṃ

visphuliṅga iva mādhavadiṭptēḥ |

yādavagrāsana-kautukavatyā

kṛtyayā saha rathāṅgakṛśānuḥ || 21.41 ||

887

syandanadviradavājīpadāti -

prājyasaudhaparipāṭisamṛddhyā |

cakravahnivibhavēna tadā'bhūt

candraśēkharavilēpanabhūmā || 21.42 ||

888

āsuraprakṛtikēṣu nirastē -

śvēvamēbhiranupālitasakhyaḥ |

vānarō bhujabalēna babādhē

durmatirjagadidaṃ dvividākhyaḥ || 21.46 ||

889

dharmamarmabhidi daivavipākāt

uddhṛtē dvividanāmani śalyē |

rēvatīramaṇarēcitakhēdā

nākinaśca munayaśca nananduḥ || 21.61 ||

890

trāsītēṣu vibudhēṣu tadagrē

pītavantamamṛtaṃ balabhadraḥ |

prāpayat plavagamukhyamitīva

svargibhiḥ saha sudhāśanabhāvam || 21.62 ||

891

ēvamīśadavarōpitabhārāṃ

bhāvayan bhuvamatōṣayadāryān |

pūrvadēvajanitānabhiniḡnnaṃ

pūrvajāna sahitō yadunāthaḥ || 21.64 ||

892

bhārgavādibhirabādhitabhūmnāṃ

nirmamēṣvapi nikāraparāṇām |

saubhahaṃsaḍibhikaprabhṛtīnāṃ

sūdanairalaghayacca dharitrīm || 21.65 ||

893

ugrasēnavinivēśitarājyāṃ

unnamayya yaduvaṃśavibhūtim |

tasya digvijayakautukamādyāḥ

saptalōkatilakō vitatāna || 21.66 ||

894

<i>tanniyōgamatha śēkharayitvā svaprasāsanavaśaṃvadaviśvaḥ yāvaduktaniyatākhillavṛttīn yādavānupanināya sudharmām 21.67 </i>	895
<i>ātmakalpīṭadhṛtēṛatha rājñāḥ sannidhau sacivapīṭhaniviṣṭaḥ mantraṇāya mahatō yadumukhyān sammukhān pratīnananda mukundaḥ 21.68 </i>	896
<i>adhiguṇaharivaṃśavīrasaṅgāt apacitavāsavaśaṅgamābhilāṣā atīśayarucirāṃ vahantyaabhikhyāṃ acakamatēva sabhā tadādhirājyam 21.70 </i>	897
<i>atha dēvānivāhūtānnaradēvānabhāṣata dēvadānavasāmānyadaivataṃ dēvakīsutaḥ 22.1 </i>	898
<i>ēṣa vaḥ kṣmāpatīḥ śāsti vidhātēva prajāpatīn mahēndra iva dharmēṇa sudharmāmāsthitaḥ svayam 22.2 </i>	899
<i>śēkharīkṛtabhūbhārah śēṣatvēna vibhōḥ sthitaḥ vēdayatyayamāryō'pī mitrabhūtānamitrajit 22.3 </i>	900
<i>vayaṃ bhavantō yē cānyē mahāntaḥ sarva ēva tē viśvaguptau jagatkartrā viniyuktā vibhūtayaḥ 22.4 </i>	901
<i>tadasmābhiravasthēyaṃ dharmavartmani śāśvatē bibhyadbhiranaghādēsādvajrādiva samudyatāt 22.5 </i>	902

<i>dviṣantaḥ khyātanāmānō nāmasēṣāstathā'pyasau samudravasanā viṣvak tāmasairavakuṅṭhitā 22.6 </i>	903
<i>atastrāṅyā sādḥūnāṃ duṣkṛtāṃ damanaṃ kṣamam kaḍaṅkarīyarōdhō hi kalamōtsēdhakāraṇam 22.9 </i>	904
<i>puṣyatāṃ pāṇḍaram chatraṃ puṇḍarīkamiva śriyaḥ dharmō'dharmaśca nānyō'sti rakṣaṅōpēkṣaṅē bhuvaḥ 22.10 </i>	905
<i>sa ēṣa puratō yātā prājñāḥ paribhṛśan pathaḥ saṅkalpa iva yuṣmākaṃ sātyakiḥ satyavikramaḥ 22.46 </i>	906
<i>parivārēṇa sampannastyaktakōśaśca kāryataḥ nandakō'yamanistriṃśaḥ sammatō mama śatrujit 22.47 </i>	907
<i>jaitraṃ dhvajamivōdagramēnamāhitalakṣaṇam anuyāta diśō jētumastravēdamivāparam 22.48 </i>	908
<i>vanasiṃhanayādguptirmānatarkakramādapi parasparapuraskārādbhavitṛī bhavatāmiha 22.49 </i>	909
<i>api yuṣmābhirētāvadahaṅkāragrahōjjhitaiḥ aṅgīkṛtamamuhyadbhirāturairiva bhōjanam 22.50 </i>	910
<i>iti sūktisudhāṃ pītvā śaurivaktrēnduniḥ sṛtām sahasā naradēvāstē saumanasyaṃ prapēdirē 22.51 </i>	911
<i>atha yādavayūthēna sahitaḥ saṃyugapriyaḥ sātyakiḥ pracitōttaṃsaḥ pratasthē bharturājñayā 22.55 </i>	912
<i>dharmaguptikṛtādēśaḥ sa mēnē madhuvairiṇā apṛthaktvamivāpannamanyadāyudhapañcakam 22.56 </i>	913

<i>anāśramapadāsannāmbhīṣitakṛṣṭivalām anaīṣīnmahatīm sēnānavirundhāna gōpanīm 22.78 </i>	914
<i>svadēsādavisēṣēṇa svīkṛtē śatrumaṇḍalē na yōdhā jagṛhustatra kiñcidasvāmīsammatam 22.79 </i>	915
<i>aṣṭāsu dikṣu vibhavairupasaṅgrhītaiḥ yakṣāspadaprahasanī yadurājadhānī satyānubhāvavasudēvasutaprasattyai sambhūtadikpativibhūtirivābabhāsē 22.242 </i>	916
<i>abhyarcya pūrvavibhavādadhikaiḥ pradiṣṭaiḥ nākādhipāniva navōpahṛtānnarēndrān dharmānupālananiyōganirūḍhacittān prāsthāpayat pratidiśam prathamō yadūnām 22.243 </i>	917
<i>maṇimakuṭasahasrairvāsudēvasya bhūpāḥ padasavidhaniṣaṅṅam pādukāmarcayitvā pratiyayurupalabdhaiḥ pārijātaprasūnaiḥ surabhayitumupētya svāvarōdhān prasādyān 22.244 </i>	918
<i>athādhikāracyavanādya indrāḥ pañcābhavan pāṇḍusutāḥ pṛthivyām jayārthinastē jagadēkanātham prapēdirē sattvadhanāḥ sadārāḥ 23.1 </i>	919
<i>tamōpahaistattvavidāmrṣiṅṅam vākyaistrivēḍīmanusañjihānaiḥ kṛṣṇam yathāvat kṛtinō vidantaḥ tasyābhavan prāṇasamāḥ sakhāyaḥ 23.2 </i>	920

<p><i>tadāśrayāstatpraṇidhēyakṛtyāḥ</i> <i>tēnaiva nāthēna sadā sanāthāḥ </i> <i>apārayan yōgibhirapyajayyān</i> <i>bāhyāntarān jētumarātivargān 23.3 </i></p>	921
<p><i>pratikriyāḥ prāgbhavaduṣkṛtānām</i> <i>praṇōparōdhē'pi niruddhapāpāḥ </i> <i>dhīrāstrilōkīsuḥṛdaḥ prasādāt</i> <i>vipākarmyā vipadaḥ prasēhuḥ 23.4 </i></p>	922
<p><i>alaṅghayan viśvapatēḥ prasādāt</i> <i>vṛttiṃ parācīmiva vītarāgāḥ </i> <i>arātibhiśchadmavidhipravīṇaiḥ</i> <i>āpādītāmagnijalādipīḍām 23.5 </i></p>	923
<p><i>kaliṅganītiṃ kalahaikatānām</i> <i>karṇaṃ ca pārthēna nibaddhavairam </i> <i>āsthāya duḥ śāsanapūrvajanmā</i> <i>dharmōttarān jētumiyēṣa pārthān 23.6 </i></p>	924
<p><i>sa rājasūyakraudharmapatnīm</i> <i>bhīmēna gāṇḍivabhṛtā ca mānyām </i> <i>dyūtacchalātprāpitadāsabhāvām</i> <i>sādhvīm mudhā paryabhavat sabhāyām 23.7 </i></p>	925
<p><i>ananyanāthām sthitimāpnuvantiyā</i> <i>nāthaḥ svasambōdhananāmagarbham </i> <i>śuśrāva dūrāntaritō'pi śauriḥ</i> <i>prākrośanaṃ pārthapativratāyāḥ 23.8 </i></p>	926

<p><i>mithyāvicārānmiṣatāṃ gurūṇāṃ prabhuḥ satāṃ pāṇḍavadharmapatnīm duḥ śāsanavyākulitōttariyāṃ akṣayyakauśēyavatīmakārṣīt 23.9 </i></p>	927
<p><i>avāptukāmāḥ prabalairamitraiḥ akṣacchalēnāpahṛtaṃ svarājyam nikṣiptakartavyabharā babhūvuḥ sattvādhikāḥ sātvatayūthanāthē 23.10 </i></p>	928
<p><i>svātantryagandhadviradānkuśēna svēnaiva śīlēna vinīyamānaḥ ananyalabhyam pratilambhitō'bhūt prabhuḥ svayam pāṇḍavadūtabhāvam 23.11 </i></p>	929
<p><i>sa tādrśīmādriyata tridhāmā prēṣyakriyāṃ prēṣitadēvabrndaḥ nanu prabhūṇāṃ nirapēkṣabhūmnām prasādhanam bhaktajanē guṇatvam 23.12 </i></p>	930
<p><i>api prabhūtānugūnakriyābhyah ślāghāpadaṃ tattvavidāṃ babhūva ananyatantrasya vibhōstadētat nāthōcitam nanṛṣu pāratantryam 23.13 </i></p>	931
<p><i>tapasyataḥ putrasamudbhavārtham mārgāgataṃ mōcayataḥ piśācam ajanmanō janmabhṛtaśca śaurēḥ svāmitvasamvādi babhūva dūtyam 23.14 </i></p>	932

sarōṣasīrāyudhahētiśaktyā

sācīkṛtāṃ kauravarājadhānīm |

adyāpi gaṅgāsalilapravāhē

prakrāntapātāmiva samprapēdē || 23.15 ||

933

khadyōtavaddarśitakhañjadīptīn

prajñādr̥ṣō bhūmibhṛtaḥ sabhāyām |

prāptōdayō bhānuriva tridhāmā

pracchādayāmāsa kurūn svadhāmnā || 23.16 ||

934

tadāgamēna pratipannaharṣāḥ

taddarśanēnāhitapāravaśyāḥ |

atarkitaprasmṛtavairabandhāḥ

vṛttiṃ dviṣantō vidadhuryathārham || 23.17 ||

935

ulūkhalē bhaktaguṇē ca baddham

guṇōttarē gōpavadhūstanē ca |

iyēṣa bandhum jagadēkabandhum

duryōdhanō dustyajamṛtyupāśaḥ || 23.18 ||

936

prakāśayan kiñcidivāpramēyaḥ

prabhāvamātmīyamananyavēdyam |

muhuh pratīpācaraṇōtsukānām

mōghāśatām mūḍhadhiyāmakārṣīt || 23.19 ||

937

svavēditam saṃsadi dhārtarāṣṭrē

sandhitsatō dharmasutasya vākyam |

anādadānē surabhinnivṛttaḥ

sānugrahō vighrahamanvamamstaḥ || 23.20 ||

938

<p><i>narāṃśajuṣṭēna dhanañjayēna</i> <i>rathī bhavan sārathirātmanā ca </i> <i>dhanurbhṛtā tōtrabhṛtā ca bhējē</i> <i>pr̥thaktvamaikyaṃ ca yathāpramāṇam 23.21 </i></p>	939
<p><i>rathādhirūḍhaṃ ca rathaṃ ca rakṣan</i> <i>yathārthatō darśayati sma yantā </i> <i>trayyantacintānirapēkṣamīśaḥ</i> <i>tattādṛśaṃ tattvavibhāgamādyam 23.22 </i></p>	940
<p><i>poraḥsthitē gōptari viśvahētau</i> <i>paścādavasthāyini tatpravartyē </i> <i>ananyayōgāt sa rathō babhāra</i> <i>prādhītavēdyāṃ praṇavapravṛttim 23.23 </i></p>	941
<p><i>prabhurbabhau pragrahatōtrapāṇiḥ</i> <i>kālātmanā bhāvitapāśadaṇḍaḥ </i> <i>yadā tadā dēvagaṇēna mēnē</i> <i>śāntaṃ balaṃ śāntanavapradhānam 23.24 </i></p>	942
<p><i>dhurandharaḥ svarganikētanānāṃ</i> <i>dhuryōtthitairdhūsaritō rajōbhiḥ </i> <i>rarāja madhyē rathayūthapānāṃ</i> <i>gōṣṭē paśūnāmiva gōpavēśaḥ 23.25 </i></p>	943
<p><i>samudrasaṅghātanibhē nṛpāṇāṃ</i> <i>sainyadvayē saṃyati saṃpravṛttē </i> <i>asthānakāruṇyavaśānnivṛttaṃ</i> <i>dhanañjayaṃ vītaśucaṃ vitēnē 23.26 </i></p>	944

<p>phalādapi svādutamaprarōhaṃ prōtsāhanē sakhyurivōdyataḥ saḥ jagaddhitārthāya jagau dayāvān anyairavijñēyamananyadharmam 23.27 </p>	945
<p>cirantanasnēhadayādimūlaṃ cintārṇavaṃ nistaratō durantam kirīṭinaḥ kēśavasūktirāsīt kālōcitā kācana pōtapātrī 23.28 </p>	946
<p>abhaṅgurairdhautaphalānuṣaṅgāt vidyāsarairviśvagurōrupāttaiḥ vivēkadhanvā viṣamānajaiṣīt antaḥ sthitān jiṣṇurarātisaṅghān 23.29 </p>	947
<p>upaghnabhūtāṃ śrutivallarīṇām upāsta tuṣyannupadēśamudrām nakhāṃśubhiḥ kṣiptatamaḥkalaṅkāṃ nāthasya pārthō natapūrvabhāgaḥ 23.30 </p>	948
<p>vibhaktasāmānyaviśēṣadharmā prādurbabhūvōpaniṣat prabhōryā sa ēva tāṃ vyāsamuniḥ samīcīṃ paryagrahīdbhāratavēdavaktā 23.31 </p>	949
<p>abhañjanīyāṃ paradharmasattāṃ anaśvarīṃ bhāratasūryadīptim viduḥ śrutīnāmanaghāṃ vayasyāṃ gītāmasammūḍhajanāvīgītām 23.32 </p>	950

<p><i>kapidhvajastasya vibhōrapaśyat tadarpitaṃ cakṣuravāpya divyam viriñcipūrvairapi durnirīkṣaṃ viśvāśrayaṃ rūpamaśēṣamūrtēḥ 23.33 </i></p>	951
<p><i>tasminnabhivyāptasamastalōkē sa tatsvarūpēṇa vikalpyamānē viḍambitān gōpuradhāribimbaiḥ dēvān vibhōraikṣata divyadēhē 23.34 </i></p>	952
<p><i>prakhyātadīkṣaṃ praṇatārtibhaṅgē pārthastadā daityaripuṃ prapannaḥ vināśayāmāsa balaṃ ripūṇāṃ vipatpratīkāraparēṇa sakhyā 23.35 </i></p>	953
<p><i>svahastapadmāñcitatōtrapāśaḥ svacchandalīlāsahadharmaacārī gatāgatairapratimaiḥ sa cakrē jayaśriyō jaitrarathēna ḍōlām 23.36 </i></p>	954
<p><i>savismayaḥ saṃyati savyasācī tattādṛśā sārathinā samētaḥ manōjavānāṃ nijasāyakānām agrēsaraṃ syandanamanvapaśyat 23.37 </i></p>	955
<p><i>yathā niyacchatyayamindrayāśvān jīvāśrayē dēharathē nibaddhān tathā'rjunasyandanadhuryanētā babhūva nānyēna nidarśanīyaḥ 23.38 </i></p>	956

<p>yadēkadēśē nikhilaṃ tadanyat taddēhabhāgēṣu ca saṃvibhaktam rathaikadēśē tamavēkṣya pārthaḥ prābuddha taṃ sārathimapratarkyam 23.39 </p>	957
<p>nivartitaṃ vairijanōpamardāt nyastaṃ rathē cakramupādadaṇaḥ natapratijñānuparōdhahētōḥ ātmapratijñāmajahāt svatantraḥ 23.40 </p>	958
<p>dviṣatprayuktaṃ durapōhamastram bhujāntarālēna vibhuḥ praticchan vidhāya vaikalpikavaijayantīm pracchāditaṃ prāṇayati sma pārtham 23.41 </p>	959
<p>nivēśitām tasya padē ca pūjām niśāmya gaṅgāmiva candramaulau ananyasāmānyamamaṃsta sakhyuḥ saṅkōcavaidēśikamīśvaratvam 23.42 </p>	960
<p>divākarē'nastamitē'tigāḍham tamaḥ sṛjaṃstāmasamōhanārtham prapannarakṣāpratipannadīkṣaḥ satyābhisandham vidadhē sakhāyam 23.43 </p>	961
<p>surairasēṣairapi jātarōṣaiḥ sa durjayān bhīṣmamukhān jigāya sahāyaśaktyā yudhi savyasācī kiṃ duṣkaram kēśavamāśritānām 23.44 </p>	962

svapnaḥ kimāsīdathavēndrajālaṃ babhūva gandharvapuri kimēṣā itīva śaṅkāṃ vidadhē pralīnā patākinī kauravapāṇḍavānām 23.45	963
ākṛṣṭadēvāsurasāmparāyaiḥ ōjasvināṃ śastrabhṛtāmudantaiḥ prāyastadā pratyavahāralīlaṃ ākālikīṃ viśvabhuganvabhukta 23.46	964
jighāṃsuraṣṭādaśa sampatantīḥ akṣauhiṇīradbhutabhīmarūpāḥ svatantrayāmāsa mithaḥpratīpān sūtrāvasaktāniva dārumartyān 23.47	965
kṛṣīvalaḥ sthāvarajaṅgamānām kṣētrē kurūṇām samakālapākān anīkaśālīn bhujasālivargaiḥ phalōpapannān prabhurityalāvīt 23.48	966
nistīrya saṅgrāmamahāsamudraṃ saṃsārapōtēna parēṇa sakhyā dhanañjayastatpadamēva bhējē nidhūrtanīhāradivākarābhaḥ 23.49	967
drauṇistadā sauptikamādadhānaḥ kṛpēṇa sārthaṃ kṛtavarmaṇā ca hatāhitaiḥ pāṇḍusutairavāptaṃ sainyāvaśēṣaṃ śamayaṃbabhūva 23.50	968

<p>itthaṃ daśāṣṭau ca nipātya bhūmau akṣauhiṇīradbhutabhīmarūpāḥ satāṃ patih sattva samṛddhirōgāt ullāghitāmātanutēva pṛthvīm 23.51 </p>	969
<p>vibhuḥ svasaṅkalpahatān vinighnan dharmaikatānēna dhanañjayēna pratōdasandaṃśikayōdahārṣīt pāñcālakanyāparibhūtiśalyam 23.52 </p>	970
<p>parāstravisraṃsitamuttarāyāḥ padmāsanādyairapi pūjitēna gaṅgādharanyōḥ prabhavēna garbhaṃ pasparśa pādēna parāvarēśaḥ 23.53 </p>	971
<p>viplōṣitaṃ drauṇīsarēṇa bālaṃ sañjīvayan pādarajaḥprabhāvāt vadhūkr̥takṣudraśilāvisēṣaṃ rāmānujō rāmamivānvakārṣīt 23.54 </p>	972
<p>tasya śrutīsrēṇīsirōdhṛtānām sparsaḥ prajēsādibhirīpsitō'bhūt parīkṣidutthānaparīkṣitānām aghacchidāmaṅghrirajaḥkaṇānām 23.55 </p>	973
<p>ajātadīnām drupadōdbhavāyāḥ kālasya dīptāmiva khaḍgarēkhām vipakṣasaṃhāramahābhujāṅgīm vēṇīm priyaiḥ saṃśamayāmbabhūva 23.56 </p>	974

pitāmahāya pratatāna pārthaḥ

śaraprayuktaṃ śayanam yadagryam |

yōgāsanam yōjitacittadhairyam

tadēva paryāptagaṇam tadā'sīt || 23.57 ||

975

vinyasya dharmatanayē vijayādhikāram

sakhyā'rjunēna yaśasēva dhanurdharāṇām |

dadhmau sa daityamathanō yudhi pāñcajanyaṃ

vṛṣṇyandhakādipariśēṣitabhūmibhārah || 23.58 ||

976

pratyānināya rathamāttajayaḥ sa janyāt

dhanyāvalōkanadhanañjaya darśanīyah |

sārathyasaṃvidavadhīritahētijuṣṭah

sēnāparāgaparidhūsarakuntalaśrīḥ || 23.59 ||

977

ālīṅgya gādhamavagādharasaṃ raṇābdhau

vīravraṇaiḥ kṛtavibhūṣaṇamindrasūnum |

anyāvatāraparikalpanakēlilōbhāt

aikyam nināya nijamaṃśamivānyaniṣṭam || 23.60 ||

978

raṇabhuvī śaratalpē līlayā śāyitēna

svapadasamuditāyāḥ sūnunā siddhasindhōḥ |

anaticiravilambādāptukāmam dharitrīm

kalimiva śamayīṣyan khyāpayāmāsa dharmān || 23.61 ||

979

apratyūhitasārvabhaumavibhavairabhyarcitaḥ pāṇḍavaiḥ

pratyāvṛttamahōtsavēna muditāṃ prāptaḥ purīm dvārakām |

pratyakṣam prathayāmbabhūva viharan prītaḥ priyābhiḥ samam

śuddhaḥ sāmāpadāgamairadhigatāṃ svādhīnatāṃ

śrīpatiḥ || 23.62 || 980

atha nijavibhavādajātaśatrau

praśamitaśatrubalē nivēśya bhūmim |

paricaraṇaphalaṃ prabhuḥ prayacchan

amitaḡuṇābhiraramṣta vallabhābhiḥ || 24.1 ||

981

kratuvidhiniyatō'pyakarmavaśyaḥ

paricitakāmarasō'pi vītarāgaḥ |

nagaravasatirapyasēśavāsaḥ

kathamiva kēna vibhuḥ sa varṇanīyaḥ || 24.2 ||

982

anugamitamidaṃ svadārarakṣām

anaghāmanōbhavatantra mānanīyam |

nirupadhikarasasya nēturāsīt

nṛpatimahaṛṣibhirañcitaṃ caritram || 24.3 ||

983

śrutiśatamahitē padē parasmin

sitajaladhau ravimaṇḍalē ca siddhām |

bahumatimatiśayya sā babhāsē

narakaripōravarōdhabhūmiragryā || 24.4 ||

984

nidhigaṇamukhavāntaniṣkarāśiḥ

pracitaḡuṇā maṇibhiḥ syamantakādyaiḥ |

pramuditamahiṣīgaṇēna cakrē

yadunagarī vibhunā nivāsabhūmiḥ || 24.5 ||

985

avikalavibhavasya viśvamūrtēḥ

adhivasanaṃ yaduvīrarājadhānyām |

<i>anudinamanapāyinīṃ pratiṣṭām</i> <i>abhilaṣatāmanucintanīyamāsīt 24.6 </i>	986
<i>saha munibhirupāsta dharmamādyam</i> <i>vyavaharaṇāni dadarśa vēdavidbhiḥ </i> <i>aramata ca vadhūjanairyathārham</i> <i>bahutanurakramatō vicitraśaktiḥ 24.7 </i>	987
<i>api yugapadavāptanaikadēhaiḥ</i> <i>upanatayōgabalaiḥ svakarmanighnaiḥ </i> <i>dhṛtabahuvapuṣā jagadvidhātrā</i> <i>jitakaraṇēna tu bhujyatē tadarthaḥ 24.8 </i>	988
<i>yadupatiradhirūḍhacandraśālah</i> <i>saha dayitābhirananyamānasābhiḥ </i> <i>jalanidhimabhitaḥ pradarśayamstāḥ</i> <i>nijamiva dhāma nivēdayāmbabhūva 24.9 </i>	989
<i>nijapadamanapāyamāsritānām</i> <i>prabhurapavargadaśāmiva prayacchan </i> <i>amitabahuguṇāmananyalabhyām</i> <i>atanuta kāmapi sampadam priyāṇām 24.10 </i>	990
<i>jagadupajananādi jātabhūmnaḥ</i> <i>ka iva vadhūjanamōhanō vihāraḥ </i> <i>kathamiva sa kutaśca kīrtanīyaḥ</i> <i>prathitamanōbhavatantrapāradṛśvā 24.66 </i>	991
<i>capalapratikūlatikṣṇarūkṣāḥ</i> <i>striya ityāgamikairnidarśitārthaḥ </i>	

prathitō yaduvīravallabhābhiḥ

parivādō'yamapākṛtaḥ pṛthivyām || 24.75 ||

992

ēkībhavadbhirayutairapi manmathānām

yatkāntibindu pṛṣatā'nukṛtirna śakyā |

samprēkṣya taṃ yadupatiṃ yaminō'pi nūnaṃ

strībhāvamēva manasā bibharāmbabhūvuḥ || 24.82 ||

993

kṛṣṇānubhūtivibhavēna kṛtārthabhāvāḥ

tadvallabhāstridaśamāṭṛtayā cakāsuḥ |

yatpādapañkajaparāgajuṣāṃ śāśaṃsuḥ

janmādbhutaṃ jagati gulmalatādikānām || 24.83 ||

994

śyāmō babhūva kimasau sudṛśāṃ kaṭākṣaiḥ

śyāmāstadanvayavaśādathavā taruṇyaḥ |

tābhiḥ kimasya vavṛdhē mahimā mahīyān

tāsāmanēna yadi vēti budhaiḥ śāśaṅkē || 24.84 ||

995

agrāmyamēva parihāsarasaṃ vitēnē

nāślīlamāha na mṛṣā na ca marmabhēdī |

dharmāviruddhavibhavōcitakāmakāmaḥ

strīṇāṃ varēṇa bubhujē varadō varastrīḥ || 24.85 ||

996

tārābhirinduriva bhānuriva prabhābhiḥ

yuktō vaśābhiriva vāraṇayūthanāthaḥ |

vidyābhirātmavidivābhyadhikaṃ virējē

yōgēśvarō yuvatibhiḥ saha mōdamānaḥ || 24.86 ||

997

pāyaṃ pāyaṃ prēyasaḥ kāntimādhvīṃ

mādyantībhirmañjulālāpinībhiḥ |

pratyēkōktiślāghanaprīnitābhiḥ

prāyō bhōgāḥ paryavāhyanta tābhiḥ || 24.87 ||

998

karaṇavyapāyasamayē punarbhavaṃ

vinivartya śāśvatasukhaṃ pradāsyatā |

svapadānubhūtirudapādi tādrśī

sudṛśāṃ svasammatibhṛtāṃ gadābhṛtā || 24.88 ||

999

tadgatēna manasā vivaśānāṃ

tanmayīkṛtadhiyāmiva tāsām |

apraluptarahasāmabhajētāṃ

svapnajāgaradaśē na viśēṣam || 24.89 ||

1000

śriyamanapāyinīṃ vasumatīmiva dattakarāṃ

saha mahiṣīgaṇēna vibhurēka ivānubhavan |

yadubhiranantatārksyapṛtanēśanibhaiḥ sahitō

nijapadamasmarranniha nivāsamarōcayata || 24.90 ||

1001

upacitacitradharmamupaśāntavipakṣabhayaṃ

muditavadhūjanaḥ sa mukharaṃ nigamadhvanibhiḥ |

bahuvidharatnaśāli bahumānyasamagraguṇaṃ

valayasamaṃ bhujasya vasudhāvalayaṃ bubhujē || 24.91 ||

1002

anitarajanalabhyāṃ prītimāsēduṣībhiḥ

suciramanubabhūvē svargamōkṣātīśāyī |

nirupadhikarasābdhiṃ nirviśantībhirādyāḥ

kulayuvatibhiritthaṃ kō'pi śṛṅgārabhūmā || 24.92 ||

1003

sahajabalasamētaḥ śakrapūrvairajayyaḥ

samuditaviṣamāstrastādrśānandahētuḥ |

<p>aviditaracanēna svēna pārthāya gītaḥ svayamajani sa kāmahaḥ kō'pi dharmāviruddhaḥ 24.93 </p>	1004
<p>svapadanalinabhājāṃ svargamōkṣau yathārhaṃ karaṇavigamakālē kalpayiṣyan kramēṇa madhuripuriha nūnaṃ mandapuṇyairalabhyau samatanuta vihāraistāvubhau samprayuktau 24.94 </p>	1005
<p>nārīdrṣṭyā niyamidhiyō nākanāthēśvaratvaṃ sambhōgē ca pravaṇamanasaḥ śāśvataṃ brahmacaryam atraikasyāṃ puri nivasataḥ sarvalōkādhiakatvaṃ nidhyāyantastvaritamataran dustarāṃ tasya māyām 24.95 </p>	1006
<p>āsīdēvaṃ pariṇatamadhidvārakaṃ dvāparāntē vyāsaprakhyāvibhajanabhavadvēdaśākhōpamānām cintātītaṃ yadupatimanaḥprīticintāmaṇīnām ēkaṃ tāsāṃ bhavarasabhujāṃ bhāgyamēkātapatram 24.96 </p>	1007
<p>gurubhiranaghacittairāhitōdārabhūmā surabhitarasamētatsūnṛtaṃ vēṅkaṭēśaḥ vyatanuta yaduvīraprītimicchan prabhūtāṃ kavikathakamṛgēndraḥ kṣēmadaṃ kāvyaratnam 24.97 </p>	1008
<p> iti śrīkavitārkikasimhasya sarvatantrasvatantrasya śrīmadvēṅkaṭanāthasya vēdāntācāryasya kṛtiṣu laghu yādavābhyudayaḥ samāptaḥ kavitārkikasimhāya kalyāṇaguṇaśālinē śrīmatē vēṅkaṭēśāya vēdāntaguravē namaḥ </p>	